Urząd Statystyczny w Krakowie Statistical Office in Kraków

RAPORT O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W 2013 R.

REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2013

Maj 2014 May

Zespół redakcyjny:
Editorial board:

Przewodniczący *President*	dr Krzysztof Jakóbik
Członkowie *Members*	Zbigniew Bańka, Katarzyna Janik, Marcin Marosz, Arkadiusz Mizdrak, Krzysztof Perkiewicz, Małgorzata Piwowarczyk, Marek Skuciński, Monika Wałaszek
Sekretarz *Secretary*	Monika Wałaszek
Tłumaczenie *Translation*	Monika Wałaszek
Skład komputerowy i wykresy *Typesetting and graphs*	Marcin Marosz Marek Skuciński
Projekt okładki *Cover design*	Lidia Motrenko-Makuch
Druk Printing	Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie *Printing Statistical Publishing Establishment in Warsaw*

ISSN 2084-7149

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła
When publishing SO data please indicator source

Publikacja dostępna w Internecie
Publication available at the website
www.stat.gov.pl/krak

Przedmowa

Przekazujemy Państwu kolejny *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego*, przygotowany przez zespół pracowników Małopolskiego Ośrodka Badań Regionalnych Urzędu Statystycznego w Krakowie.

Opracowanie zawiera analizy i porównania zjawisk zachodzących na terenie województwa małopolskiego zaprezentowane na tle całej Polski, w retrospekcji ostatnich kilku lat. Publikacja opisuje szeroką gamę informacji statystycznych charakteryzujących sferę społeczną i gospodarczą, ze szczególnym uwzględnieniem m.in. zagadnień demograficznych, rynku pracy, opieki społecznej, czy zasobów mieszkaniowych.

Dane zawarte w raporcie zaprezentowano nie tylko na poziomie NTS-2, ale także na poziomie podregionów i powiatów, ukazując ich zróżnicowanie w obrębie samego województwa małopolskiego.

W tabelarycznej części opracowania zamieszczono porównawcze zestawienie wybranych danych i wskaźników dotyczących województwa małopolskiego.

Mam nadzieję, że publikacja dostarczy cennych informacji i okaże się przydatna w Państwa codziennej pracy.

D y r e k t o r

Urzędu Statystycznego w Krakowie

dr Krzysztof Jakóbik

Kraków, maj 2014

Preface

We are pleased to present you the next Report on socio-economic situation in Małopolskie Voivodship, prepared by the team of specialists from Małopolska Regional Studies Centre of the Statistical Office in Kraków.

The report includes analyses and comparisons of processes occurring in the voivodship, shown in the countrywide context with retrospective view on the past several years. The publication describes a broad range of statistical information characterising the social and economic spheres with the special consideration of i.a. demographic issues, labour market, social welfare, agriculture, industry and dwelling stocks.

The data has not only been presented on voivodship level, but on sub-regional and powiat level as well, showing their diversity within the Małopolskie voivodship.

The tabular part of the report includes comparison of selected data and indicators on the Małopolskie voivodship.

I hope the publication will provide valuable information and prove useful in your daily work.

Director

of the Statistical Office in Kraków

Krzysztof Jakóbik, Ph.D.

Kraków, May 2014

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Str. *Page*
Przedmowa	*Preface*	3
Uwagi ogólne	*General notes*	10
PODSTAWOWE TENDENCJE	*BASIC TRENDS*	15
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	*VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY*	21
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW	*VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS*	22
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	*DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP*	25
LUDNOŚĆ	*POPULATION*	26
RYNEK PRACY	*LABOUR MARKET*	33
WYNAGRODZENIA	*WAGES AND SALARIES*	48
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	*SOCIAL BENEFITS*	51
CENY	*PRICES*	56
ROLNICTWO	*AGRICULTURE*	61
PRZEMYSŁ	*INDUSTRY*	71
BUDOWNICTWO	*CONSTRUCTION*	76
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	*RESIDENTIAL CONSTRUCTION*	79
RYNEK WEWNĘTRZNY	*INTERNAL MARKET*	85
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW	*FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES*	88
NAKŁADY INWESTYCYJNE	*INVESTMENT OUTLAYS*	91

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Nr *No.*	Str. *Page*
Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.	*Selected data for voivodship and Poland in 2013*	1	21
Ludność na podstawie bilansów	*Population baced on balances*	2	27
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności	*Vital statistics and net migration per 1000 population*	3	30
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	*Average paid employment in the enterprise sector*	4	33
Przeciętnego miesięczne zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w województwie małopolskim	*Average monthly paid employment in the enterprise sector in małopolskie voivodship*	5	34
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia	*Registered unemployed and unemployment rate*	6	35
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie małopolskim	*Registered unemployed and unemployment rate in małopolskie voivodship*	7	39
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	*Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter*	8	42
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	*Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector*	9	48

		Nr *No.*	Str. *Page*
Dynamika przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie małopolskim	*Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in małopolskie voivodship*	10	49
Świadczenia społeczne	*Social benefits*	11	51
Świadczenia społeczne w województwie małopolskim	*Social benefits in małopolskie voivodship*	12	52
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	*Price indices of consumer goods and services*	13	56
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie małopolskim	*Price indices of consumer goods and services in małopolskie voivodship*	14	58
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	*Average retail prices of selected consumer goods and services in December*	15	59
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	*Selected data on agriculture*	16	61
Przemysł	*Industry*	17	71
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie małopolskim	*Indices of sold production of industry in małopolskie voivodship*	18	73
Budownictwo	*Construction*	19	76
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie małopolskim	*Indices of construction and assembly production in małopolskie voivodship*	20	77
Budownictwo mieszkaniowe	*Residential construction*	21	79
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie małopolskim	*Dwellings completed in małopolskie voivodship*	22	81
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie małopolskim	*Dwellings for which permits have been issued in małopolskie voivodship*	23	83
Dynamika sprzedaży detalicznej	*Indices of retail sale*	24	85
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie małopolskim	*Indices of retail sale in małopolskie voivodship*	25	87
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	*Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises*	26	90
Nakłady inwestycyjne	*Investment outlays*	27	91

SPIS WYKRESÓW / LIST OF GRAPHS

		Nr *No.*	Str. *Page*
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2013 r.	*Natural increase per 1000 population in 2013*	1	22
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2013 r.	*Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2013*	2	22
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2013 r.	*Employment rate by LFS in 2013*	3	22
Stopa bezrobocia według BAEL w 2013 r.	*Unemployment rate by LFS in 2013*	4	23
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r.	*Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2013*	5	23
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r.	*Increase of prices of consumer goods and services in 2013*	6	23
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2013 r.	*Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2013*	7	23
Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.	*Dwellings completed in 2013*	8	24

		Nr *No.*	Str. *Page*
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach w 2013 r.	*Net turnover profitability rate in enterprises in 2013*	9	24
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2013 r.	*Entities of the national economy in the REGON register in 2013*	10	24
Przyrost naturalny na 1000 ludności	*Vital statistics per 1000 population*	11	28
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie małopolskim według powiatów w 2013 r.	*Vital statistics per 1000 population in małopolskie voivodship by powiats in 2013*	12	29
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	*Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population*	13	31
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie małopolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	*Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in małopolskie voivodship by subregions and powiats in the period in 2013*	14	31
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	*Indices of average paid employment in the enterprise sector*	15	33
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	*Structure of average paid employment by PKD 2007 sections*	16	34
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według wieku	*Structure of registered unemployed persons by age*	17	37
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według poziomu wykształcenia	*Structure of registered unemployed persons by educational level*	18	37
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy	*Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment*	19	38
Stopa bezrobocia rejestrowanego	*Unemployment rate*	20	39
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie małopolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	*Unemployment rate in małopolskie voivodship by subregions and powiats in 2013*	21	40
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	*Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter*	22	42
Współczynnik aktywności zawodowej	*Activity rate*	23	43
Struktura pracujących według wieku w województwie małopolskim w IV kwartale	*Structure of employed persons by age in małopolskie voivodship in the 4th quarter*	24	44
Wskaźnik zatrudnienia	*Employment rate*	25	44
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie małopolskim w IV kwartale	*Structure of unemployed persons by age in małopolskie voivodship in the 4th quarter*	26	45
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2013 r.	*Structure of unemployed persons by duration of unemployment in in the 4th quarter of 2013*	27	45
Stopa bezrobocia	*Unemployment rate*	28	46
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących	*Number of unemployed persons per 1000 employed persons*	29	46
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	*Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector*	30	48
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. w wybranych sekcjach	*Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2013in selected sections*	31	49
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	*Indices of average monthly number of retirees and pensioners*	32	54

		Nr *No.*	Str. *Page*
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	*Indices of average monthly gross retirement pay and pension*	33	54
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	*Price indices of consumer goods and services*	34	57
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie małopolskim w 2013 r.	*Annual changes in prices of selected consumer goods and services in małopolskie voivodship in 2013*	35	59
Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha	*Basic cereals and mixed cereals yields per 1 ha*	36	63
Plony ziemniaków z 1 ha	*Potatoes yields per 1 ha*	37	64
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	*Cattle density per 100 ha agricultural land*	38	64
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	*Pigs density per 100 ha agricultural land*	39	65
Dynamika skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi)	*Indices of procurement of basic(including mixed cereals, excluding sowing seed)*	40	66
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej	*Indices of procurement of total animals for slaughter (in terms of meat, including fats) in post-slaughter hot weight*	41	66
Dynamika skupu mleka krowiego	*Indices of procurement of cows' milk*	42	66
Ceny produktów rolnych w skupie	*Procurementprices of agricultural products*	43	67
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	*Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley*	44	68
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu	*Indices of sold production of industry*	45	72
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2013 r.	*Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections in 2013*	46	72
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	*Indices of average paid employment in industry*	47	74
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007	*Structure of average paid employment in industry by PKD 2007 sections*	48	75
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	*Indices of sold production of construction*	49	77
Dynamika produkcji budowlano-montażowej	*Indices of construction and assembly production*	50	77
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD	*Structure of construction and assembly production by divisions (PKD)*	51	78
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	*Indices of average paid employment in construction*	52	78
Dynamika liczby mieszkań odanych do użytkowania	*Indices of dwellings completed*	53	80
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	*Dwellings completed per 1000 population*	54	80
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	*Structure of number of dwellings completed by forms of construction*	55	80
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie małopoloskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	*Dwellings completed in małopolskie voivodship by subregions and powiats in 2013*	56	81
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	*Average usable floor space per dwelling completed*	57	82
Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań	*Indices of number of permits issued for dwellings*	58	83

		Nr *No.*	Str. *Page*
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	*Indices of number of dwellings started*	59	83
Dynamika sprzedaży detalicznej	*Indices of retail sale*	60	86
Udział (w %) liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	*Share (in %) of companies showing net profit in the total number of surveyed entities*	61	88
Udział (w %) przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	*Share (in %) of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity*	62	88
Wskaźnik poziomu kosztów	*Cost level indicator*	63	89
Wskaźnik rentowności obrotu netto	*Net turnover profitability rate*	64	89
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem	*Indices of total investment outlays*	65	91
Struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwałe	*Structure of investments outlays for fixed assets*	66	93

ANEKS

APPENDIX

		Nr *No.*	Str. *Page*
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM	*SELECTED DATA ON MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP*	I	94
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	*SELECTED DATA ON MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS*	II	98

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju.** W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2013 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007,** opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885 z późniejszymi zmianami), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raporcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego w 2013 r." publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania ujmując pod pojęciem **„Przemysł"** sekcje: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją".

4. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to* ***administrative division of the country in a given period.*** *In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 XII 2013.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the* ***Polish Classification of Activities – PKD 2007,*** *compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885 with later amendments) to replace the formerly applied PKD 2004/ NACE Rev. 1.1.*

In the publication "The Information on Socio-economic Situation of Pomorskie Voivodship in 2013" the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item* ***"Industry"*** *was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as to administrative division are compiled using the* ***enterprise method****.*

5. *Data are compiled according to the* ***respective organizational status of units of the national economy****.*

6. *The term* ***entities of the national economy*** *is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term* ***economic entities*** *is understood as entities conducting economic activity production and service, on their own-account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries*** *cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*
2) ***sold production of industry and construction*** *concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych** oraz **nakładów inwestycyjnych** i **inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo" oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa"), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Prezentowane dane o powierzchni użytków rolnych od 2012 r. nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. Dane za lata 2010-2012 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach.

12. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok bada-

*3) **financial results of non-financial enterprises** as well as **investment outlays** and **newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as "Agriculture, forestry and fishing" and "Financial and insurance activities" according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.*

***10.** Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of "enterprise" – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.*

***11.** The presented data since 2012 on the area of agricultural land have not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. Data for the years 2010-2012 was changed in comparison with the ones published in the previous editions.*

***12. Constant prices** were adopted as follows:*

1) agricultural output – current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for

ny i z roku badanego, np. dla 2012 r. – z lat 2011 i 2012;

12. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2012 r. – z lat 2011 i 2012;
2) produkcji sprzedanej przemysłu:
   - ceny stałe 2000 r. (średnie ceny bieżące 2000 r.) w 2005 r.,
   - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006-2010,
   - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do **przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem".

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ". Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

2012 – the prices from 2011 and 2012, are assumed;

***12. Constant prices** were adopted as follows:*

1) agricultural output – current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2012 – the prices from 2011 and 2012, are assumed;
2) sold production of industry:
   - 2000 constant prices (2000 average current prices) in 2005,
   - 2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006-2010,
   - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

***13. Relative numbers (indices, percentages)** are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.*

***14.** When computing **per capita** data **(1000 population, etc.)** as of the end of the year, the actually living population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.*

***15.** Some data are provisional and may change in subsequent editions of the publication.*

***16.** Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".*

***17.** The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign "Δ". The list of abbreviations used and their full names are given below:*

skrót *abbreviation*	***pełna nazwa*** *full name*
sekcje *sections*	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Trade; repair of motor vehicles	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles*
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Accommodation and catering	*Accommodation and food service activities*
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

działy
divisions

Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	*Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials*
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Manufacture of metal products	*Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych Głównego Urzędu Statystycznego.

18. *Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.*

ZNAKI UMOWNE / *SYMBOLS*

Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.

Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;

(0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.

Kropka (•) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.

Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.

Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do publikacji, ust. 16 na str. 12.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the publication, item 16 on page 12.

„W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
“Of which” indicates that not all elements of the sum are given.

Znak * – dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
data revised.

Comma (,) – used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY / *ABBREVIATIONS*

zł *zl*	– złoty *zloty*	ha	– hektar *hectare*
tys. *thous.*	– tysiąc *thousand*	m^2	– metr kwadratowy *square metre*
mln	– milion *million*	m^3	– metr sześcienny *cubic metre*

g – gram
gram

kg – kilogram
kilogram

t – tona
tonne

dt – decytona
deciton

l – litr
litre

km^2 – kilometr kwadratowy
square kilometre

kpl. – komplet
set

szt. – sztuka
pcs *piece*

p.proc. – punkt procentowy
percentage point

ww. – wyżej wymienione

PKD – Polska Klasyfikacja Działalności
NACE classification

PODSTAWOWE TENDENCJE

W województwie małopolskim na przestrzeni kilku ubiegłych lat liczba **ludności** stale wzrasta. Województwo małopolskie w dniu 31 grudnia 2013 r. liczyło 3360,6 tys. osób (o 6,5 tys. mieszkańców więcej niż w 2012 r.). Na wzrost składał się zarówno dodatni przyrost naturalny (1,20 na 1000 ludności), jak i saldo migracji (0,84 na 1000 ludności). Gęstość zaludnienia w województwie jest wyższa niż w kraju i wynosi 221 osób na 1 km² (podczas gdy w Polsce – 123). W województwie w ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, ich odsetek w 2013 r. wyniósł 51,5%. Współczynnik małżeństw na przestrzeni ostatnich lat systematycznie maleje, w 2013 r. osiągnął poziom 5,0‰ wobec 5,43‰ w 2012 r. Podobnie jak w 2012 r., również w roku 2013 odnotowano spadek liczby urodzeń (w 2013 r. o 0,8 tys. w stosunku do roku poprzedniego). Inaczej niż przed rokiem, spadła liczba zgonów – o 311 osób w stosunku do 2012 r.

Na **rynku pracy** w województwie małopolskim, tak samo jak w kraju, odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. W 2013 r. w porównaniu z rokiem poprzednim spadek ten wyniósł odpowiednio 2,0% w województwie małopolskim, w Polsce – 1,0%. W końcu 2013 r., tak jak w roku 2012, zwiększyła się liczba zarejestrowanych bezrobotnych (o 2,0%), jak i stopa bezrobocia (o 0,2 pkt proc.). Mniejsze zmiany, jednak o tej samej tendencji, obserwowano w kraju, ale stopa bezrobocia utrzymała się na tym samym poziomie 13,4%. Dodatkowo na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w IV kwartale 2013 r. w województwie małopolskim zaobserwowano, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku na wzrosła liczba pracujących o 1,4%. Odnotowano także spadek bezrobocia - zmniejszyła się liczba bezrobotnych (o 1 tys. osób), co pociągnęło za sobą spadek stopy bezrobocia (o 0,2 p. proc.). Zaobserwowano również wzrost liczby biernych zawodowo o 1,9%.

W obszarze **wynagrodzeń** w sektorze przedsiębiorstw w Polsce i w województwie w ostatnich latach odnotowuje się pozytywne zmiany. W 2013 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osiągnęło w województwie poziom 3507,24 zł, tj. wyższy o 3,4% niż rok wcześniej. Wzrost wynagrodzeń w stosunku do roku poprzedniego zaobserwowano w wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw w województwie. Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano w sekcji informacja i komunikacja (174,6% średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie). W 2013 r. odnotowano; zmniejszenie się czasy przepracowanego w sektorze przedsiębiorstw (o 2,0% w stosunku do roku 2012) oraz wzrost średniego wynagrodzenia za godzinę pracy (o 3,4%). Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja – 42,23 zł, a najniższe w administrowaniu i działalności wspierającej – 18,45 zł.

Świadczenia społeczne w województwie małopolskim z roku na rok otrzymuje coraz mniej świadczeniobiorców. W 2013 r. świadczenia otrzymywało o 0,9% mniej emerytów i rencistów w porównaniu z rokiem poprzednim (zarówno rolników indywidualnych, jak i osób pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS). W analizowanym roku ponownie odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto – jej przeciętny miesięczny poziom brutto wyniósł 1812,30 zł w ZUS oraz 1084,34 zł w KRUS. Pod względem wysokości przeciętnych miesięcznych świadczeń wypłacanych z ZUS, województwo małopolskie plasowało się na szóstym miejscu w kraju, a analogiczne świadczenia pobierane przez rolników indywidualnych były jednymi z najniższych w Polsce.

W 2013 r. w województwie nastąpił wolniejszy wzrost **cen** towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku od notowanego w roku 2012. W stosunku do roku poprzedniego ceny towarów i usług konsumpcyjnych zwiększyły się o 0,8% (w kraju o 0,8%). Wzrost cen zaobserwowano w większości grup towarów i usług.

Rok 2013 w **rolnictwie** pod względem produkcji roślinnej był niekorzystny dla województwa małopolskiego. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz zbiory ziemniaków były niższe niż przed rokiem (odpowiednio o 11,9% i o 26,8%). Większe zbiory odnotowano w przypadku rzepaku i rzepiku (o 1,6%). Powierzchnia upraw zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz ziemniaków uległa zmniejszeniu (odpowiednio o 4,2% oraz 5,6% w stosunku do 2012 r.), wzrosła natomiast powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (o 42,7% w porównaniu z 2012 r.). Co więcej, obserwuje się systematyczne zmniejszanie powierzchni upraw ziemniaków na przestrzeni ostatnich kilku lat. W województwie w 2013 r. zmniejszyło się pogłowie bydła, trzody chlewnej i owiec, odnotowano natomiast zwiększenie liczebności drobiu. Analiza skupu produktów rolnych wskazała na spadek wielkości skupu pszenicy, ziemniaków i mleka krowiego, wzrost nastąpił w przypadku skupu żyta, oraz żywca rzeźnego. W 2013 r. w porównaniu do 2012 r. wzrosły ceny skupu: ziemniaków jadalnych, mleka i żywca wołowego, spadły natomiast ceny skupu pszenicy, żyta, żywca wieprzowego. Globalna produkcja rolnicza (w cenach stałych) spadła w województwie małopolskim w 2012 r. o 3,5% w stosunku do 2011 r. Zaobserwowano również spadek produkcji końcowej o 2,3% i towarowej o 0,6%. Wpływ na zmniejszenie się produkcji krańcowej miał spadek produkcji roślinnej i zwierzęcej (o 5,1% i 0,3%w stosunku do roku poprzedniego).

W 2013 r. w województwie małopolskim, inaczej niż w kraju, nastąpił spadek **produkcji** sprzedanej przemysłu (o 1,8% w województwie i wzrost o 2,2% w Polsce w stosunku do roku poprzedniego). Zanotowano również spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle o 3,2% w odniesieniu do roku poprzedniego (w kraju odpowiednio spadek o 1,0%). Wydajność pracy w przemyśle mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego w województwie małopolskim stale wzrasta, w przeciągu ostatniego roku nastąpił wzrost o 1,5% w województwie i o 3,2% w kraju.

W obszarze **budownictwa** rok 2013 był w województwie małopolskim niekorzystny. Odnotowano spadek produkcji sprzedanej w odniesieniu do roku poprzedniego o 7,5% (wobec wzrostu o 11,3% w Polsce). Wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w województwie była o 12,2% niższa niż przed rokiem (o 13,6% w Polsce). W omawianym okresie odnotowano wzrost wartości produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w budownictwie o 2,5%.

W **budownictwie mieszkaniowym** na terenie województwa małopolskiego w 2013 r. odnotowano wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania o 1,2% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 22,4% w odniesieniu do 2011 r. (w kraju odpowiednio spadek o 4,9% i wzrost o 10,9%). W przeciągu 2013 r. zmniejszyła się o 15,9% liczba mieszkań, na których realizację wydano pozwolenia, i o 33,0% w porównaniu z 2010 r.(w skali kraju nastąpił odpowiednio spadek o 16,0% i 20,1%).

Sytuacja na **rynku wewnętrznym** w województwie małopolskim w 2013 r. uległa poprawie, w stosunku do roku poprzedniego wzrosła wartość sprzedaży detalicznej o 1,1% (głównie w handlu farmaceutykami, kosmetykami, sprzętem ortopedycznym, włóknem, odzieżą, obuwiem oraz w handlu pojazdami samochodowymi, motocyklami i częściami). Spadła natomiast o 2,7% sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych.

W 2013 r. w województwie odnotowano wzrost **wyniku finansowego** brutto przedsiębiorstw. Przychody z całokształtu działalności spadły mniej niż koszty ich uzyskania co wpłynęło na poprawę wskaźnika poziomu kosztów - spadek o 0,4 p. proc. w skali roku. Nastąpił również wzrost wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,3% w 2012 r. do 4,5% w 2013 r.)oraz wskaźników rentowności obrotu brutto (z 4,5% w 2012 r. do 4,9% w 2013 r.) i netto (z 3,8% do 4,2%).

Po wzroście nakładów **inwestycyjnych,** zanotowanych w latach 2010-2012, w roku 2013 zaobserwowano ich spadek. W 2013 r. nakłady inwestycyjne były niższe o 10,5% w porównaniu z 2012 r., a ich wartość wyniosła 6709,0 mln zł (w skali kraju nastąpił wzrost o 4,4%). W ujęciu rocznym

zmniejszyła się liczba nowych inwestycji o 9,9%, przy jednoczesnym wzroście ich wartości kosztorysowej o 3,2%. Najwięcej nakładów inwestycyjnych na środki trwałe przeznaczono na budynki i budowle (46,6%), o 2,9 p. proc. więcej niż w roku poprzednim. Inwestycje polegające na ulepszeniu (tj. przebudowie, rozbudowie, rekonstrukcji lub modernizacji) stanowiły 39,5% liczby wszystkich nowo rozpoczętych inwestycji w województwie, a ich wartość kosztorysowa stanowiła 47,0% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych w województwie.

BASIC TRENDS

*In the past few years, **the population** of the malopolskie voivodship has been growing systematically. On 31 December 2013, malopolskie voivodship had population of 3360.6 thous. (about 6.5 thous. inhabitants more than in 2012). To the increase contributed both positive natural increase (1.20 per 1000 population) and total net migration (0.84 per 1000 population). The population density in the voivodship was higher than in the country and accounted for 221 people per 1 km ² (while in Poland - 123). Among the inhabitants of the malopolskie voivodship there were slightly more women than men, their share in 2013 amounted to 51.5%. The rate of marriages contracted in recent years has been steadily decreasing, reaching in 2013 a level of 5.0‰ (in comparison with 5.43 ‰ in 2012). Just as in 2012, also in 2013 there was a decrease in the birth rate (in 2013 by 0.8 thous. compared to the previous year) Unlike in the previous year, there was also an decrease in the number of deaths - by 311 people compared to 2012.*

On the labour market in malopolskie voivodship, as in Poland, there was a decline in the average paid employment in the enterprise sector in recent years. In 2013, in comparison to the previous year, this decrease amounted to 2.0% in the malopolskie voivodship and increase to 1.0% in Poland. At the end of 2013, as indeed at the end of 2012, increased both the number of registered unemployed persons (by 2.0%) and registered unemployment rate (by 0.2 pp). Although minor were the changes in the country, the same trend was observed but unemployment rate remained at the same level of 13.4% The results of the Labour Force Survey (LFS) in the 4th quarter of 2013 in the malopolskie voivodship showed a 1.4% increase of number of employed in comparison to the same period of the previous year. There was also a decline in a number of unemployed persons (by 1 thous. people), which led to decrease in the unemployment rate (by 0.2 pp). There was also a 1.9% increase in the number of economically inactive persons.

*In the area of **salaries in the enterprise sector** both in Poland and in the voivodship positive changes appeared in recent years. In 2013, the average monthly gross wages and salaries in the voivodship reached a level of 3507.24 zł (3.4% increase compared to 2012). Wages growth was observed in 201 in every sections of the enterprise sector in the voivodship. The highest average monthly gross wages and salaries were recorded in the information and communication (174.6% of the average wage in the corporate sector in the voivodship). In 2013 there was a decrease of time worked in the enterprise sector and increase of the average wage per hour of work was maintained (2.0% and 3.4% compared to 2012). The highest wages per hour of work were received by employed in the information and communication – 42.23 zł, and the lowest in administrative and support service activities – 18.45 zł.*

***Social benefits** in the malopolskie voivodship were received by less benefit recipients each year. In 2013, retirement pay and pension benefits were received by 0.9% people less in comparison to the previous year (both benefits paid from Agricultural Social Security Fund (KRUS) and Social Insurance Institution (ZUS)). In the reviewed period, again, was observed an increase in the average monthly gross retirement pay and pensions - the monthly average was 1812.30 zł in ZUS and 1084.34 zł in the KRUS. In terms of the amount of benefits paid from the Social Insurance Institution, malopolskie voivodship took 6th place in the country but the same benefits received by farmers were among the lowest in Poland.*

*In 2013, the annual increase in the **prices** of goods and services observed in the voivodship was slower than the one recorded in 2012. In comparison to the previous year, price index of consumer goods and services was 0.8% higher (0.8% in a country). The increase in prices was observed in the majority of categories of goods and services.*

The year 2013 in ***agriculture*** *in terms of crop market output was not profitable in the malopolskie voivodship. Basic cereals yields including cereals mixed and yields of potatoes were lower than in the previous year (by 11.9% and 26.8% respectively). Increased production was recorded in the case of rape and turnip rape (by 1.6%). Harvested area of basic cereals, including cereal mixed and potatoes decreased (by 4.2% and 5.6% compared to 2012), while sown area of rape and turnip rape increased (by 26.8% compared to 2011). Furthermore, over the past few years, the harvested area of potatoes has been systematically decreasing. In 2013, in the voivodship decreased the number of pigs, cattle and sheep, but at the same time an increase of poultry was recorded. Analysis of procurement of agricultural output indicated a decrease in the volume of wheat, potato and cows' milk. There was an increase in the procurement of rye procuremen and procurement of animals for slaughter in terms of meat. In 2013 compared to 2012 there was an increased procurement prices of agriculture output: potatoes, milk and cattle, but procurement prices of wheat, rye, live pig decline. Gross agricultural output (in constant prices) decreased in the malopolskie voivodship in 2012 by 3.5% compared to 2011. There was also a 2.3% decrease in the final agricultural output and 0.6% increase in agricultural market output observed. The impact on the decrease in the final agricultural output was mainly due to decrease of crop and animal output (by 5.1% and 0.3% compared to the previous year).*

In 2013, in the malopolskie voivodship, unlike in the country, sold production of ***industry*** *decrease (by 1.8% in the voivodship and by 2.2% increase in Poland in relation to the previous year). There was also a 3.2% decrease in average paid employment in industry in relation to the previous year (in the country a 1.0% decrease). Labour productivity, measured by the value of production sold per 1 employee, in the malopolskie voivodship steadily increased over the last year (by 1.5% in the voivodship and by 3.2 in the country).*

The year was unfavorable for the ***construction*** *industry in malopolska voivodship. There was a 7.5% decrease in the sold production of construction in relation to the previous year (in Poland 11.3% increase). The value of sold construction and assembly production in the voivodship was 12.2% lower than last year's (13.6% in Poland). During this period, there was also a 2.5% increase in the value of sold production of construction per 1 employee in the construction.*

In 2013, in ***residential construction*** *in the voivodship was recorded an increase in the number of completed dwellings by 1.2% compared to the previous year and by 22.4% in relation to 2011 (in the country decrease by 4.9% and 10.9% respectively). Within 2013, the number of dwellings permissions granted decreased by 15.6% and by 3.0% compared to 2010 (in Poland there was a decrease by 16.0% and by 2.1% respectively).*

The situation on the ***internal market*** *of the malopolskie voivodship in 2013 has improved compared to the previous year, retail sales rose by 1.1% , mainly in trade in: pharmaceutical, cosmetics, orthopedic equipment, textiles, clothing, footwear and motor vehicles, motorcycles, parts. Meanwhile there was a 4.5% decrease in wholesale in trade enterprise (current prices).*

In 2013, in the voivodship there was an increase in gross ***financial results*** *in enterprise recorded. Revenue from total activity* decreased less than the *costs of obtaining revenues* what has improved *the cost level indicator by 0.4 pp year to year.* There was also an increase in the *gross turnover profitability rate from sales of products, goods and materials (from 4.3% in 2012 to 4.5% in 2013) and the gross turnover profitability rates (from 4.5% in 2011 to 4.9% in 2012) and the net turnover profitability rate (from 3.8% to 4.2%)*

After increases in ***investment outlays*** *recorded in the years 2010-2012, an decrease was recorded. In 2013, investment outlays were 10.5% lower compared to 2012, and their value amounted to 6709.0 mln zł (in the country increased by 4.4%). The number of newly stared investments was 9.9% lower than in a previous year, but their estimated cost was 3.2% high-*

er. Most investments outlays on fixed assets were allocated to the buildings and structures (46.6% share), 2.9 pp less than in the previous year. Investments on improvement (i.e. rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) accounted for 39.5% of all newly started investment in the voivodship, and their estimated value constituted 47.0% of total estimate value of all investments in progress in the voivodship.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

Tabl. 1. **Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.**

Wyszczególnienie	Polska	Woj. małopolskie
Ludność na 1 km^2 powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	221
Przyrost naturalny na 1000 ludności …….....	-0,46	1,20
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności …….	-0,52	0,84
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL[a] w %	55,9	55,8
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL[a] w %	50,2	49,7
Stopa bezrobocia według BAEL[a] w %	10,3	10,8
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3837,20	3507,24
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1855,52	1812,30
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1121,52	1084,34
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	100,9	100,8
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych[b] w gospodarstwie rolnym w ha	10,1	3,9
Obsada bydła[c] na 100 ha użytków rolnych w szt.	38,8	30,4
Obsada trzody chlewnej[d] na 100 ha gruntów ornych w szt.	76,3	33,8
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w zł ……	469716	431874
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w zł ……	377676	349858
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,8	4,6
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1057	1045
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	21	13
Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	79,8	80,5
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,5	95,1
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (rok poprzedni = 100, ceny bieżące) w %.....	104,4	89,5
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2011 r. w zł	39665	34107

a Przeciętne w roku; uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas – powyżej 3 miesięcy); dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 rok. b Dane wstępne. c Stan w grudniu. d Stan w końcu listopada.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

Wyk. 1. **Przyrost naturalny na 1000 ludności[a] w 2013 r.**

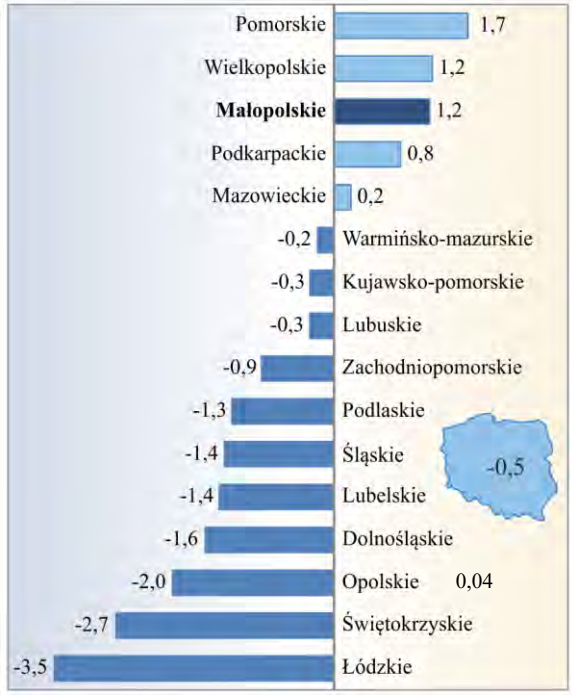

Wyk. 2. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności[a] w 2013 r.**

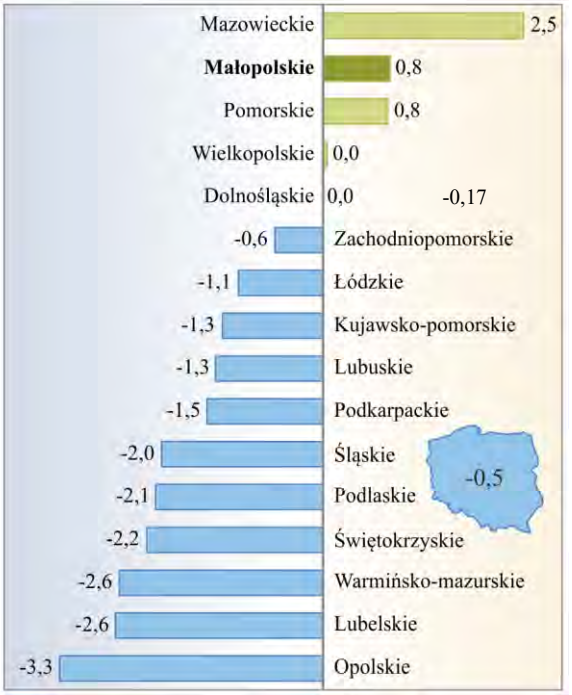

Wyk. 3. **Wskaźnik zatrudnienia według BAEL[a] w 2013 r.**

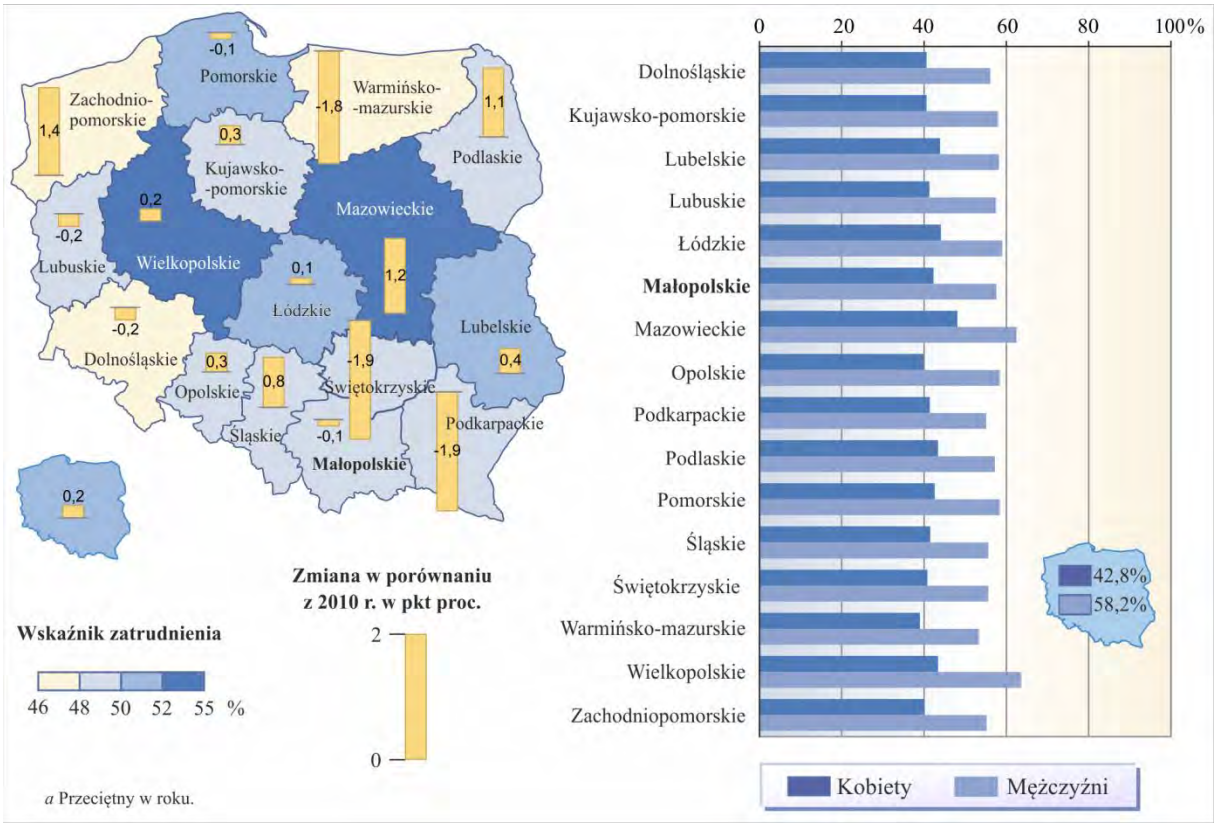

a Przeciętny w roku.

Wyk. 4. **Stopa bezrobocia według BAEL[a] w 2013 r.**

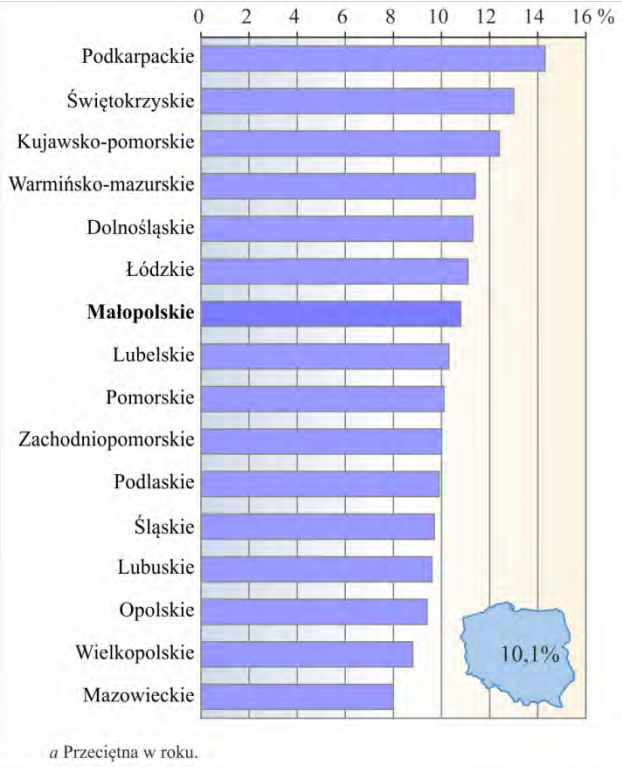

a Przeciętna w roku.

Wyk. 5. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r.**

Wyk. 6. **Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r.**

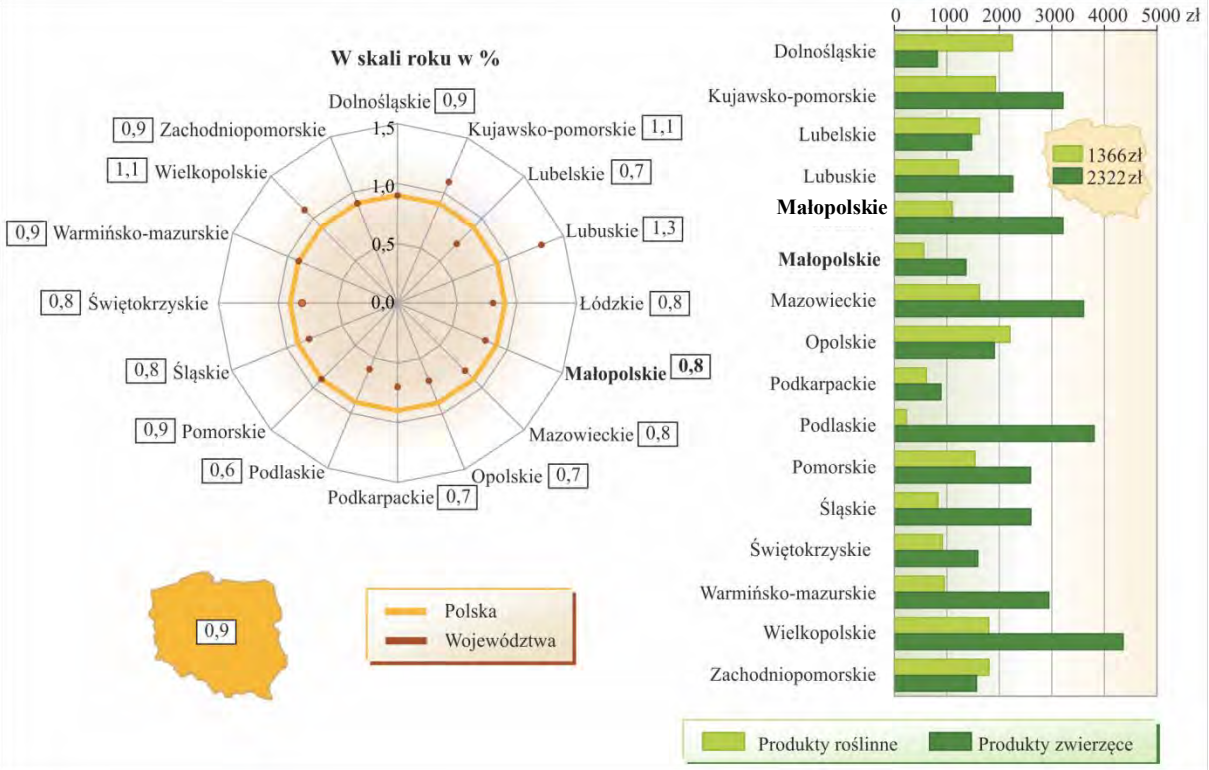

Wyk. 7. **Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2013 r.**

Wyk. 8. **Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.**

Wyk. 9. **Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2013 r.**

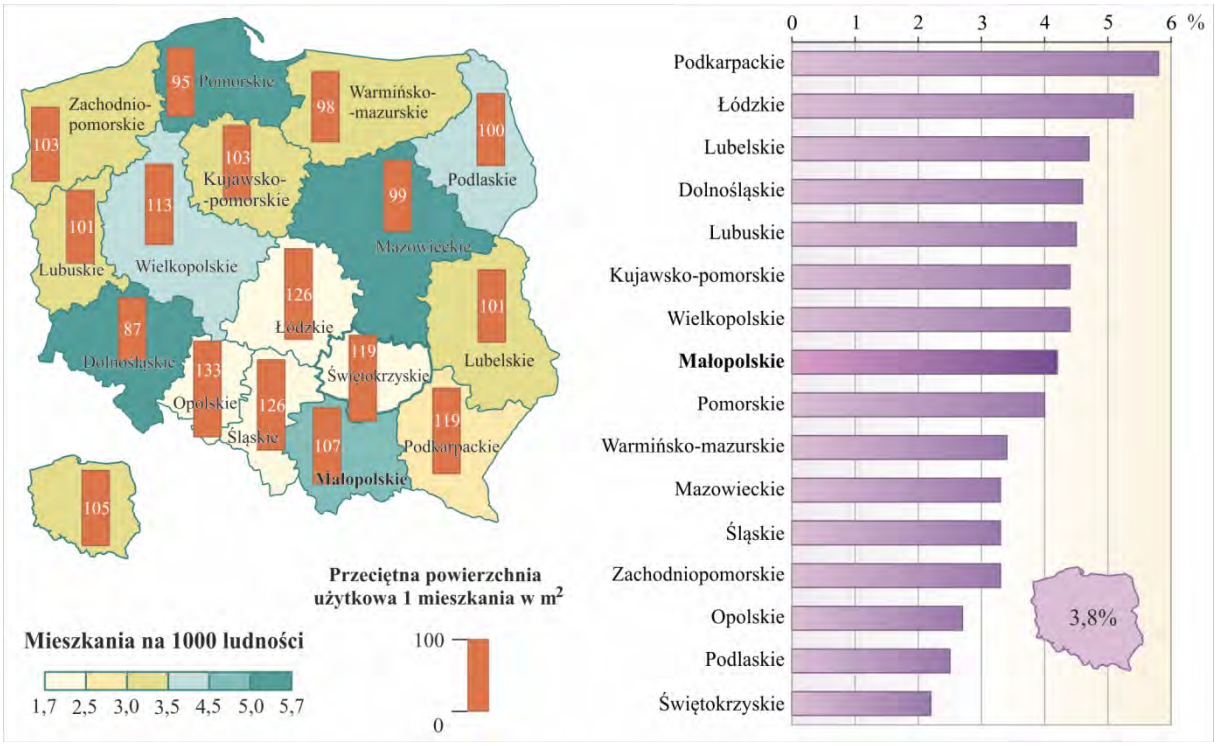

Wyk. 10. **Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON[a] w 2013 r.**
Stan w dniu 31 XII

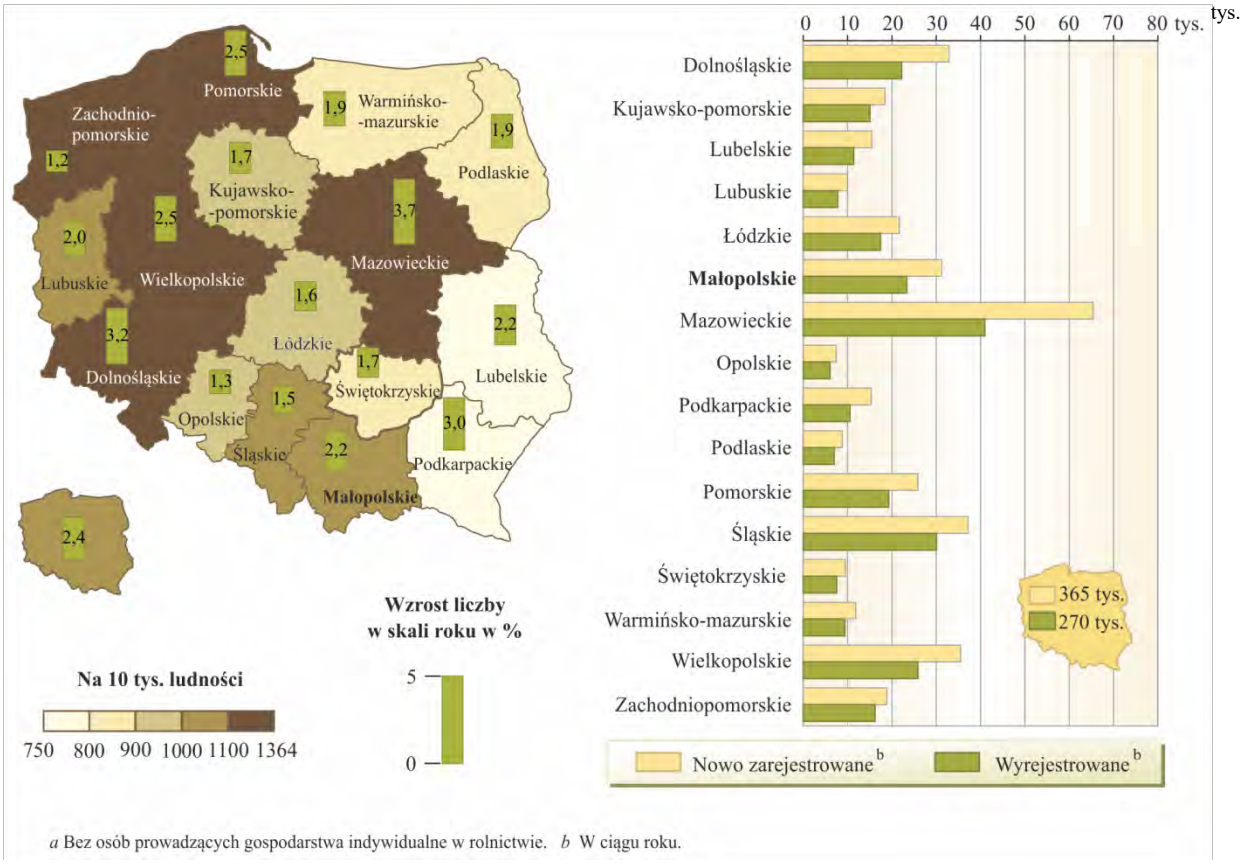

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. *b* W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)[1] W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

	Powierzchnia w ha
MAŁOPOLSKIE	**1518279**
podregiony:	
Krakowski	405415
m. Kraków	32680
Nowosądecki	547171
Oświęcimski	272540
Tarnowski	260473

liczba gmin

182

liczba powiatów 19 ; 3 liczba miast na prawach powiatu

Podregion **krakowski**		Podregion **miasto Kraków**		Podregion **nowosądecki**	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
bocheński	–	–	Kraków	gorlicki	Nowy Sącz
krakowski				limanowski	
miechowski				nowosądecki	
myślenicki				nowotarski	
proszowicki				tatrzański	
wielicki					

Podregion **oświęcimski**		Podregion **tarnowski**	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
chrzanowski	–	brzeski	Tarnów
olkuski		dąbrowski	
oświęcimski		tarnowski	
suski			
wadowicki			

Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. województwo małopolskie zajmowało powierzchnię 15183 km^2 (1518279 ha), co stanowi 4,9% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 XII 2013 r.) mieszkało 3361 tys. ludności, tj. 8,7% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km^2 wynosiła 221 osób. W miastach mieszkało 48,7% ludności województwa.

[1] NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

Już od szeregu lat w województwie małopolskim liczba ludności utrzymuje tendencję wzrostową. W 2013 r. mimo obserwowanego spadku urodzeń żywych, przyrost naturalny w województwie nadal był dodatni. W porównaniu do 2012 r. nieznacznie spadło saldo migracji.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się ***metodą bilansową,*** *przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.*

Prezentowane dane dotyczą ludności ***faktycznie zamieszkałej*** *w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.*

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto:

- *wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. - według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.*

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono, jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności faktycznie zamieszkałej (wg stanu w dniu 30 VI).

Zgodnie z definicją ludności faktycznej - województwo małopolskie w dniu 31 grudnia 2013 r. liczyło 3360,6 tys. osób (o 6,5 tys. mieszkańców więcej niż w 2012 r.). Struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom. Większość stanowiły kobiety 1730,2 tys. (51,5%), mężczyzn było 1630,3 tys. (48,5%).

Zmniejszyła się liczba ludności miejskiej (o 2,0 tys. w porównaniu do 2012 r.), stanowiła ona 48,7 % ogółu ludności. Udział ludności województwa w ogóle ludności w Polsce wyniósł 8,7%, co uplasowało województwo małopolskie na czwartym miejscu w kraju. W Polsce, województwo mazowieckie, które zamieszkiwało – 5316,8 tys. osób okazało się najliczniejsze, natomiast województwo opolskie charakteryzuje się najmniej liczną populacją – 1004,4 tys. osób.

Gęstość zaludnienia, czyli liczba osób przypadająca w województwie małopolskim na 1 km^2, wyniosła w omawianym okresie 221 osób, wobec 123 przeciętnie w kraju. Wskaźnik ten wykazywał duże zróżnicowanie przestrzenne na terenie kraju – najniższy notowano w województwach: podlaskim – 59 osób i warmińsko-mazurskim – 60 osób, najwyższy zaś w województwie: śląskim – 373 osoby.

Tabl. 2. **Ludność na podstawie bilansów**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
	POLSKA			
Stan w dniu 30 VI w tys.	38517	38526	38534	38502
w tym kobiety	19869	19876	19882	19868
Miasta	23449	23405	23360	23291
Wieś	15068	15121	15174	15211
Stan w dniu 31 XII:				
w tysiącach	38530	38538	38533	38496
na 1 km^2.....	123	123	123	123
w tym kobiety:				
w tysiącach	19877	19884	19884	19866
na 100 mężczyzn	107	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23429	23386	23336	23258
w %.....	60,8	60,7	60,6	60,4
Wieś: w tysiącach	15101	15153	15197	15238
w %.....	39,2	39,3	39,4	39,6
	MAŁOPOLSKIE			
Stan w dniu 30 VI w tys.	3331	3341	3350	3356
w tym kobiety	1714	1719	1725	1728
Miasta	1640	1641	1641	1638
Wieś	1691	1699	1709	1718
Stan w dniu 31 XII:				
w tysiącach	3337	3347	3354	3361
na 1 km^2.....	220	220	221	221
w tym kobiety:				
w tysiącach	1717	1723	1715	1730
na 100 mężczyzn	106	106	106	106
Miasta: w tysiącach	1640	1642	1639	1637
w %.....	49,2	49,1	48,9	48,7
Wieś: w tysiącach	1696	1705	1715	1723
w %.....	50,8	50,9	51,1	51,3

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

W województwie małopolskim w okresie styczeń-grudzień 2013 r. zarejestrowano 34,3 tys. urodzeń żywych, tj. o 0,8 tys. mniej niż w tym samym okresie przed rokiem, i o 2,7 tys. mniej niż w analogicznym okresie 2010 r. Spośród dzieci urodzonych w 2013 r. 51,5% stanowili chłopcy (17,7 tys.), dziewczynki natomiast 48,5% (16,6 tys.). Więcej dzieci urodziło się na terenach wiejskich (54,6%).

Współczynnik urodzeń żywych w 2013 r. w województwie małopolskim wyniósł 10,2‰ i był niższy w stosunku do notowanego rok wcześniej o 0,3 pkt. W Polsce ukształtował się na poziomie 9,6‰, rok wcześniej było to 10,0‰.

Obok urodzeń, zgony są jednym z czynników ruchu naturalnego, który ma wpływ na stan i strukturę ludności. W okresie styczeń-grudzień 2013 r. w województwie małopolskim zmarło 30,3 tys. osób, tj. o 311 osób mniej niż w tym samym okresie przed rokiem. **Współczynnik zgonów** w 2013 r. wyniósł 9,0‰ (w Polsce 10,1‰) i zmniejszył się w stosunku do 2012 r. o 0,1 pkt. W porównaniu do danych sprzed roku zmniejszyła się nieznacznie liczba zgonów w miastach, natomiast na terenach wiejskich ich liczba wzrosła.

Wyk. 11. **Przyrost naturalny na 1000 ludności**

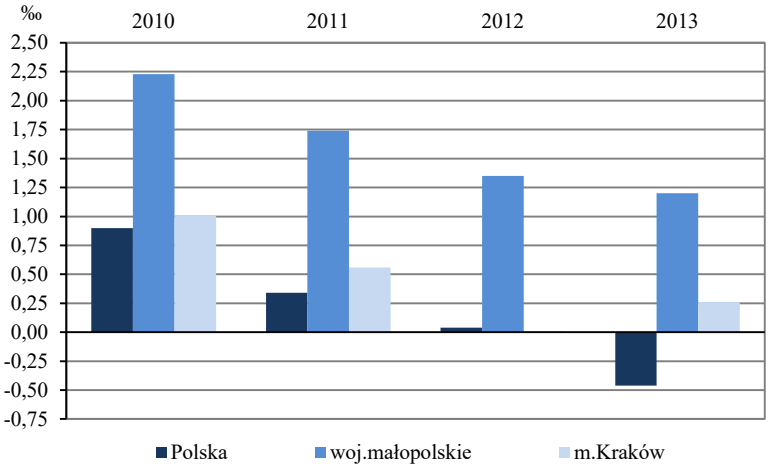

W województwie małopolskim w 2013 r. odnotowano dodatni **przyrost naturalny**. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ukształtowała się na poziomie 4,0 tys., podczas gdy rok wcześniej wyniosła 4,5 tys., a w 2010 r. – 7,4 tys.

Współczynnik przyrostu naturalnego w 2013 r. osiągnął wartość 1,2‰ i był niższy od zanotowanego rok wcześniej o 0,2 pkt. Na terenach wiejskich wyniósł 2,1‰, w miastach był znacznie niższy 0,2‰. W przekroju terytorialnym najwyższą wartość osiągnął w województwie: pomorskim 1,7‰. Najniższe zaś odnotowano w województwach: łódzkim - minus 3,5‰ i świętokrzyskim - minus 2,7‰. Omawiany wskaźnik dla Polski w 2013 r. ukształtował się na poziomie 0,5‰ i w porównaniu do 2012 r. był niższy o 0,1 pkt.

Wyk. 12. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie małopolskim według powiatów w 2013 r.**

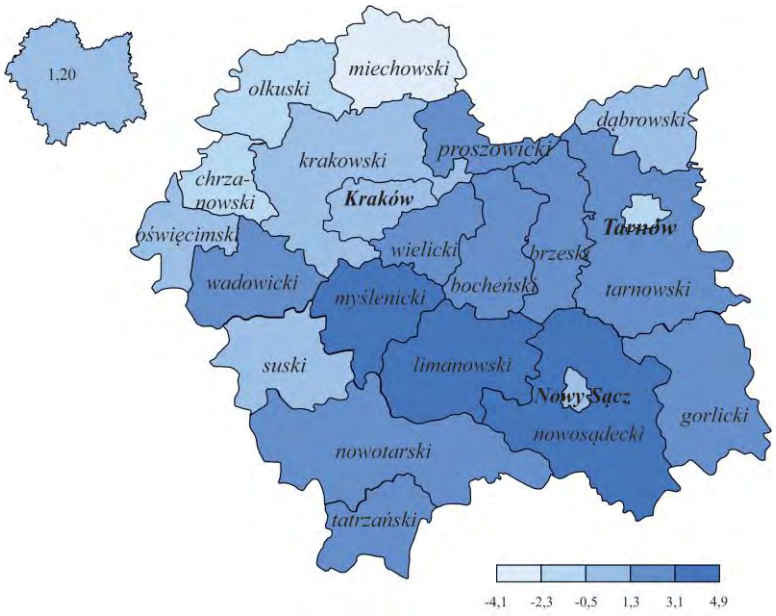

W 2013 r. w województwie małopolskim najwyższe współczynniki przyrostu naturalnego notowane były w powiatach zlokalizowanych na południu województwa. Najwyższą wartość odnotowano w powiecie limanowskim 4,9‰ oraz w powiatach: nowosądeckim 4,8‰ i myślenickim 3,9‰. Spośród miast na prawach powiatu najwyższy współczynnik przyrostu naturalnego odnotowano w Nowym Sączu 0,9‰. Najniższe współczynniki przyrostu naturalnego charakteryzowały północno - zachodnią część województwa małopolskiego - powiat miechowski - minus 4,1‰, proszowicki - minus 2,2‰ oraz powiat chrzanowski - minus 1,7‰.

Kolejnym elementem ruchu naturalnego jest liczba zawieranych małżeństw. Rok 2013 był kolejnym, w którym odnotowano spadek ich liczby. Spadek liczby zawieranych małżeństw może mieć w przyszłości wpływ na spadek liczby urodzeń. W województwie małopolskim urzędy stanu cywilnego zarejestrowały 16,6 tys. zawieranych związków małżeńskich. Było to o 1,6 tys. związków mniej niż przed rokiem, i o 3,8 tys. mniej niż w roku 2010. Nieznacznie więcej związków małżeńskich zawarto na wsi (54,4% wszystkich nowo zawartych małżeństw w województwie) niż w miastach.

Współczynnik małżeństw w 2013 r. osiągnął poziom 5,0‰ i był niższy wobec notowanego w 2012 r. o 0,5 pkt. Na terenach wiejskich wyniósł 5,3‰, w miastach 4,6‰. W ujęciu przestrzennym współczynnik małżeństw najwyższe wartości osiągał w powiatach: limanowskim 6,0‰ i powiecie gorlickim 5,7‰, najniższe zaś w powiatach grodzkich: Krakowie 4,3‰ i Tarnowie 4,5‰ oraz w powiecie proszowickim również - 4,5‰. Dla Polski współczynnik ten w 2013 r. wyniósł 4,7‰, w roku poprzednim było to 5,3‰.

Tabl. 3. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności.**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
POLSKA				
Małżeństwa	5,9	5,4	5,3	4,7
Urodzenia żywe	10,7	10,1	10,0	9,6
Zgony	9,8	9,7	10,0	10,1
w tym niemowląt [a]	5,0	4,7	4,6	4,7
Przyrost naturalny [b]	0,9	0,3	0,4	-0,5
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	-0,1	-0,1	-0,2	-0,5
MAŁOPOLSKIE				
Małżeństwa	6,1	5,5	5,4	5,0
Urodzenia żywe	11,1	10,6	10,5	10,2
Zgony	8,9	8,9	9,1	9,0
w tym niemowląt [a]	4,5	4,3	3,8	3,8
Przyrost naturalny [b]	2,2	1,7	1,4	1,2
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	1,3	1,3	1,1	0,8
w tym zagranicznych	0,2	0,2	0,1	-0,3
KRAKÓW				
Małżeństwa	5,4	4,9	4,5	4,3
Urodzenia żywe	10,4	9,8	9,7	9,7
Zgony	9,4	9,2	9,7	9,5
w tym niemowląt [a]	3,7	4,0	3,1	3,9
Przyrost naturalny [b]	1,0	0,6	0,0	0,3
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	0,6	1,3	1,0	1,3
w tym zagranicznych	0,4	0,4	0,3	-0,1

a Dzieci w wieku poniżej 1 roku. Na 1000 urodzeń żywych. *b* Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

W 2013 r. **saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały** w województwie małopolskim osiągnęło wartość dodatnią 2,8 tys. osób (o 0,8 tys. osób mniej niż w roku 2012). Oznacza to nadwyżkę osób zameldowanych na pobyt stały w ciągu roku nad wymeldowanymi z pobytu stałego. W miastach saldo było ujemne i wyniosło minus 1,8 tys. osób (w 2012 r. minus 1,6 tys. osób), na obszarach wiejskich przeważał napływ nad odpływem ludności z tych terenów, a saldo było dodatnie i wyniosło 4,6 tys. osób (w 2012 r. 5,1 tys. osób).

Wykr. 13. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności**

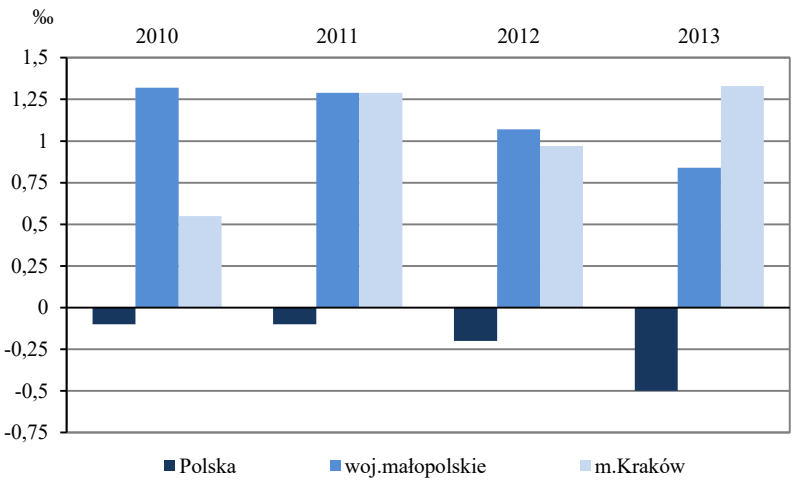

Wskaźnik natężenia salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie małopolskim osiągnął wartość 0,8‰ (dla porównania w tym samym okresie 2012 r. 1,1‰). W ujęciu terytorialnym wyższy wskaźnik wystąpił jedynie w województwie mazowieckim 2,5‰. W 11 województwach przybrał wartości ujemne, najniższą w województwach: opolskim minus 3,3‰ i lubelskim minus 2,6‰. W Polsce wskaźnik salda migracji wewnętrznych i zagranicznych w 2013 r. przyjął, podobnie jak w poprzednich latach, wartość ujemną minus 0,5‰, (w 2012 r. minus 0,2‰).

Wykr. 14. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie małopolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**

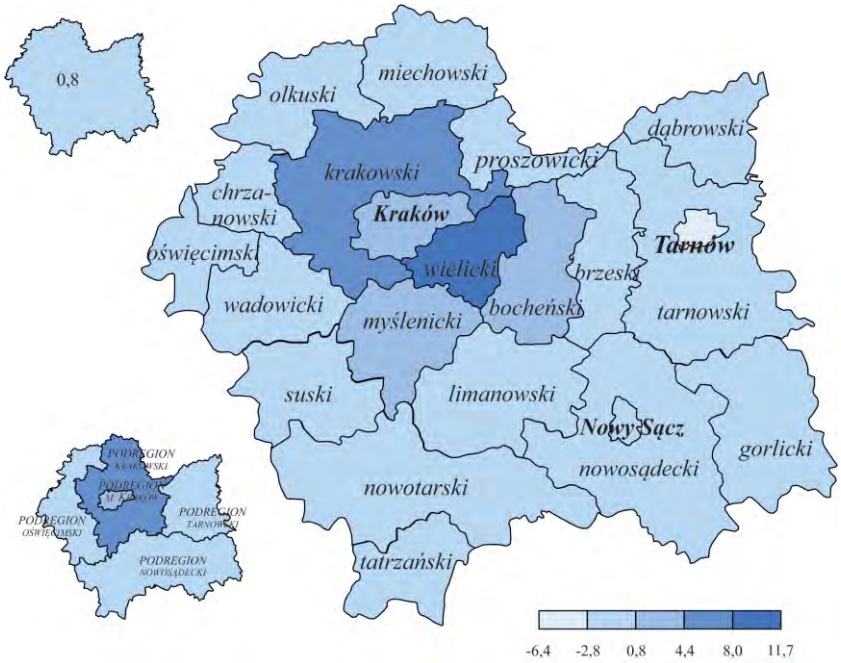

Analizując wyłącznie migracje zagraniczne można zauważyć, iż ostatnie lata pokazały wyraźny spadek liczby wyjazdów Polaków za granicę na pobyt stały. W Polsce w latach: 2010-2013 liczba emigrantów przekraczała liczbę imigrantów. W województwie małopolskim w okresie: 2010-2012 sytuacja była odwrotna, tzn. liczba imigrantów przekroczyła liczbę emigrantów. W roku 2013 sytuacja uległa zmianie tzn. liczba emigrantów (2,5 tys.) przekroczyła liczbę imigrantów (1,6 tys.). Podobnie sytuacja wyglądała w miastach jak również na terenach wiejskich naszego regionu.

W 2013 r. liczba osób przyjeżdżających z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w województwie małopolskim wyniosła 1561 i była o 951 osób mniejsza od liczby tych, którzy wymeldowali się z pobytu stałego w związku z wyjazdem poza granice kraju.

Analizując saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie małopolskim według powiatów w 2013 r. można zauważyć, iż wartości ujemne saldo to przyjęło dla 12 powiatów (w 2012 r. było 10 powiatów), dla pozostałych 10 saldo migracji osiągnęło wartości dodatnie. Najwyższy wskaźnik salda migracji wewnętrznych i zagranicznych wystąpił w powiecie wielickim 11,7‰ (w 2012 r. 10,0‰), najniższy zaś w Tarnowie minus 6,4‰ (w 2012 r. minus 5,0‰).

Dane prezentujące ludność w województwie małopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- *„Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej,*
- *„Stan i ruch naturalny ludności w województwie małopolskim" – opracowanie sygnalne dostępne co roku w wersji elektronicznej,*
- *„Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie małopolskim" – publikacja dostępna co roku w wersji elektronicznej,*

jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK PRACY

▪ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

W 2013 roku przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym spadło, zarówno w województwie małopolskim, jak i w skali kraju. Spadek zatrudnienia dotyczył większości sekcji PKD (z wyjątkiem m.in. sekcji transport i gospodarka magazynowa oraz informacja i komunikacja).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie małopolskim w 2013 r. osiągnęło poziom 431,9 tys. osób, tj. spadło o 2,0% w stosunku do poprzedniego roku (wobec wzrostu o 0,5% odpowiednio w 2012 r.). W skali kraju odnotowano spadek zatrudnienia w porównaniu z rokiem poprzednim o 1,0% (po wzroście odpowiednio o 0,1% w 2012 r.).

*Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.*

Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w tysiącach			2010=100	2012=100
Polska	5372,6	5548,7	5494,5	102,3	99,0
Małopolskie	412,1	440,6	431,9	104,8	98,0
Kraków	195,8	204,9	200,6	102,5	97,9

Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
przeciętne kwartalne 2010 = 100

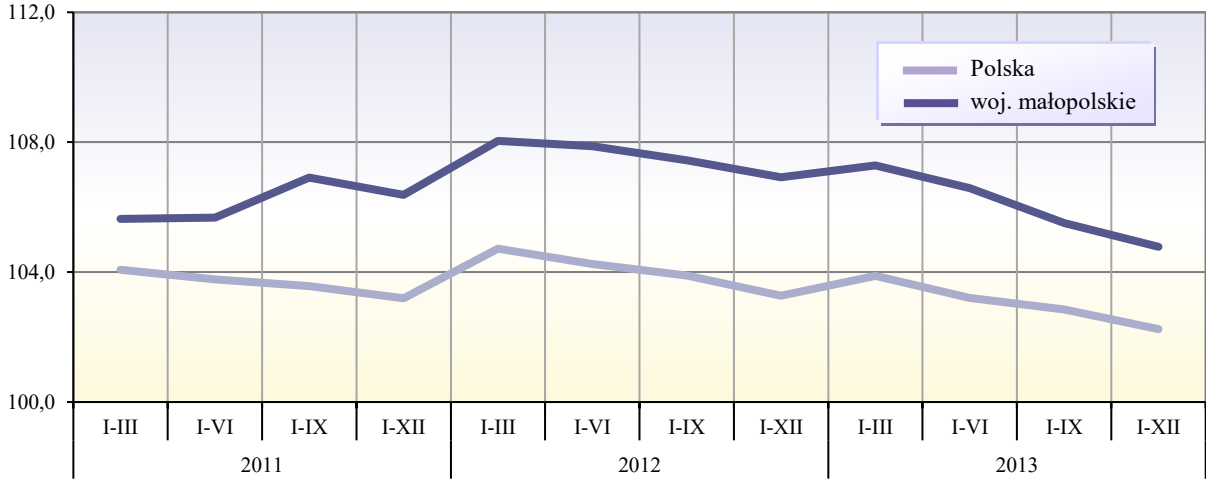

W przemyśle przeciętne zatrudnienie w 2013 r. wyniosło 174,2 tys. osób, co stanowiło 40,3% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw. W porównaniu z 2012 r. zatrudnienie w przemyśle spadło o 3,2%.

Wyk. 16. **Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007**

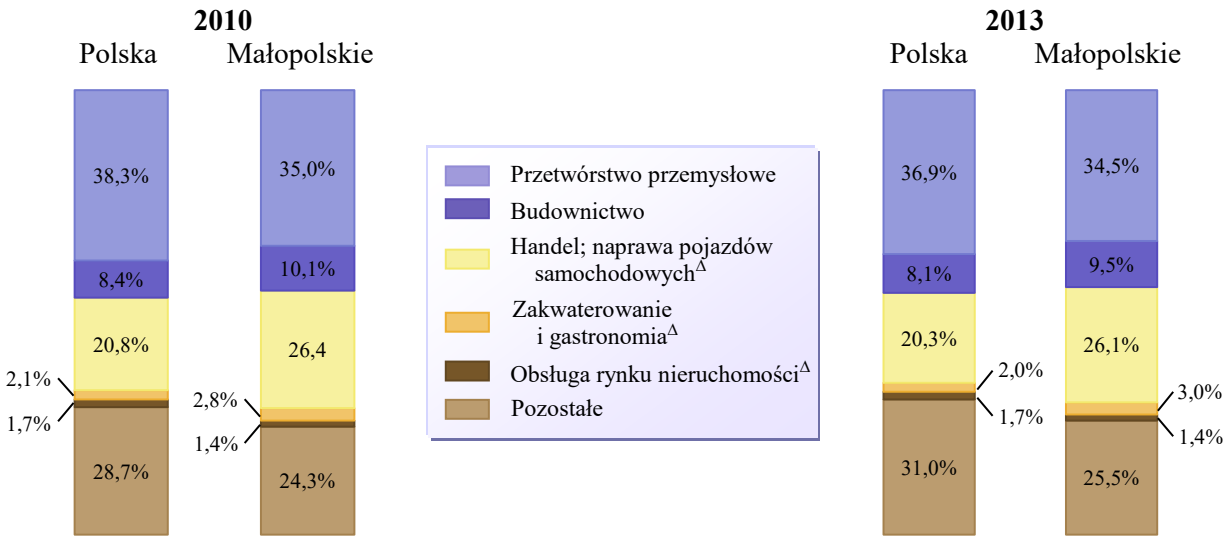

Wśród sekcji PKD najwięcej zatrudnionych osób było w przetwórstwie przemysłowym (148,8 tys.), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (113,2 tys.) oraz budownictwie (41,1 tys.). Łącznie udział tych trzech sekcji w ogólnym zatrudnieniu w sektorze przedsiębiorstw wyniósł 70,2%.

Tabl. 5. **Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie małopolskim**

Wyszczególnienie	2012				2013				
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								w tys.
O g ó ł e m	**102,3**	**102,1**	**100,5**	**100,5**	**99,3**	**98,8**	**98,2**	**98,0**	**431,9**
w tym:									
Przemysł	102,1	101,7	98,8	99,4	99,0	98,6	96,7	96,8	174,2
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	99,2	98,8	98,8	99,3	99,8	99,4	99,2	99,5	148,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Δ	106,1	106,3	101,4	102,7	100,5	101,1	104,4	105,7	9,1
Budownictwo	104,2	102,6	101,4	99,6	91,2	90,1	90,1	90,2	41,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ	102,2	101,7	100,9	100,6	99,3	98,8	99,4	99,2	113,2
Transport i gospodarka magazynowa	110,4	108,6	107,8	107,2	104,1	103,1	103,6	103,3	20,1
Zakwaterowanie i gastronomia Δ	89,8	92,3	91,0	91,4	106,6	103,9	106,6	105,1	12,9
Informacja i komunikacja	108,1	107,1	108,1	107,9	107,1	107,9	107,8	103,8	15,4
Obsługa rynku nieruchomości Δ	104,0	103,6	103,3	103,8	99,0	100,0	99,9	99,2	5,9
Administrowanie i działalność wspierająca Δ	95,8	100,8	103,9	104,7	97,8	97,8	97,0	96,2	19,6

W porównaniu z 2012 r. przeciętne zatrudnienie zwiększyło się w sekcjach PKD: dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 5,7%), transport i gospodarka magazynowa (o 3,3%), zakwaterowanie i gastronomia (o 5,1%) oraz informacja i komunikacja (o 3,8%).Spadek przeciętnego zatrudnienia wystąpił natomiast w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (o 0,5%), budownictwo (o 9,8%), handel i naprawa pojazdów samochodowych (o 0,8%), obsługa rynku nieruchomości (o 0,8%), a także administrowanie i działalność wspierająca (o 3,8%).

▪ BEZROBOCIE REJESTROWANE

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie małopolskim w końcu 2013 r. była wyższa w ujęciu rocznym o 0,2 p. proc. W relacji do grudnia 2012 r. odnotowano mniejszą liczbę nowo rejestrujących się bezrobotnych przy większej liczbie osób wyłączonych z ewidencji. W ciągu roku pracodawcy zaproponowali osobom bezrobotnym mniej ofert pracy niż przed rokiem.

Według stanu na koniec grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa małopolskiego wyniosła 164,4 tys. osób i była wyższa od zanotowanych w roku poprzednim (o 3,2 tys. osób, tj. o 2,0%) i w 2010 r. (o 22,2 tys. osób, tj. o 15,6%). Tempo wzrostu w 2013 r. było wolniejsze niż rok wcześniej, kiedy to liczba bezrobotnych zwiększyła się o 11,1%. Analogiczne zmiany obserwowano w skali kraju, gdzie na koniec 2012 r. liczba bezrobotnych była o 1,0% wyższa niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 7,8% w 2012 r.) i o 10,4% wyższa w stosunku do 2010 r., co stanowi różnicę mniejszą niż w skali województwa.

*Dane o **bezrobociu rejestrowanym** dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 69, poz. 415, z późniejszymi zmianami).*

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	POLSKA		
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	2136,8	2157,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani [a] w tys.	3042,0	2655,0	2709,4
Bezrobotni wyrejestrowani [a] w tys.	2979,8	2500,8	2688,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	83	92	70
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	13,4	13,4

a W ciągu roku.

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia** (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
MAŁOPOLSKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	142,2	161,2	164,4
Bezrobotni nowo zarejestrowani [a] w tys.	206,8	192,7	197,8
Bezrobotni wyrejestrowani [a] w tys.	194,6	176,7	194,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	72	85	80
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	10,4	11,4	11,6
KRAKÓW			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	18,7	23,9	24,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani [a] w tys.	32,4	32,3	32,0
Bezrobotni wyrejestrowani [a] w tys.	29,7	27,9	31,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	19	23	38
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	4,7	5,8	5,9

a W ciągu roku.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku *to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.*

W końcu 2013 r. w piętnastu spośród wszystkich dwudziestu dwóch powiatów i miast na prawach powiatu województwa małopolskiego odnotowano wzrost liczby bezrobotnych w porównaniu do roku poprzedniego, przy czym najwyższy – w powiatach: gorlickim (o 10,2%), brzeskim i nowotarskim (po 9,1%) oraz tatrzańskim (o 7,%). Największy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych zaobserwowano natomiast w powiecie olkuskim (o 5,7%) i mieście Tarnowie (o 3,5%). W omawianym okresie 87,3% ogółu bezrobotnych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (o 3,1 p.proc. więcej niż w 2012 r.), 79,8% stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 79,5%), a 55,0% to mieszkańcy wsi (rok wcześniej – 54,6%).

W województwie małopolskim, podobnie jak w kraju, wśród bezrobotnych przeważały kobiety. Ich liczba była o 0,4% wyższa niż rok wcześniej, jednak ich udział zmniejszył się - stanowiły one 51,4% ogółu osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, wobec 52,2% rok wcześniej. Grupa bezrobotnych mężczyzn zwiększyła się w tym samym okresie o 3,8% a ich odsetek wzrósł w ciągu roku o 0,8 p.proc., do poziomu 48,6%.

Bezrobociem dotknięci byli nadal przede wszystkim ludzie młodzi. W końcu grudnia 2013 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (47,0 tys.), których odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 28,7% (o 1,1 p.proc. mniej w roku poprzednim). Kolejny rok z rzędu najbardziej wzrósł natomiast udział bezrobotnych osób w najstarszej grupie wiekowej, powyżej 54 lat - o 1,5 p.proc. do 11,5%.

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**
Stan w dniu 31 XII

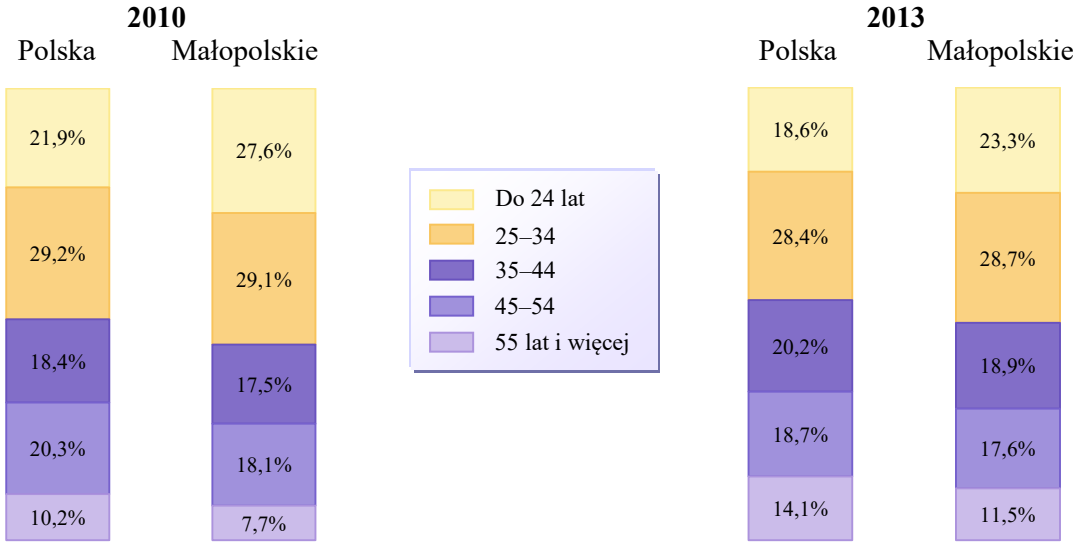

Niemal połowa (49,9%) bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia - gimnazjalnym, podstawowym (i niepełnym podstawowym) oraz zasadniczym zawodowym. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe, a trzecią co do liczebności - osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (odpowiednio 29,3% i 20,6% ogółu bezrobotnych). Udział obu wyżej wymienionych grup zwiększył się w porównaniu z 2012 r. łącznie o 0,1 p.proc. Nadal coraz większe problemy na rynku pracy odczuwały osoby z wykształceniem wyższym, których zbiorowość w ciągu ostatniego roku zwiększyła się o 3,6%, a ich odsetek wzrósł o kolejne 0,2 p.proc.

Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

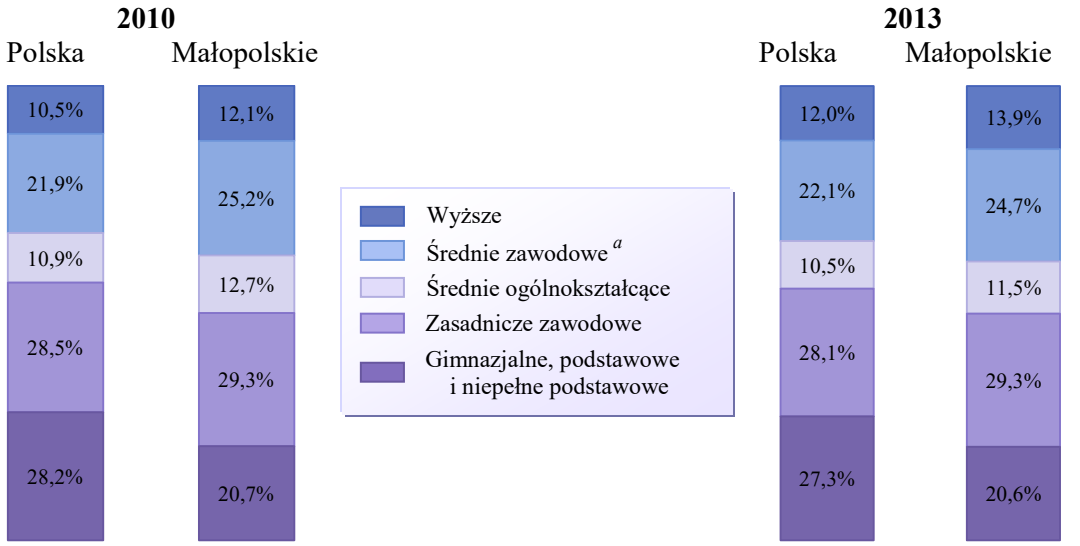

a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Spośród poszczególnych kategorii bezrobotnych, wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy, wzrost w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku grup osób pozostających bez pracy dłużej niż 6 miesięcy, a spadek w grupach osób bezrobotnych przez krótszy okres czasu. Najbardziej (o 15,7%) zwiększyła się liczebność grupy osób pozostających bez pracy dłużej niż 2 lata, wskutek czego udział tej kategorii bezrobotnych zwiększył się o 2,4 p.proc., do poziomu 19,5%. Najbardziej (o 14,4%) spadła natomiast liczba osób pozostających bez pracy przez okres od 1 do 3 miesięcy, pociągając za sobą spadek udziału tej kategorii bezrobotnych o 3,3 p.proc., do poziomu 16,9%.

Wyk. 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy**[a]
Stan w dniu 31 XII

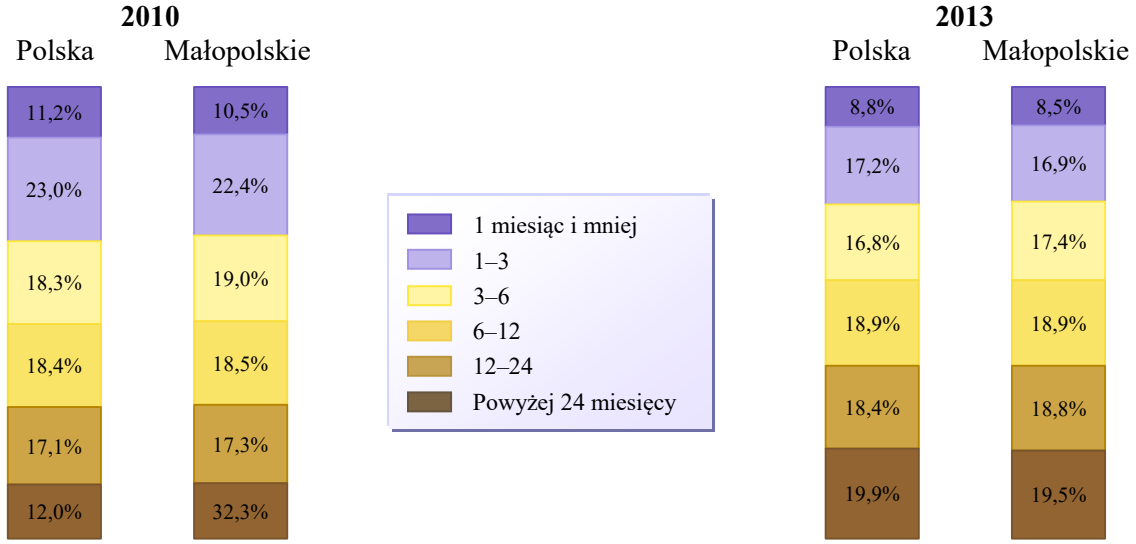

a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby dotychczas niepracujące oraz z krótkim stażem pracy (1-5 lat oraz 1-rocznym i krótszym), które łącznie stanowiły ponad połowę ogólnej liczby bezrobotnych (odpowiednio: 20,2%, 22,5% i 15,6%). Sytuacja osób ze stażem pracy do 1 roku w porównaniu z rokiem poprzednim pogorszyła się najbardziej (wzrost liczebności grupy o 5,8%).

W województwie małopolskim w końcu grudnia 2013 r. zwiększyła się w stosunku rocznym liczba bezrobotnych we wszystkich grupach, które określane są jako będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, za wyjątkiem grupy ludzi młodych (do 25 roku życia). Najbardziej (o 11,2%) zwiększyła się liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowiło wzrost udziału tej grupy w ogóle bezrobotnych o dalsze 1,7 p.proc. do 20,9%. Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły natomiast osoby długotrwale bezrobotne, których udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. zwiększył się o 4,0 p.proc. do poziomu 51,5%. Odsetek bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia wrósł o 0,4 p.proc. do 5,8%, bezrobotnych kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka – o 0,5 p.proc. do 10,2%, a osób niepełnosprawnych o 0,1 p.proc do 5,2%. Spadek udziału bezrobotnych

natomiast, oprócz wspomnianej grupy osób do 25 roku życia (spadek o 1,3 p.proc. do 23,3%) odnotowano także wśród osób bez doświadczenia zawodowego (o 0,3 p.proc. do 26,1%).

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie małopolskim**

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób	158,2	145,2	147,8	161,2	176,7	160,9	158,8	164,4
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	102,4	106,7	109,3	111,1	111,7	110,8	107,5	102,0
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	48,7	37,0	50,9	56,2	56,6	39,6	51,3	50,4
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	98,4	106,1	109,8	113,9	116,3	106,9	100,7	89,7
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	35,6	49,9	48,3	42,8	41,1	55,4	53,4	44,8
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	95,6	93,9	102,4	108,4	115,3	110,8	110,4	104,6
Płynność bezrobocia (napływ -odpływ) w tysiącach osób	13,1	-12,9	2,6	13,4	15,5	-15,8	-2,1	5,6
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	11,3	10,5	10,6	11,4	12,4	11,4	11,3	11,6

Stopę bezrobocia rejestrowanego *obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.*

Stopa bezrobocia rejestrowanego zarówno w skali kraju, jak i województwa, w kolejnych miesiącach 2013 r. aż do grudnia była wyższa od notowanej rok wcześniej, ale różnica ta sukcesywnie malała. W końcu grudnia 2013 r. wskaźnik ogólnokrajowy wyniósł 13,4%, a więc był równy zanotowanemu przed rokiem i o 1,0 p.proc. wyższy niż w analogicznym okresie 2010 r. W województwie w końcu 2013 r. stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 11,6% i była wyższa odpowiednio o 0,2 p.proc. niż rok wcześniej i o 1,2 p.proc. w stosunku do 2010 r.

Wyk. 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**

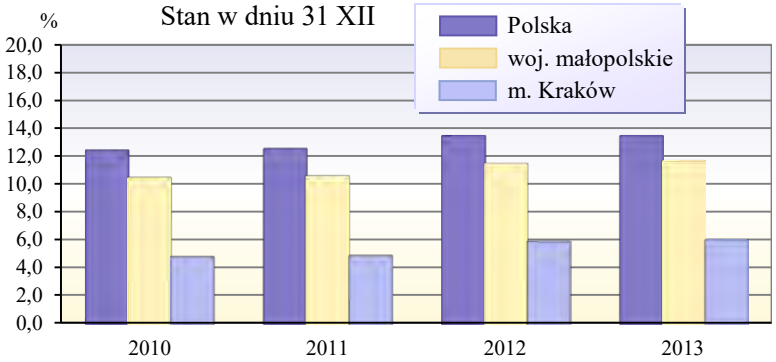

W skali roku wzrost omawianego wskaźnika odnotowano w 14 spośród wszystkich 22 powiatów i miast na prawach powiatu w województwie. Wyniósł on od 0,1 p.proc. w powiecie krakowskim, limanowskim i mieście Krakowie, do 1,1 p.proc. w powiecie gorlickim. Spadek stopy bezrobocia wahał się natomiast w poszczególnych po-

wiatach od 0,2 p.proc. w powiecie wadowickim, nowosądeckim, bocheńskim i mieście Nowy Sącz do 0,8 p.proc. w powiecie olkuskim. W powiecie oświęcimskim stopa bezrobocia utrzymała się w skali roku na niezmienionym poziomie.

Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w powiatach wyniosła 14, p.proc. i w skali roku zwiększyła się o 0,5 p.proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: dąbrowskim (20,4%), limanowskim (18,8%) oraz nowosądeckim (17,8%), zaś najniższą - w miastach na prawach powiatu: Krakowie (5,9%) i Tarnowie (10,2%) oraz w powiecie krakowskim (10,6%).

Wyk. 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie małopolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**
Stan w dniu 31 XII

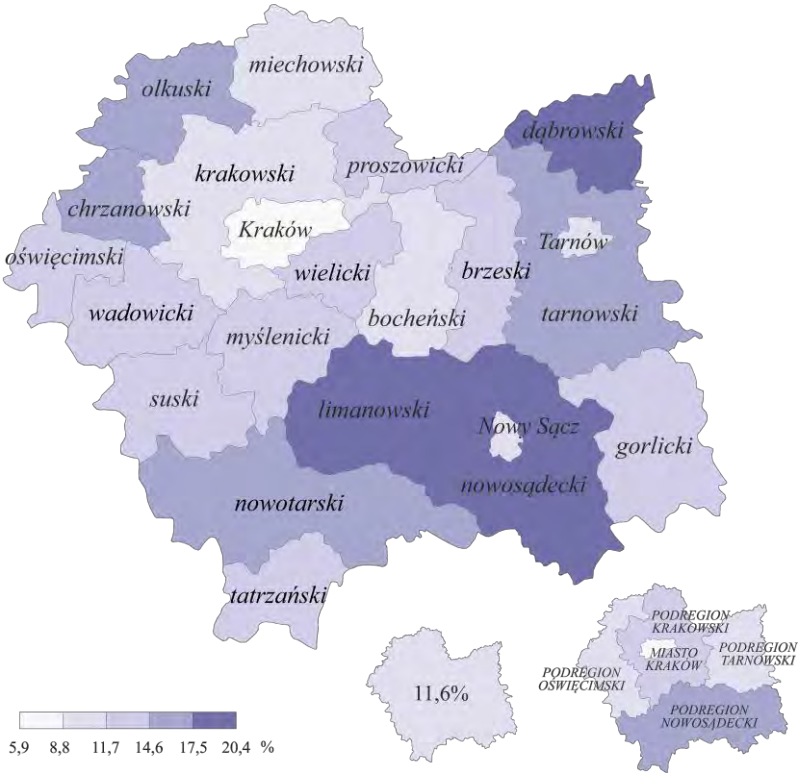

W 2013 r. w województwie małopolskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 197,8 tys. osób i była o 5,1 tys., tj. o 2,6% większa niż przed rokiem, ale o 14,1 tys., tj. 4,4% mniejsza w porównaniu z zanotowaną w 2010 r.

Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w stosunku do 2012 r. o 1,8 p.proc. i wyniósł 75,6%. Pośród osób uprzednio pracujących o 3,2 p.proc. (do 6,7% ogółu bezrobotnych) wzrósł odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy.

Z ewidencji bezrobotnych w województwie małopolskim w ciągu 2013 r. skreślono 194,6 tys. osób, tj. o 10,1% więcej niż w roku poprzednim oraz niemal tyle samo co w analogicznym okresie 2010 r. Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 94,6 tys. osób (wobec 79,3 tys. w roku poprzednim). Udział bezrobotnych usuniętych z rejestru ze względu na podjęcie pracy w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 3,7 p.proc. do 48,6%. Zmiany w strukturze osób wykreślonych z ewidencji odnotowano również w przypadku osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (ich udział spadł do 10,0%, tj. o 0,9 p.proc.), a także osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (spadek do 6,8%, tj. o 0,6 p.proc.). Udział osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepo-

twierdzenia gotowości do pracy spadł do 26,2%, tj. o 2,6 p.proc., a osób które utraciły ów status z powodu nieuzasadnionej odmowy przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy zmniejszył się do 1,2%, tj. o 0,1 p.proc.

W 2013 r. w województwie małopolskim bilans bezrobotnych, podobnie jak w poprzednich latach, kształtował się niekorzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 3,3 tys. osób więcej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 101,7%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 100,8%. Warto zaznaczyć, że za wyjątkiem I kwartału we wszystkich kwartałach 2013 r. zarówno w województwie, jak i w kraju płynność bezrobocia była mniejsza niż w roku poprzednim.

Powiatowe urzędy pracy w województwie małopolskim w ciągu 2013 r. miały do dyspozycji 58,5 tys. ofert pracy, tj. o 3,2% mniej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 80 bezrobotnych (wobec 85 osób w roku poprzednim) i wskaźnik ten był wyższy niż w kraju (70 osób na 1 ofertę pracy). Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w mieście Tarnowie (20 osób na 1 ofertę) oraz w powiecie krakowskim (33 osoby). Najtrudniejsza sytuacja z kolei panowała w powiecie gorlickim, gdzie na 1 ofertę pracy przypadało 690 bezrobotnych.

▪ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2013 r. w województwie małopolskim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- przy wzroście liczby pracujących wzrosła populacja aktywnych zawodowo,
- nastąpił spadek bezrobocia – spadła zarówno liczba bezrobotnych jak i stopa bezrobocia,
- zmniejszył się udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej,
- zwiększyła się liczba biernych zawodowo,
- obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi pozostało na niezmienionym poziomie.

*Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to powyżej 3 miesięcy).*

W IV kwartale 2013 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w regionie liczyła 1478 tys. osób, a biernych zawodowo – 1175 tys. Ludność aktywną zawodowo tworzyli pracujący (1332 tys. osób) i bezrobotni (146 tys.).

Tabl. 8. **Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	POLSKA		
Aktywni zawodowo w tys.	17724	17394	17414
pracujący	16075	15636	15713
bezrobotni	1649	1757	1700
Bierni zawodowo w tys.	14016	13656	13621
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,8	56,0	56,1
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,6	50,4	50,6
Stopa bezrobocia w %	9,3	10,1	9,8
	MAŁOPOLSKIE		
Aktywni zawodowo w tys.	1450	1458	1478
pracujący	1313	1311	1332
bezrobotni	137	147	146
Bierni zawodowo w tys.	1201	1153	1175
Współczynnik aktywności zawodowej w %	54,7	55,8	55,7
Wskaźnik zatrudnienia w %	49,5	50,2	50,2
Stopa bezrobocia w %	9,4	10,1	9,9

Struktura ludności według statusu na rynku pracy uległa zmianie w stosunku do notowanej trzy lata temu, ale nie zmieniła się znacznie wobec obserwowanej w IV kwartale roku poprzedniego. W odniesieniu do analogicznego okresu 2012 r. udział pracujących w liczbie ludności aktywnej zawodowo pozostał na tym samym poziomie, a odsetek osób bezrobotnych wzrósł o 0,1 p.proc. kosztem odsetka biernych zawodowo. W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. obserwowano natomiast wzrost udziału pracujących o 1,0 p.proc. i wzrost udziału bezrobotnych o 0,4 p.proc.

Wyk. 22. **Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy w IV kwartale**

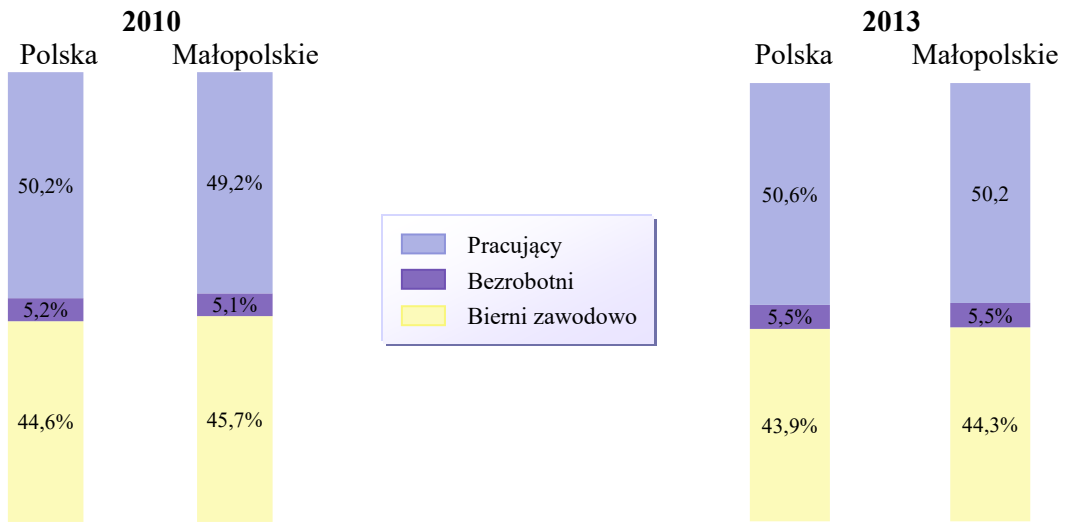

Zbiorowość aktywnych zawodowo w IV kwartale 2013 r. zwiększyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 1,4% i o 5,1% w odniesieniu do sytuacji sprzed trzech lat.

Współczynnik aktywności zawodowej *obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).*

Wyk. 23. **Współczynnik aktywności zawodowej**

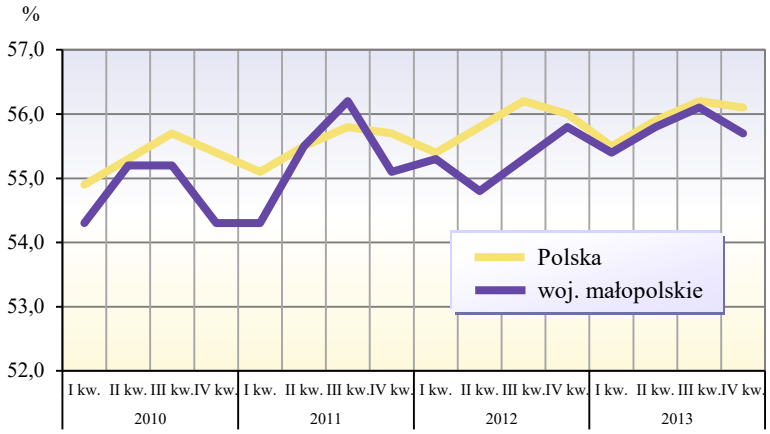

W omawianym okresie w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 55,7% (jego wartość dla kraju wyniosła 56,1%). W województwie w ujęciu rocznym zaobserwowano spadek aktywności zawodowej, a określający ją współczynnik zmniejszył się o 0,1 p. proc., natomiast w odniesieni do analogicznego kwartału 2010 r. – zwiększył się o 1,4 p.proc. W skali kraju zaobserwowano wzrost odpowiednio o 0,1 p.proc. i o 0,7 p.proc. W analizowanym okresie w województwie małopolskim wyższą wartość wskaźnika aktywności zawodowej zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (odpowiednio: 64,1%, wobec 47,9%).

*Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:*

- *wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;*
- *formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące prace nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.*

Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2013 r. liczyła 1332 tys. i zwiększyła się tym samym o 1,6% w stosunku do zanotowanej rok wcześniej. Odnotowano zarówno wzrost liczby pracujących mężczyzn, jak i kobiet. W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. omawiana populacja zwiększyła się o 58 tys. osób (tj. o 4,6%), a obserwowany wzrost dotyczył obydwu płci. W analizowanym okresie w populacji pracujących mniejszy udział (44,0%) miały kobiety.

Analizując zbiorowość pracujących pod względem wieku, w IV kwartale 2013 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15-24 lata (8,0%) i 55 lat i więcej (15,3%). Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek były bardziej do siebie zbliżone i mieściły się w granicach 23,4%-28,6%.

Wyk. 24. **Struktura pracujących według wieku w województwie małopolskim w IV kwartale**

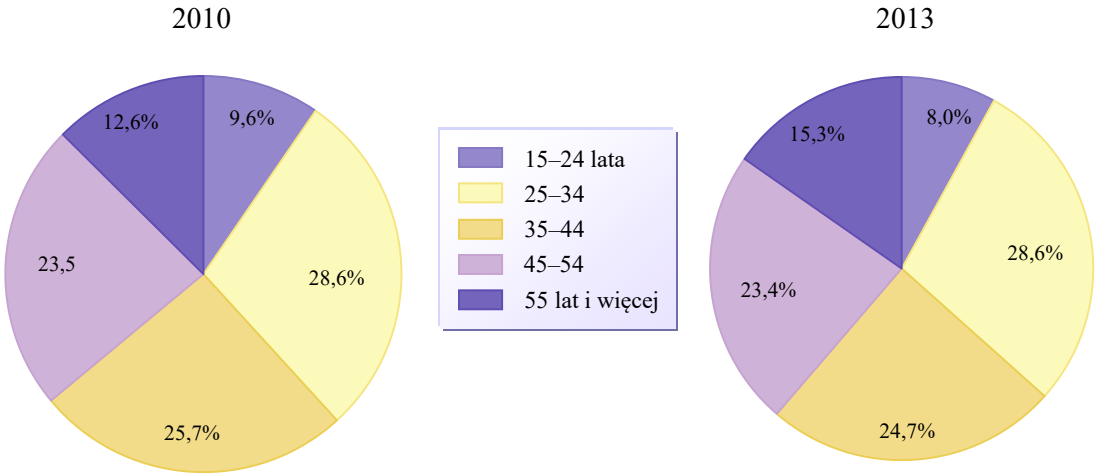

Wskaźnik zatrudnienia w województwie małopolskim w omawianym okresie ukształtował się na poziomie 50,2% i był o 0,4 p.proc. niższy od średniego w kraju. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2012 r. nie uległ więc zmianie, podczas gdy w skali kraju wzrósł o 0,2 p.proc. Wskaźnik zatrudnienia w województwie wzrósł natomiast w populacji mężczyzn (o 0,2 p.proc.).

Wskaźnik zatrudnienia *obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).*

Wyk. 25. **Wskaźnik zatrudnienia**

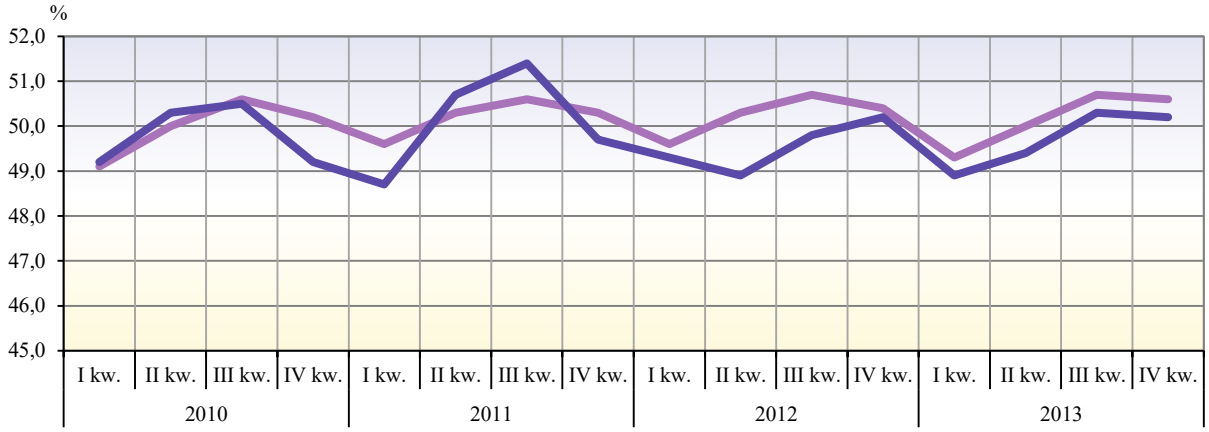

W IV kwartale 2013 r. liczba bezrobotnych w województwie małopolskim wyniosła ogółem 146 tys. osób i w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego spadła o 1 tys. osób, przy czym spadek ten nastąpił dzięki zmianom w populacji kobiet. W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. liczba osób bezrobotnych była wyższa o 14 tys. (o 10,6%). W omawianym okresie wśród ogółu osób bezrobotnych w województwie wciąż większość (50,7%) stanowiły kobiety, choć ich udział w ostatnich latach spadał.

Bezrobotni *to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.*

Analizując liczbę bezrobotnych pod względem wieku w województwie małopolskim w IV kwartale 2013 r. można zaobserwować, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 25-34 lata (32,2% ogółu bezrobotnych). Najmniejsza zbiorowość obejmowała osoby 55-letnie i starsze (8,9%). W stosunku do stanu z IV kwartału 2012 roku najbardziej zwiększył się natomiast udział bezrobotnych najmłodszej grupie wiekowej (35-44 lata – wzrost o 3,6 p.proc. do 30,2%).

Wyk. 26. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie małopolskim w IV kwartale**

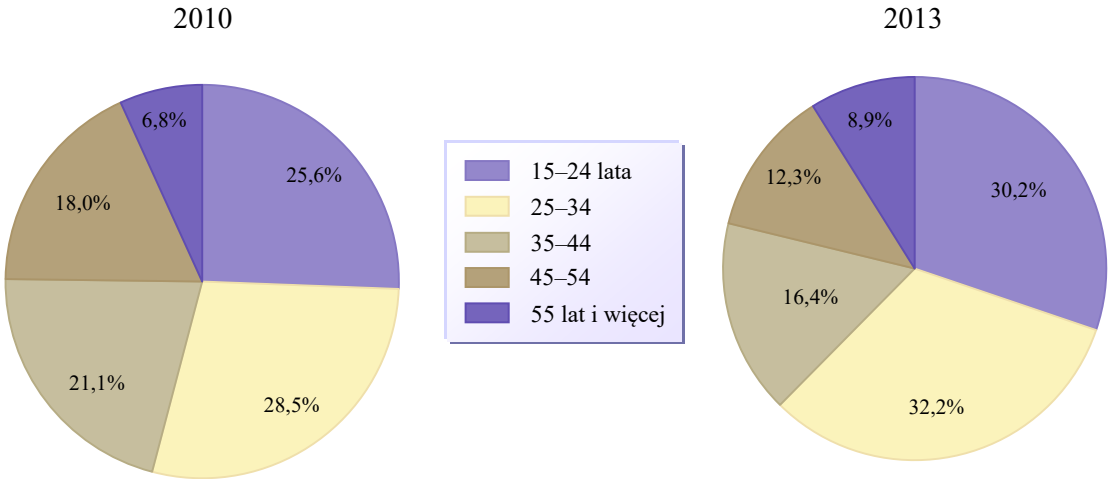

W IV kwartale 2013 r. przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne wynosił 13,7 miesiąca (w Polsce 12,2). Dla mężczyzn wyniósł 14,7 miesiąca, a dla kobiet 12,7 miesiąca. Na przestrzeni roku okres ten uległ w województwie wydłużeniu 1,6 miesiąca, podczas gdy w Polsce wydłużył się o 0,5 miesiąca. W analizowanym okresie w województwie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 64 tys. i stanowiła 44,1% ogółu bezrobotnych (wobec 36,1% w roku poprzednim). W kraju w IV kwartale 2013 r. odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 38,6% i w porównaniu z zanotowanym w roku poprzednim zwiększył się o 2,9 p.proc.

Wyk. 27. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2013 r.**

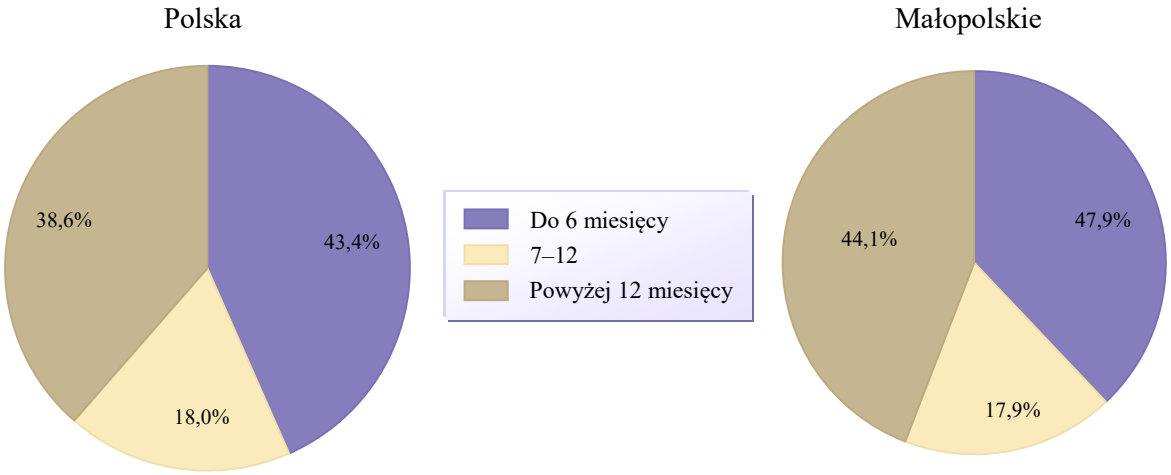

Stopę bezrobocia *obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).*

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2013 r. w województwie małopolskim wyniosła 9,9% i była o 0,1 p.proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. Na przestrzeni roku w województwie spadła o 0,2 p.proc. (w Polsce – o 0,3 p.proc.), natomiast w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. odnotowano wzrost stopy bezrobocia o 0,5 p.proc. (podobnie jak w kraju). W omawianym okresie w województwie analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn wyniósł 8,8%, a wśród kobiet – 11,2%.

Wyk. 28. **Stopa bezrobocia**

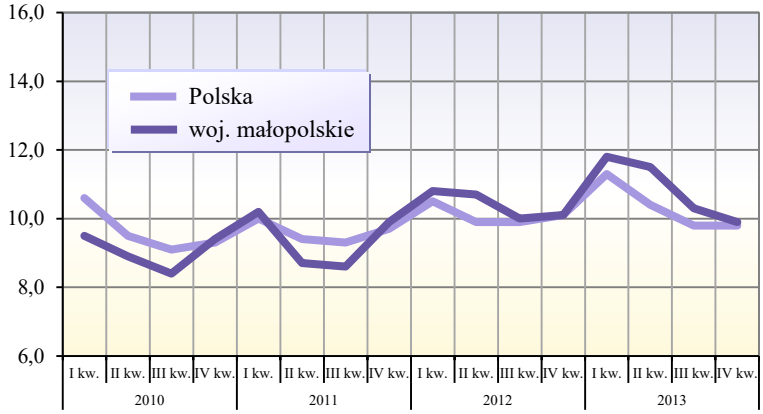

W IV kwartale 2013 r. liczba biernych zawodowo wyniosła 1175 tys. osób i stanowiła 44,3% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności kraju w tym wieku ukształtował się na poziomie 43,9%. Na przestrzeni roku liczba biernych zawodowo w województwie zwiększyła się o 1,9%, a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. była niższa o 0,8%. W skali kraju w analogicznym okresie liczebność analizowanej populacji zmniejszyła się odpowiednio o 0,3% w stosunku do 2011 r. i o 1,5% w stosunku do 2010 r. Większość populacji osób nieaktywnych zawodowo w województwie stanowiły kobiety, których udział w IV kwartale 2013 r. wyniósł 61,0%. Do głównych przyczyn bierności zawodowej w regionie w omawianym kwartale należały: emerytura (46,4% ogółu osób nieposzukujących pracy), nauka i uzupełnianie kwalifikacji (23,8%) oraz choroba i niepełnosprawność (15,6%).

Wyk. 29. **Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących**

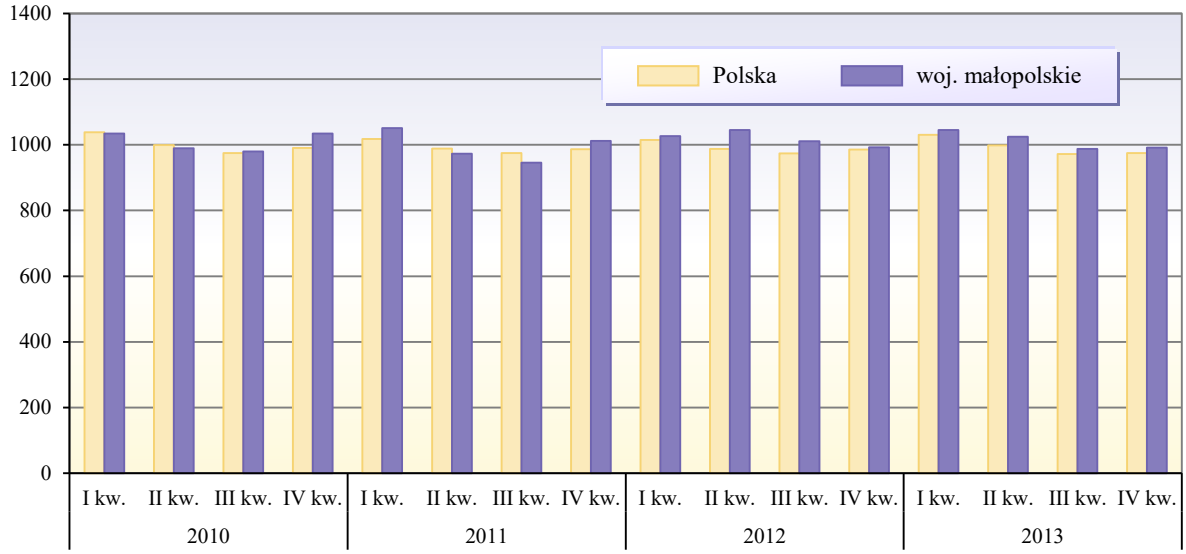

W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadało 992 osób bezrobotnych i biernych zawodowo, tyle samo co rok wcześniej. W analogicznym okresie 2010 r. obciążenie to wynosiło 1034 osoby. Zarówno w IV kwartale roku 2010, 2011, 2012, jak i 2013 w województwie na 1000 pracujących przypadało więcej osób pozostających bez pracy niż w skali kraju, choć wartości tych wskaźników w latach 2010-2012 zbliżały się do siebie.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie małopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej,*
- *„Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej,*
- *„Aktywność ekonomiczna ludności w województwie małopolskim" – opracowanie sygnalne dostępne co kwartał w wersji elektronicznej,*

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

WYNAGRODZENIA

W 2013 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie małopolskim ukształtowało się na poziomie wyższym niż przed rokiem, a w kolejnych, narastających okresach omawianego roku notowano jego systematyczny wzrost. W odniesieniu do 2012 r. zmniejszył się czas przepracowany przez zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw, zwiększyło się natomiast średnie wynagrodzenie za godzinę pracy.

Tabl. 9. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw[a]**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w złotych			2010=100	2012=100
Polska	3434,62	3728,36	3837,20	111,7	102,9
Małopolskie	3113,61	3393,36	3507,24	112,6	103,4
m. Kraków	3435,94	3774,48	3918,83	114,1	103,8

a Dane obejmują pocztę publiczną oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej.

W 2013 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 3507,24 zł i było o 3,4% wyższe niż w 2012 r. (wobec wzrostu o 2,4% przed rokiem). W Polsce natomiast wyniosło 3837,20 zł, co oznacza wzrost o 2,9% w stosunku do wartości osiągniętej przed rokiem (wobec wzrostu o 3,4% w 2012 r.).

Przeciętne wynagrodzenie brutto *to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.*

Wyk. 30. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
Przeciętne kwartalne 2010 = 100

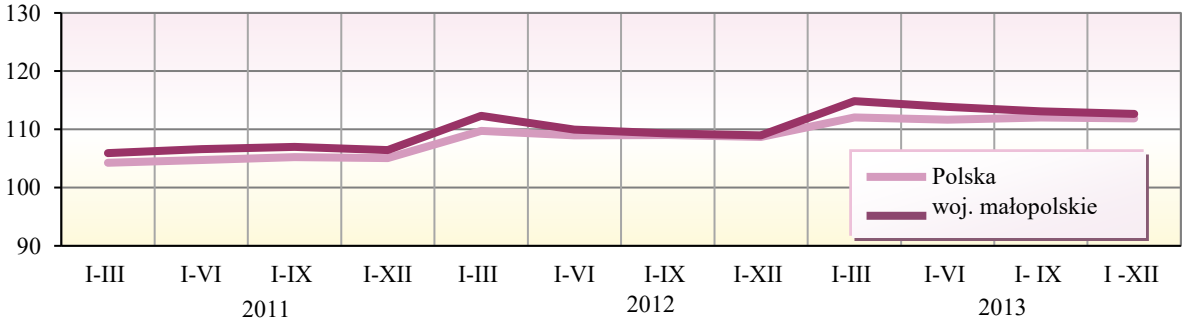

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie małopolskim**

Sekcje	2012				2013				
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								w zł
O g ó ł e m	**106,0**	**103,2**	**102,1**	**102,4**	**102,4**	**103,5**	**103,5**	**103,4**	**3507,24**
w tym:									
Przemysł	107,9	105,0	103,4	104,0	101,2	102,8	102,4	102,0	3762,89
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	106,0	103,7	103,7	104,2	101,1	103,0	103,7	103,3	3545,64
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja$^{\Delta}$	104,9	105,2	104,5	104,4	101,7	99,4	100,7	100,2	3812,96
Budownictwo	98,2	96,3	94,9	95,8	101,6	103,1	103,9	104,3	3385,80
Handel; naprawa pojazdów samochodowych$^{\Delta}$	103,6	100,7	100,4	100,3	102,0	101,9	102,2	102,7	2896,24
Transport i gospodarka magazynowa	104,0	102,2	101,6	101,4	99,3	100,4	101,2	100,8	2902,04
Zakwaterowanie i gastronomia$^{\Delta}$	105,2	105,5	105,2	104,5	101,4	103,6	103,0	104,4	2368,79
Informacja i komunikacja	103,6	102,1	103,5	104,0	104,4	103,8	104,2	102,8	6124,62
Obsługa rynku nieruchomości$^{\Delta}$	106,4	104,6	104,0	103,5	102,5	103,8	104,1	103,9	3515,89
Administrowanie i działalność wspierająca$^{\Delta}$	110,2	108,8	109,1	108,6	114,0	114,7	114,4	114,3	2633,76

W porównaniu z 2012 r. wzrost wynagrodzeń zaobserwowano we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw w województwie, przy czym najwyższy notowano w administrowaniu i działalności wspierającej (o 14,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,4%) oraz budownictwie (o 4,3%).

Wyk. 31. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. w wybranych sekcjach**

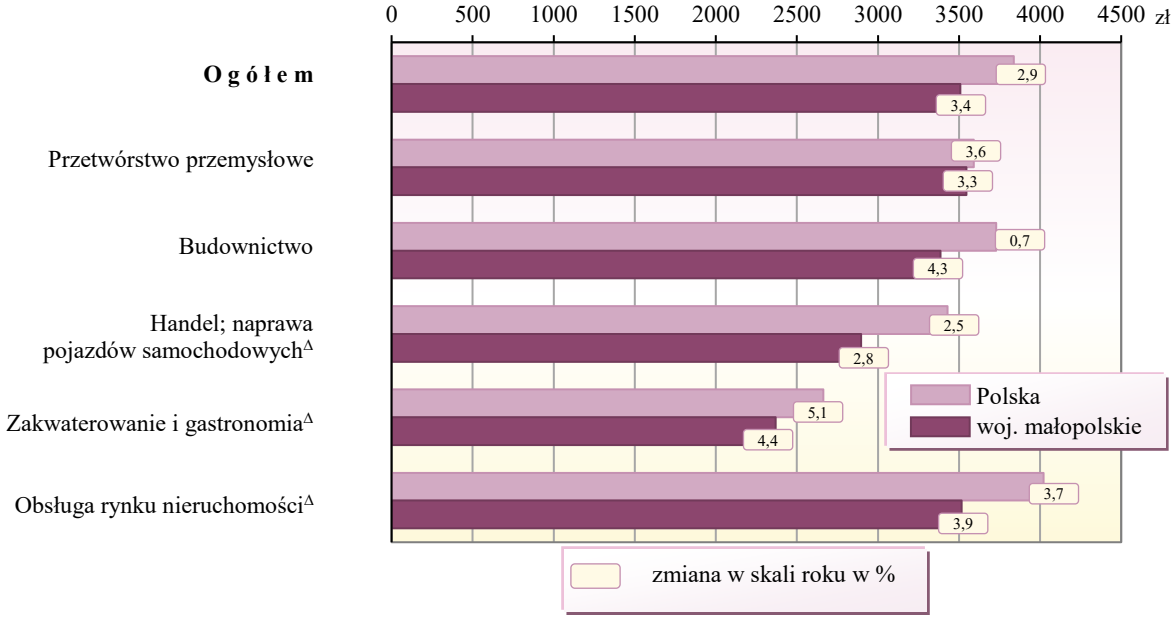

Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie małopolskim w 2013 r. zanotowano w sekcji informacja i komunikacja. Przekroczyło ono o 74,6% średnią płacę w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Natomiast najniższe wynagrodzenie zaobserwowano w zakwaterowaniu i gastronomii – o 32,5% mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie).

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie małopolskim przepracowali w 2013 r. ogółem 759,3 mln godzin, tj. o 2,0% mniej niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe – 263,0 mln (34,6% ogółu) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 195,2 mln (25,7%), zaś najmniej w pozostałej działalności usługowej – 3,1 mln (0,4%).

W 2013 r. średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw wyniósł 146,5 godziny.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie osiągnęło wartość 23,94 zł. W porównaniu z 2012 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 3,4%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja – 42,23 zł, a najniższe w administrowaniu i działalności wspierającej – 18,45 zł.

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie małopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej,*
- *„Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej,*

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W woj. małopolskim w 2013 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie niższym niż rok wcześniej. W kolejnych okresach narastających omawianego roku zauważyć można systematyczny spadek liczby świadczeniobiorców (zarówno rolników indywidualnych, jak i osób pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS).
W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane rolnikom indywidualnym, niż wypłacane przez ZUS.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów w woj. małopolskim w 2013 r. wyniosła 726,9 tys. osób i była niższa zarówno od notowanej przed rokiem (o 6,8 tys. osób, tj. o 0,9%), jak i w 2010 r. (o 29,2 tys. osób, tj. o 3,9%). Mniejsze zmiany w tym zakresie odnotowano w skali kraju – w omawianym roku świadczenia wypłacono przeciętnie 8552,7 tys. osób, czyli o 1,0 % mniej niż w roku poprzednim.

Tabl. 11. **Świadczenia społeczne**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013		
	w liczbach bezwzględnych				2010 = 100	2012 = 100
	POLSKA[a]					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.:	8866,0	8740,8	8636,4	8552,7	96,5	99,0
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS[a]	7491,4	7414,2	7350,7	7307,0	97,5	99,4
rolników indywidualnych…….	1374,6	1326,6	1285,7	1245,7	90,6	96,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS[a] w zł	1588,95	1669,22	1759,85	1855,52	116,8	105,4
w tym emerytura	1698,35	1783,06	1872,32	1970,39	116,0	105,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	986,24	1054,61	1121,52	117,5	106,3
w tym emerytura	996,18	1028,51	1097,75	1153,87	115,8	105,1

a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

Tabl. 11. **Świadczenia społeczne** (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013		
	w liczbach bezwzględnych				2010 =100	2012 =100
	WOJ. MAŁOPOLSKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.:	756,1	744,5	733,7	726,9	96,1	99,1
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS……...	648,1	639,2	630,5	625,5	96,5	99,2
rolników indywidualnych……	108,0	105,3	103,2	101,4	93,9	98,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1543,10	1622,90	1715,35	1812,30	117,4	105,7
w tym emerytura	1643,24	1725,62	1816,23	1913,82	116,5	105,4
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	924,05	955,17	1021,60	1084,34	117,3	106,1
w tym emerytura	975,59	1008,78	1078,10	1132,45	116,1	105,0

W 2013 r. odsetek świadczeniobiorców z terenu woj. małopolskiego utrzymał się na poziomie 8,5%. Poziom ten odnotowywano od ostatnich trzech lat. Osoby z woj. małopolskiego pobierające świadczenia wypłacane przez ZUS stanowiły 8,6% ogólnopolskiej populacji, a biorąc pod uwagę liczbę wypłat z KRUS omawiane województwo znalazło się na piątej pozycji (z udziałem 8,1%).

*Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi)** dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa).*

W 2013 r. w woj. małopolskim emerytury i renty z ZUS otrzymywało 625,5 tys. osób, tj. o 0,8% mniej niż w roku poprzednim. W porównaniu z rokiem 2010 nastąpił spadek liczby świadczeniobiorców o 3,5%. Liczba emerytów zmalała o 0,9% w stosunku do 2012 r. W porównaniu z rokiem poprzednim, zmianie uległa liczba osób pobierających renty rodzinne (spadek o 0,1%), zmniejszyła się również przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 5,9%). W 2013 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (67,2% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierający renty z tytułu niezdolności do pracy (15,4%).

Tabl. 12. **Świadczenia społeczne w woj. małopolskim**

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	I–VI	I–IX	I-XII	I–III	I–VI	I–IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	736,4	735,3	734,6	733,7	730,0	729,1	727,9	726,9
analogiczny okres poprzedniego roku=100	98,2	98,2	98,3	98,5	99,1	99,2	99,1	99,1

Tabl. 12. **Świadczenia społeczne w woj. małopolskim** (dok.)

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	I–VI	I–IX	I-XII	I–III	I–VI	I–IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. (dok.)								
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	632,5	631,8	631,2	630,5	627,9	627,3	626,3	625,5
analogiczny okres poprzedniego roku=100	98,3	98,3	98,4	98,6	99,3	99,3	99,2	99,2
rolników indywidualnych	103,9	103,5	103,4	103,2	102,1	101,8	101,5	101,4
analogiczny okres poprzedniego roku=100	97,8	97,8	97,9	98,0	98,3	98,3	98,3	98,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1669,32	1697,51	1708,20	1715,35	1771,04	1795,38	1805,66	1812,30
analogiczny okres poprzedniego roku=100	105,1	105,5	105,6	105,7	106,1	105,8	105,7	105,7
rolników indywidualnych	984,40	1009,70	1017,72	1021,60	1058,75	1075,96	1081,66	1084,34
analogiczny okres poprzedniego roku=100	104,8	106,3	106,8	107,0	107,6	106,6	106,3	106,1

Informacje o świadczeniach ***emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych*** *dotyczą* świadczeń *wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od* 2007 *r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.*

Podobnie kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych – w przypadku wszystkich kategorii świadczeniobiorców odnotowano zmniejszenie zbiorowości w porównaniu z 2012 r. W ubiegłym roku odnotowano 101,4 tys. osób pobierających emerytury i renty rolnicze (o 1,7% mniej niż przed rokiem i o 6,1% mniej w stosunku do 2010 r.). Największy wzrost (o 3,1%) zaobserwowano w przypadku osób korzystających z rent rodzinnych , w mniejszym stopniu wzrosła zbiorowość osób otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy – o 2,4%. Świadczeniobiorcy KRUS charakteryzowali się nieco odmienną strukturą. Podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, dominowali emeryci, przy czym ich odsetek wyniósł 73,1%. Najniższy udział miały osoby pobierające renty rodzinne, stanowiły one 3,2% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

Wyk. 32. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**
Rok poprzedni = 100

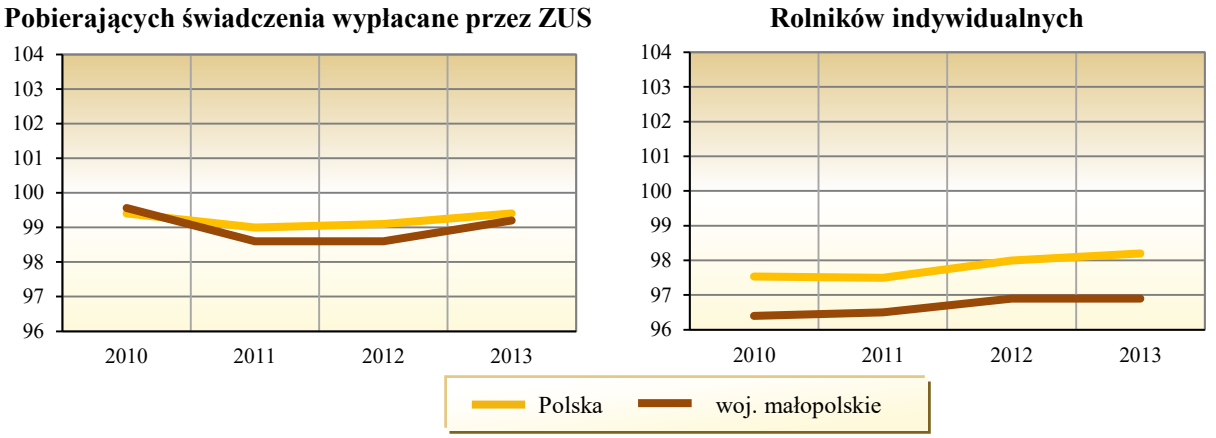

Świadczenia emerytalno-rentowe *obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.*

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w 2013 r. w woj. małopolskim wyniosła 1812,30 zł, czyli o 5,7% więcej niż rok wcześniej (w kraju wzrost o 5,4%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1084,34 zł (wzrost o 6,1% w stosunku do 2012 r.)

Świadczenia emerytalno-rentowe *nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.*

Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. Rozpatrując poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w ciągu ostatniego roku odnotowano w województwie w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy (o 12,1 %). W kraju największy wzrost miało to samo świadczenie (o 14,5 %).

Wyk. 33. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**
Rok poprzedni = 100

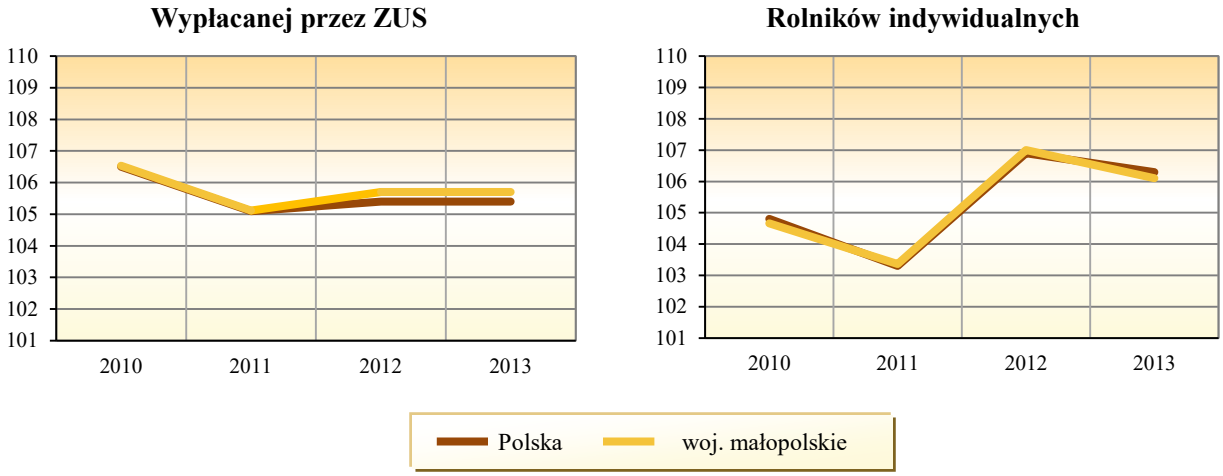

W 2013 r. wysokość przeciętnych miesięcznych emerytur i rent brutto w województwie wypłacanych prze ZUS kształtowała się poniżej średniej krajowej. Pod względem świadczeń wypłacanych z ZUS, województwo plasowało się na szóstym miejscu w kraju, a analogiczne świadczenia pobierane przez rolników indywidualnych było jednym z najniższych w Polsce (po mazowieckim). W przypadku wypłat realizowanych przez KRUS odnotowano jednak większe odchylenia od średniej krajowej w poszczególnych kategoriach świadczeń (wahały się one od 1,9% w przypadku emerytur do 6,1% przy rentach rodzinnych) w porównaniu z wypłatami z ZUS (gdzie emerytury były niższe od średniej krajowej o 2,9%, a renty rodzinne – o 2,8%).

Dane prezentujące świadczenia społeczne w woj. małopolskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego", który co kwartał dostępny jest w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

CENY

W 2013 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie małopolskim był wolniejszy od notowanego w roku 2012. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim w zbliżonym stopniu jak w kraju. Podobnie jak w Polsce, wzrost cen zaobserwowano w większości grup towarów i usług, a najwyższy w zakresie napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych.

*Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.*

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu, zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

W województwie małopolskim w 2013 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o 0,8% (dla Polski wzrost ten ukształtował się na nieco wyższym poziomie i wyniósł 0,9%). W województwie najbardziej zdrożały napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 3,4%), żywność i napoje bezalkoholowe oraz towary i usługi związane z rekreacją i kulturą (po 2,5%). Natomiast za odzież i obuwie oraz towary i usługi związane z transportem płacono mniej niż w poprzednim roku (odpowiednio o 3,6% i o 1,6 %). Na przestrzeni lat 2010-2013 w województwie małopolskim obserwowano podobne zmiany wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych jak w całym kraju.

Tabl. 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	**102,6**	**103,7**	**100,9**
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	104,3	102,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	104,1	103,5
Odzież i obuwie	96,2	95,8	95,1
Mieszkanie	103,3	105,2	101,7
Zdrowie	102,9	103,2	101,8
Transport	106,2	107,0	98,2
Rekreacja i kultura	99,7	101,1	102,8
Edukacja	102,7	104,2	99,7

Tabl. 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
MAŁOPOLSKIE			
O g ó ł e m	**102,6**	**103,6**	**100,8**
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,9	103,8	102,5
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	104,8	104,1	103,4
Odzież i obuwie	95,4	97,8	96,4
Mieszkanie	103,4	105,2	100,7
Zdrowie	102,3	102,9	101,6
Transport	106,2	105,8	98,4
Rekreacja i kultura	101,2	101,3	102,5
Edukacja	101,9	103,3	99,4

Wyk. 34. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**
Rok poprzedni = 100

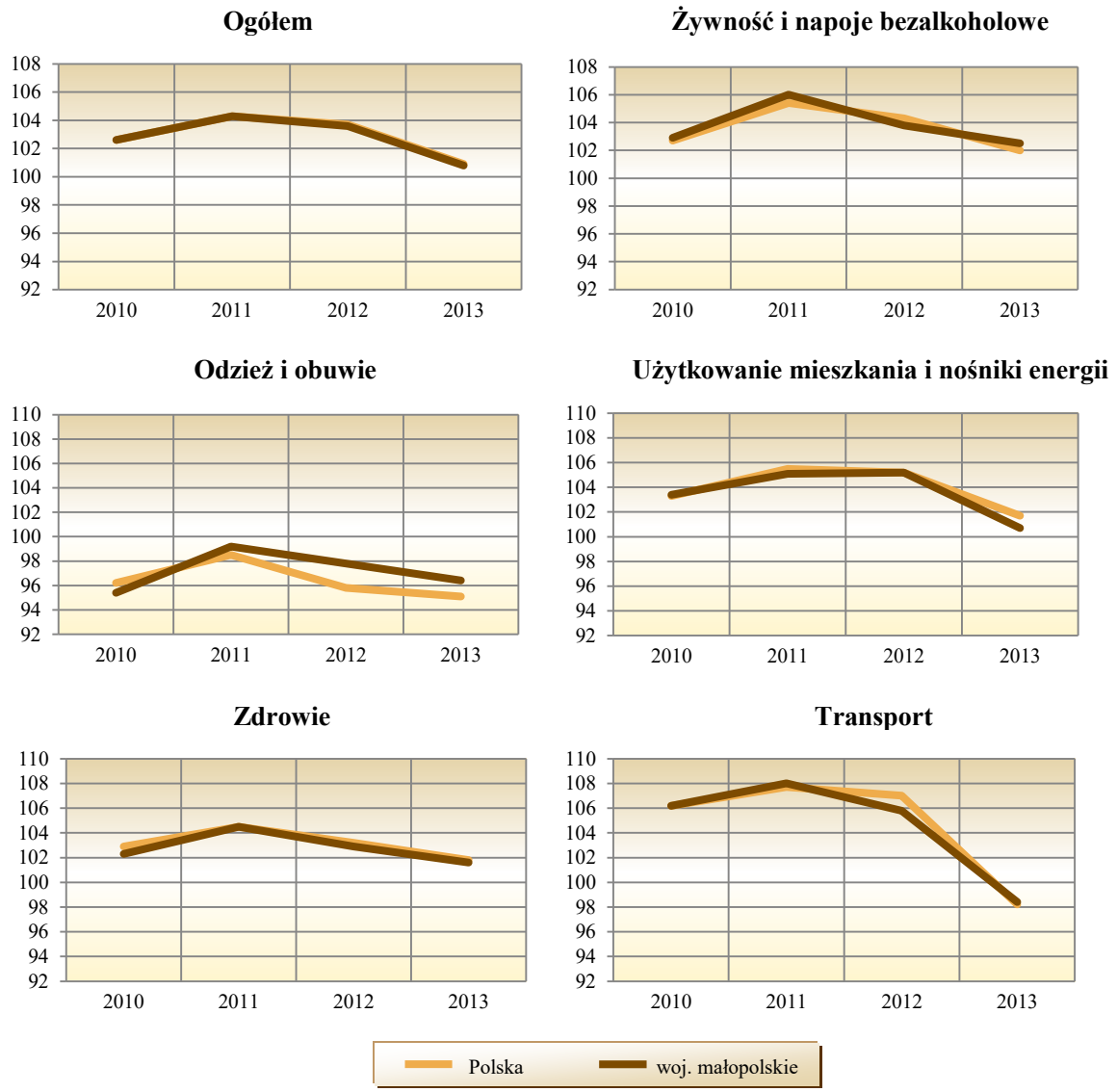

W 2013 r. największy wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego zanotowano w I i III kwartale (odpowiednio o 1,2% i 1,0%). Najbardziej zdrożały napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe – III i IV kwartale po 3,7%, a w I i II kwartale po 3,1%. Zaobserwowano również wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych (największy w III kwartale – o 3,3%. Ponadto po spadku cen w I kwartale zdrożały ceny towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (najbardziej w IV kwartale – o 4,4%). We wszystkich omawianych okresach 2013 r. wystąpił wzrost cen towarów i usług związanych ze zdrowiem. Spadek cen obserwowano natomiast w grupach: odzież i obuwie, transport (we wszystkich kwartałach) oraz edukacji w III i IV kwartale 2013 r.

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie małopolskim**

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	**103,9**	**103,9**	**103,8**	**102,7**	**101,2**	**100,4**	**101,0**	**100,7**
Żywność i napoje bezalkoholowe	103,2	102,7	104,9	104,2	103,0	102,1	103,3	101,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	104,7	105,0	103,5	103,2	103,1	103,1	103,7	103,7
Odzież i obuwie	99,6	98,0	97,2	96,5	96,4	96,6	96,6	96,1
Mieszkanie	105,4	106,3	105,2	103,9	101,4	99,9	100,7	100,9
Zdrowie	104,1	103,8	103,3	100,7	101,8	101,4	101,3	101,9
Transport	107,9	107,0	105,8	102,8	99,6	96,8	99,1	98,2
Rekreacja i kultura	101,2	101,3	101,4	101,1	99,9	103,0	102,7	104,4
Edukacja	103,1	103,7	104,3	102,1	102,1	101,9	99,2	94,5

Źródłem informacji o ***cenach detalicznych*** *prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankieterów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były trzy razy w miesiącu.*

W grudniu 2013 r. w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego w województwie zaobserwowano zmiany cen większości towarów żywnościowych, a także towarów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych. Spośród grupy wybranych artykułów żywnościowych najbardziej podrożały ziemniaki (o 53,7%), cebula (o 51,7%) oraz masło świeże (o 16,4%). Mniej niż przed rokiem płacono m.in. za cukier biały kryształ (20,7%) jaja świeże (o 13,6%) i pomarańcze (o 14,1%). W grupie wybranych artykułów nieżywnościowych zdrożały: ciepła woda (o 11,6%), gazeta – dziennik lokalny (o 11,1%) i papierosy (o 9,7%), potaniał m.in. odtwarzacz DVD (o 5,1 %).

Wyk. 35. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie małopolskim w 2013 r.**

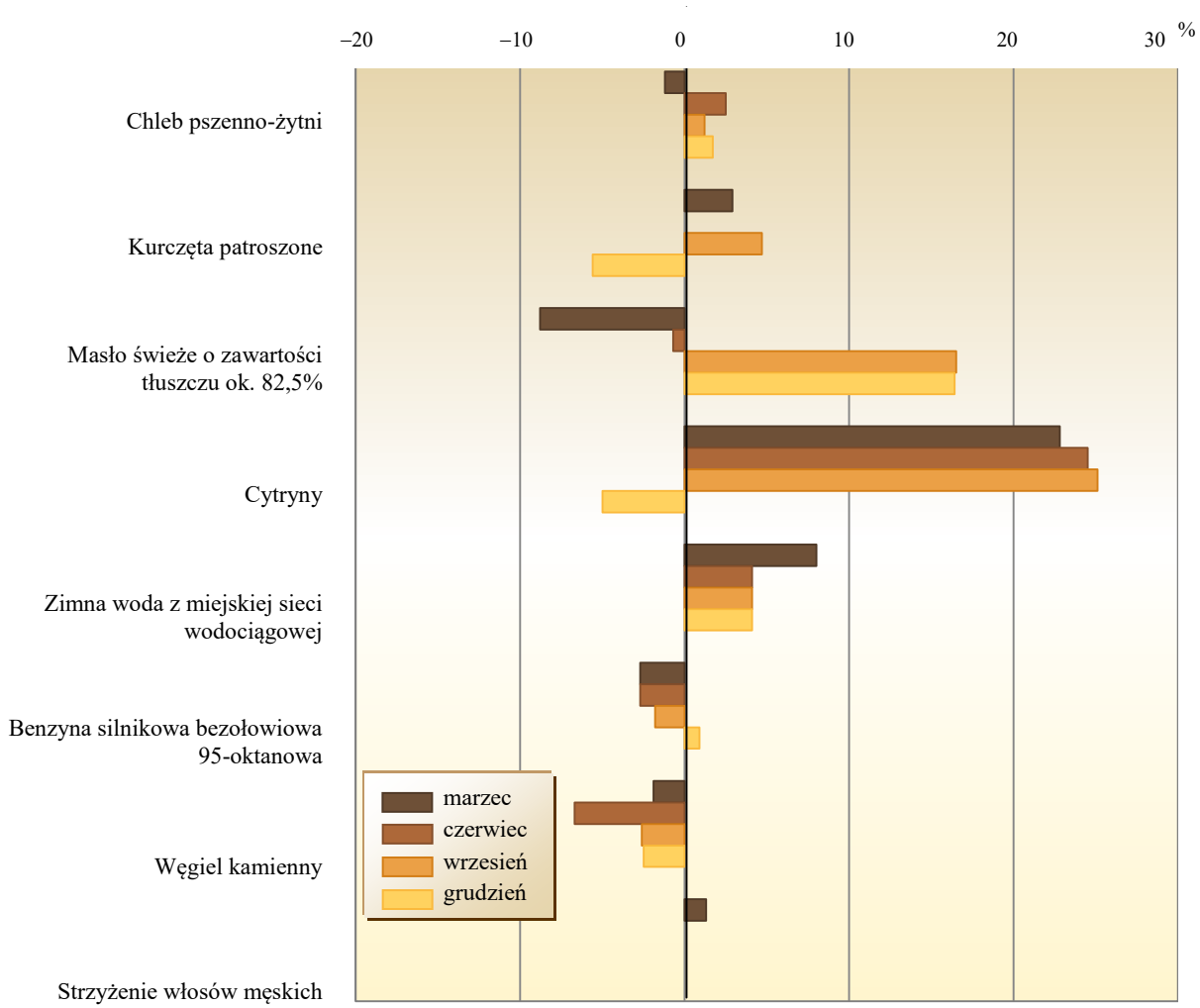

Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	
	w złotych			XII 2012 = 100
	POLSKA			
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,25	2,22	98,7
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	15,96	15,51	97,2
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	7,18	6,94	96,7
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	21,65	23,88	24,51	102,6
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,67	2,73	2,93	107,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,27	4,29	4,74	110,5
Cebula – za 1 kg	2,25	1,48	2,16	145,9
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	0,91	1,52	167,0

Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	
	w złotych			XII 2012 = 100
POLSKA (dok.)				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	3,93	3,17	80,7
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,82	3,79	99,2
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	467,17	476,09	479,09	100,6
Półbuty skórzane męskie na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	164,09	180,58	185,13	102,5
Ciepła woda – za 1 m^3	17,89	19,83	20,90	105,4
Proszek do prania – za 400 g	4,43	4,60	4,55	98,9
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	79,90	83,97	105,1
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,23	2,64	2,73	103,4
Bilet normalny do kina	15,23	16,68	17,30	103,7
MAŁOPOLSKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,21	2,41	2,45	101,7
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,50	16,12	15,74	97,6
Kurczęta patroszone – za 1 kg	6,06	7,31	6,90	94,4
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	20,62	22,05	22,45	101,8
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,68	2,71	2,86	105,5
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,23	4,15	4,83	116,4
Cebula – za 1 kg	2,25	1,45	2,20	151,7
Ziemniaki – za 1 kg	1,47	0,95	1,46	153,7
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,91	4,00	3,17	79,3
Sok jabłkowy – za 1 l	4,08	3,90	3,97	101,8
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	388,87	386,77	409,78	105,9
Półbuty skórzane męskie na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	157,84	178,08	191,08	107,3
Ciepła woda – za 1 m^3	17,97	20,00	22,32	111,6
Proszek do prania – za 400 g	4,41	4,40	4,53	103,0
Wizyta u lekarza specjalisty	61,77	72,15	75,62	104,8
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,20	2,71	2,97	109,6
Bilet normalny do kina	15,33	16,45	16,18	98,4

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie małopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej,*
- *„Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej,*

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

ROLNICTWO

▪ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

W 2012 roku warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie jesiennych siewów upraw ozimych, były stosunkowo dobre ze względu dość wysokie temperatury i umiarkowane opady we wrześniu. Dzięki temu warunki w pierwszej połowie jesieni pozwoliły na przeprowadzenie siewów roślin w optymalnych terminach agrotechnicznych. Po dość deszczowym październiku optymalne warunki upraw utrzymały się do grudnia. W ciągu stycznia i lutego panowały nieco trudniejsze warunki. Pomimo temperatur nie odbiegających od normy dla tych miesięcy, obserwowano bardzo wysoki poziom opadów śniegu, co prowadziło do utrzymującej się grubej pokrywy śnieżnej. W marcu również utrzymywały się zimowe warunki (niskie temperatury i wysoki poziom opadów śniegu), co wstrzymywało proces wegetacji roślin. Przeciągająca się zima aż do pierwszej dekady kwietnia wstrzymywała wiosenne prace polowe, a także siewy zbóż jarych. Znaczna poprawa warunków nastąpiła w drugiej połowie kwietnia, pokrywa śnieżna zniknęła i pojawiły się wyższe temperatury. Dobre warunki pogodowe i termiczne sprzyjały rozwojowi wszystkich upraw. W maju występowały dobre warunki pogodowe – było ciepło i słonecznie. Czerwiec przyniósł już znacznie bardziej zmienną pogodę – występowała duża ilość opadów, a na dodatek miały one charakter gwałtownych burz, co negatywnie wpływało na stan roślin i mogło spowodować znaczne straty. Lipiec cechował się natomiast suchą i upalną pogodą, co spowodowało (szczególnie po ulewnym czerwcu) duże straty w uprawach ziemniaka. Lipcowa pogoda sprzyjała natomiast żniwom, które przeprowadzono dość wcześnie i sprawnie. W sierpniu pogoda również sprzyjała rozwojowi upraw i zbiorom. Korzystne warunki do wegetacji roślin oraz prowadzenia prac rolniczych utrzymały się również we wrześniu. Pozwoliło to, na dokończenie prac polowych i zapewniło odpowiedne warunki do siewu roślin ozimych.

Tabl. 16. **Wybrane dane dotyczące rolnictwa**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	POLSKA		
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	34,9	34,6	35,9
rzepak i rzepik	23,6	25,9	28,1[a]
ziemniaki	211	242	210[a]
buraki cukrowe	483	582	547[a]
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	37,2[b]	38,4	40,7
trzoda chlewna	98,5[b]	77,0	77,5
owce	1,7[b]	1,8	1,7
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1000[b]	754	857

a Dane nieostateczne
b Dane Powszechnego Spisu Rolnego

Tabl. 16. **Wybrane dane dotyczące rolnictwa** (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA (dok.)			
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	89,34	79,19
ziarno żyta za 1 dt	42,12	74,23	55,36
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	44,97	64,45
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	6,40	6,20
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	5,40	5,39
mleko krowie za 1 l	1,07	1,20	1,36
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	94,65	97,50
ziarno żyta za 1 dt	48,58	80,85	72,89
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	60,58	100,22
prosię na chów za 1 szt.	130,20	173,57	169,56
MAŁOPOLSKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	29,5	33,8	31,1
rzepak i rzepik	20,7	30,8	21,9[a]
ziemniaki	146	219	170[a]
buraki cukrowe	283	656	553[a]
Pogłowie zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu):			
bydło	30,4[b]	32,7	32,6
trzoda chlewna (stan w lipcu)	54,2[b]	40,2	38,5
owce	10,5[b]	13,8	13,6
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	912[b]	771	884
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	56,83	87,44	79,67
ziarno żyta za 1 dt	43,46	70,28	58,42
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	71,54	34,45	71,34
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,90	6,69	6,70
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,92	5,27	5,18
mleko krowie za 1 l	0,93	1,07	1,18
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	68,21	92,35	101,47
ziarno żyta za 1 dt	58,78	87,48	87,31
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	101,41	57,55	94,23
prosię na chów za 1 szt.	144,43	203,16	191,96

a Dane nieostateczne
b Dane Powszechnego Spisu Rolnego

▪ PRODUKCJA ROŚLINNA

W 2013 r. w województwie małopolskim, uzyskano gorsze wyniki upraw zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi niż przed rokiem. Zbiory ziemniaków w omawianym roku również były niższe niż rok wcześniej. Znacznie lepsze niż przed rokiem były natomiast zbiory rzepaku i rzepiku.

Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. wyniosła 187,6 tys. ha i była o 4,2% mniejsza niż w roku poprzednim, zaś o 4,0% mniejsza w porównaniu z notowaną w 2010 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. osiągnęły poziom 33,1 dt z ha i zmniejszyły się w stosunku do uzyskanych w roku poprzednim o 8,0%, a w stosunku do 2010 zwiększyły się o 12,2%). W odniesieniu do średnich plonów w kraju były one w 2013 r. o 13,4% wyższe. W omawianym roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w regionie oszacowano na 583,4 tys. ton, czyli o 11,9% mniej niż przed rokiem i o 1,2% więcej niż w 2010 r.

Wyk. 36. **Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi**

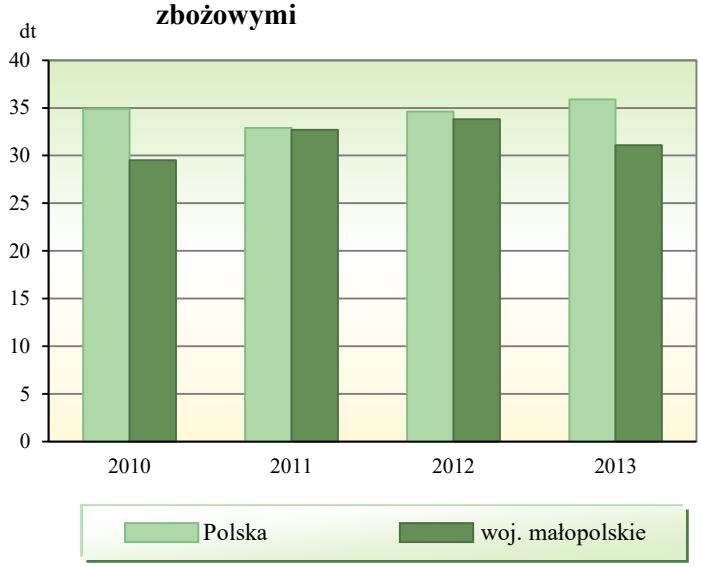

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2013 r. wynosiła 7,0 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 42,7%, a w stosunku do 2010 r. wzrosła o 29,6%. W omawianym roku plony wyniosły 21,9 dt z ha. W porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej zmniejszyły się one o 28,9%, a w odniesieniu do 2010 r. były wyższe o 5,8%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w omawianym roku oszacowano na 15,5 tys. ton i były wyższe o 1,6% od uzyskanych w 2012 r. oraz o 39,6% większe od notowanych w 2010 r.

Uprawa ziemniaków od wielu lat ulega ograniczeniu. W 2013 r. zasadzono je na powierzchni 26,6 tys. ha, czyli o 5,6% mniejszej niż w roku poprzednim, a w porównaniu z 2010 r. – o 29,3% mniejszej. W omawianym roku z 1 ha zebrano 170 dt ziemniaków, czyli o 22,4% mniej niż w roku poprzednim i o 16,4% więcej niż w roku 2010. W odniesieniu do średnich w kraju uzyskane plony były niższe o 19,0%.

Wyk. 37. **Plony ziemniaków z 1 ha**

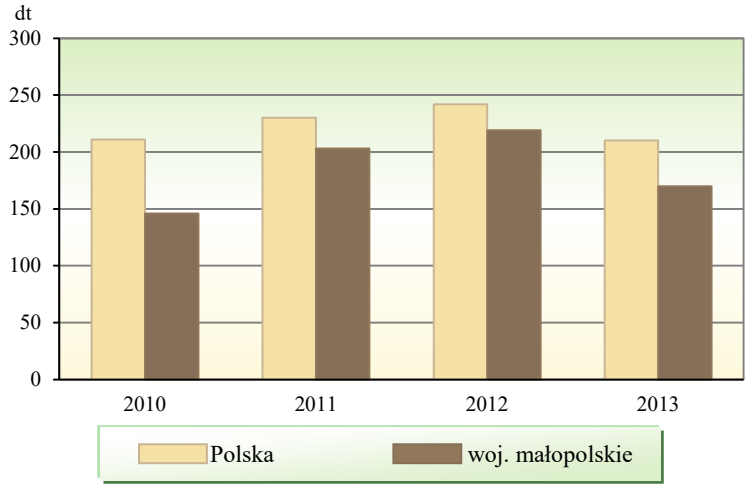

Zbiory ziemniaków w regionie w 2013 r. wyniosły 451,6 tys. ton i były mniejsze o 26,8% niż zbiory z 2012 r., a w porównaniu z 2010 r. były niższe o 17,7% ze względu na znaczne zmniejszenie areału uprawy.

▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W województwie małopolskim w 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, zmniejszyło się pogłowie bydła trzody chlewnej i owiec. W analizowanym okresie odnotowano natomiast zwiększenie stada drobiu.

W 2013 r., pogłowie bydła (stan w czerwcu) w województwie liczyło 179,6 tys. szt., co stanowiło 3,1% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do 2012 r. liczebność stada bydła zmniejszyła się o 5,8% (w Polsce wzrosła o 1,4%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. odnotowano spadek o 7,3% (w kraju wzrost o 2,4%).

*Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

Wyk. 38. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu

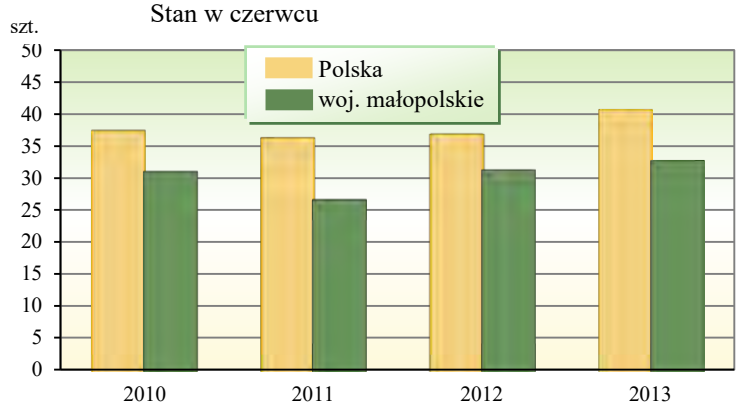

W 2013 r. w ogólnym pogłowiu bydła 54,4% stanowiły krowy, w tym 96,5% - krowy mleczne (dla Polski odsetki te wyniosły odpowiednio 43,2% i 93,3%). Duży udział krów mlecznych w stadzie bydła w regionie świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję mleka.

Wyk. 39. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**

Stan w końcu lipca

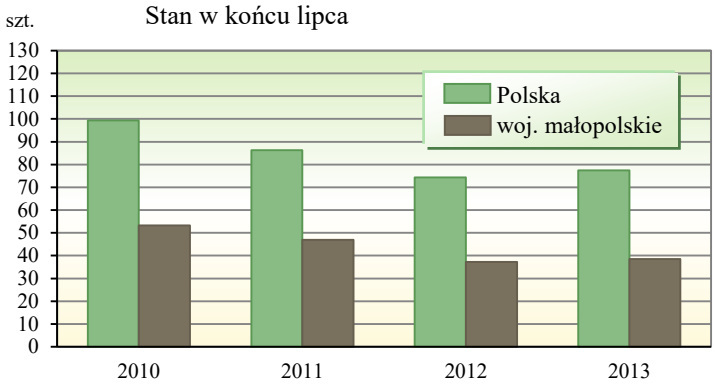

W 2013 roku pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) w województwie małopolskim ukształtowało się na poziomie 211,9 tys. szt. (w tym 27,9 tys. szt., tj. 13,2% stanowiły lochy). Udział regionu w ogólnokrajowym pogłowiu trzody chlewnej wyniósł 1,9%. W odniesieniu do stanu w 2012 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 9,6% (w Polsce zanotowano spadek o 3,6%). W porównaniu z 2010 r. spadek pogłowia był większy i wyniósł 39,0% (w kraju – 24,9%).

W 2013 r. stado owiec (stan w czerwcu) liczyło 74,7 tys. szt., co stanowiło 30,0% pogłowia krajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem jego stan zmniejszył się o 6,9% (w Polsce odnotowano spadek o 6,5%). W odniesieniu do 2010 r. pogłowie owiec w regionie zmniejszyło się o 13,8% (w kraju spadło o 3,4%).

W 2013 r. stado drobiu (stan w czerwcu) w regionie ukształtowało się na poziomie 5144,1 tys. szt. i stanowiło 3,7% ogólnego pogłowia w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim jego liczebność w województwie wzrosła o 5,6% (w kraju – o 7,7%). W odniesieniu do stanu notowanego w 2010 r. w województwie pogłównie drobiu było mniejsze o 9,3%, podczas gdy w Polsce było większe o 6,4%.

▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W województwie małopolskim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, obserwowano wzrost skupu ziarna żyta oraz żywca rzeźnego w przeliczeniu na. Mniej niż w ubiegłym roku skupiono natomiast pszenicy, ziemniaków i mleka krowiego.

W 2013 r. skupiono 36,3 tys. ton ziarna zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego), co stanowi 0,4% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był niższy o 12,0%, a w porównaniu z 2010 r. – większy o 5,2% (w kraju - odpowiednio spadek o 4,6% i 2,4%). W omawianym roku w regionie skupiono 30,4 tys. ton pszenicy, tj. o 14,4% mniej niż w poprzednim roku, natomiast o 24,6% więcej niż w 2010 r. Skup żyta wyniósł 1,6 tys. ton i zwiększył się o 91,3% w odniesieniu do 2012 r. oraz zmniejszył się o 55,4% w stosunku do 2010 r.

Wyk. 40. **Dynamika skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego)**
Rok poprzedni = 100

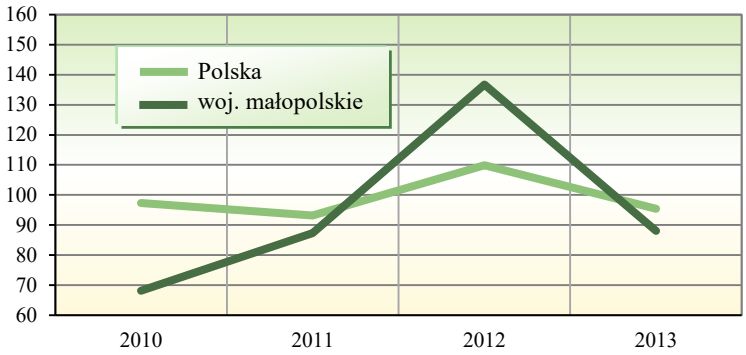

Skup ziemniaków w 2013 r. ukształtował się na poziomie 14,1 tys. ton, co stanowi 1,0% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek ilości skupionych ziemniaków o 13,3%, a w porównaniu z rokiem 2010 o 1,8% (w kraju odnotowano spadek o 8,6% w odniesieniu do poprzedniego roku i wzrost o 20,7% w stosunku do 2010 r.).

W omawianym roku 2013 skupiono 69,0 tys. ton żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami w wadze ubojowej ciepłej (wbc), (co stanowi 2,0% skupu ogólnokrajowego), tj. o 7,6% więcej niż przed rokiem i o 27,0% mniej niż w 2010 r. W skali kraju zaobserwowano wzrost o 8,8% w odniesieniu do 2012 r. i o 10,2% w stosunku do roku 2010.

Wyk. 41. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej (wbc)[a]**
Rok poprzedni = 100

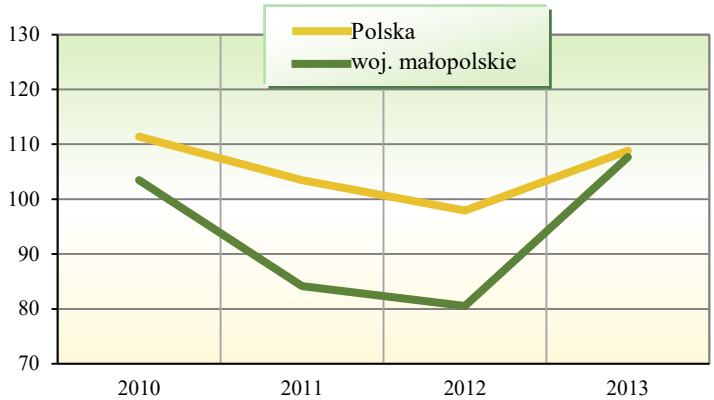

W ciągu ostatniego roku skupiono 33,2 tys. ton żywca wieprzowego, tj. o 14,4% więcej niż w roku poprzednim i o 22,4% mniej niż w roku 2010. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 12,9 tys. ton i był o 0,1% większy niż przed rokiem i o 47,5% mniejszy niż w 2010 r. Żywca drobiowego skupiono 21,7 tys. ton, czyli o 2,1% więcej niż w roku poprzednim i o 16,8% mniej w porównaniu z 2010 r.

Wyk. 42. **Dynamika skupu mleka krowiego**
Rok poprzedni = 100

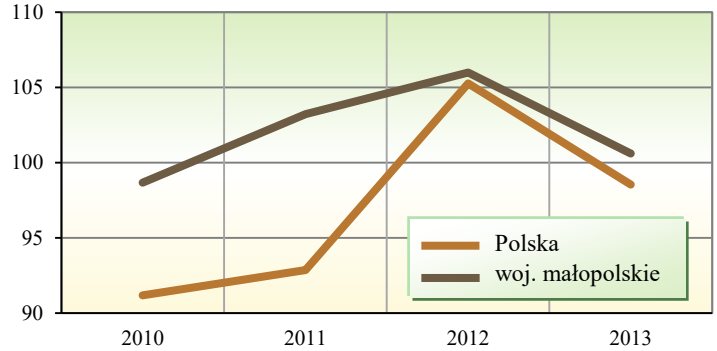

W 2013 r. skup mleka krowiego wyniósł 132,7 mln litrów, (co stanowi 1,4% ogółu mleka skupionego w kraju), tj. o 1,5% mniej niż przed rokiem i o 3,7% mniej niż w roku 2010 (w skali kraju w odniesieniu do poprzedniego roku zanotowano wzrost o 0,6%, a w porównaniu z 2010 r. o 10,1%).

▪ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano spadek cen większości produktów rolnych zarówno w skupie (z wyjątkiem ziemniaków jadalnych i żywca wołowego), jak i na targowiskach.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono, jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2013 r. wyniosła 79,19 zł za 1 dt (w kraju – 79,67 zł) i była o 9,4% niższa niż przed rokiem i o 39,3% wyższa w porównaniu z 2010 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 101,47 zł (w kraju – 97,50 zł), tj. o 9,9% więcej niż w roku poprzednim i o 48,8% więcej niż w roku 2010.

Wyk. 43. **Ceny produktów rolnych w skupie**

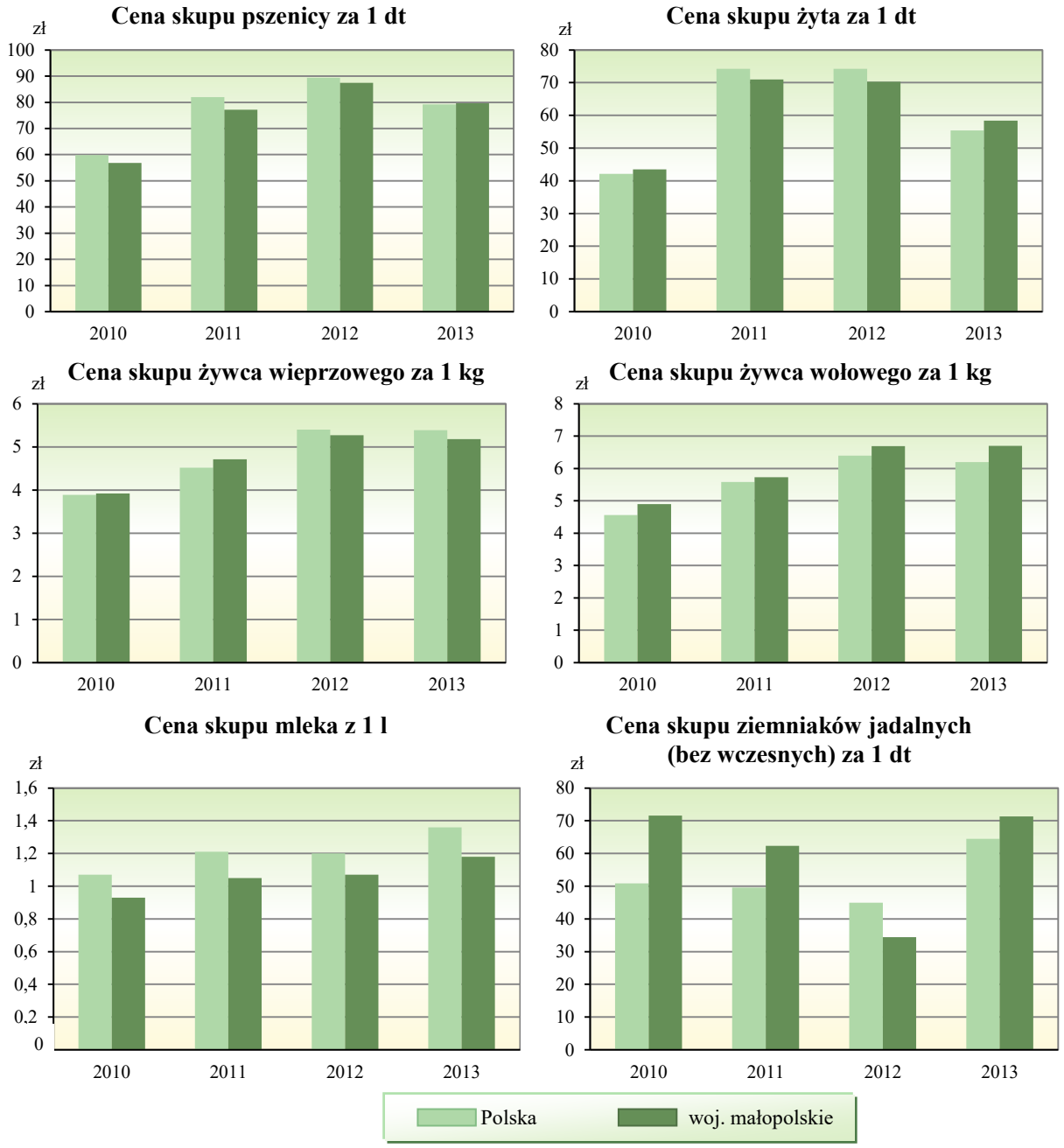

W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 58,42 zł za dt (w kraju – 55,36 zł), tj. o 16,9% niższym w porównaniu z zanotowanym w 2012 r. i o 34,4% wyższym niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena żyta spadła w stosunku do poprzedniego roku o 0,2%, a w odniesieniu do uzyskanej w 2010 roku wzrosła o 48,5% osiągając poziom 87,31 zł (w Polsce – 72,89 zł).

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W 2013 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 71,34 zł za dt (w kraju – 64,45 zł), tj. o 107,1% więcej niż przed rokiem i o 0,3% mniej niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków ukształtowała się na poziomie 94,23 zł za dt (w Polsce – 100,22 zł), tj. o 60,3% wyższym w stosunku do zanotowanego w 2012 r. i o 7,1% niższym niż w 2010 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego (bez cieląt) wyniosła 6,70 zł za kg (w kraju – 6,20 zł), tj. zwiększyła się o 0,2% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 5,18 zł za kg (w kraju – 5,39 zł), tj. o 1,7% niższą niż w 2012 r.

W 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, pogorszyła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta. Ukształtowała się ona na poziomie 5,9 (wobec 6,0 w 2012 r. i 6,7 w 2010 r.), w kraju relacja wyniosła 7,4 (wobec 6,7 w 2012 r. i 8,0 w 2010 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia w analizowanym okresie również uległa zmniejszeniu i wyniosła 5,7 w 2013 r. wobec 6,1 w 2012 r. i 6,4 w 2010 r. (w kraju odpowiednio – 6,2, 6,1 i 6,7).

Wyk. 44. **Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia**

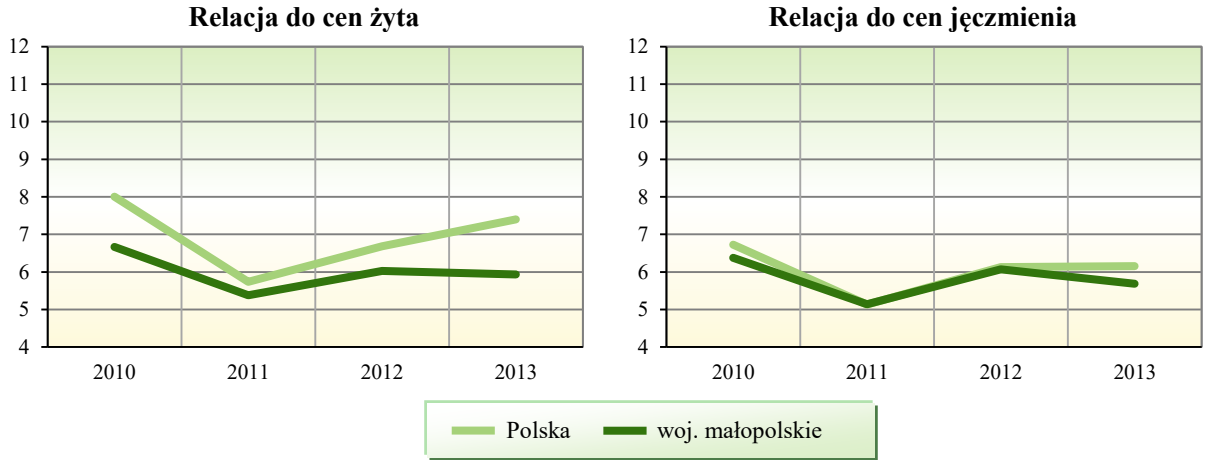

W 2013 r. cena 1 l mleka wynosiła 1,18 zł (w kraju – średnio 1,36 zł), tj. o 10,1% więcej niż przed rokiem i o 26,9% więcej niż w roku 2010.

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W województwie małopolskim w 2012 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił spadek globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych), o czym zadecydowała mniejsza wartość produkcji roślinnej. Podobny kierunek zmian w skali roku notowano w produkcji końcowej, a w produkcji towarowej nastąpiło zmniejszenie produkcji ogółem, przy wzroście produkcji roślinnej i spadku produkcji zwierzęcej.

W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano spadek produkcji globalnej o 3,5%. Wpływ na to miał głownie spadek o 6,1% w porównaniu do roku 2011 produkcji roślinnej, przy wzroście produkcji zwierzęcej o 0,3%. W roku 2012 udział województwa małopolskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 3,9%.

Globalna produkcja rolnicza *obejmuje:*

- ***produkcję roślinną****, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);*
- ***produkcję zwierzęcą****, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.*

Końcowa produkcja rolnicza *stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.*

Wartość końcowej produkcji rolniczej w województwie małopolskim w 2012 r. była o 2,3% mniejsza niż w roku poprzednim. Końcowa produkcja roślinna zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 5,1% a zwierzęca zwiększyła się o 0,3%.

W analizowanym roku 2012 w towarowej produkcji rolniczej nastąpił spadek produkcji ogółem (o 0,6%), przy wzroście wartości produkcji roślinnej (o 5,5%) i spadku (o 5,9%) produkcji zwierzęcej. W strukturze towarowej produkcji rolniczej dominowała nieznacznie produkcja zwierzęca, której udział wynosił 50,4%. Udział produkcji roślinnej wynosił natomiast 49,6%.

Towarowa produkcja rolnicza *stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.*

W 2012 r. udział regionu w ogólnokrajowej produkcji końcowej oraz towarowej ukształtował się na zbliżonym poziomie i wyniósł odpowiednio 3,8% i 3,4%.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie małopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej,*
- *„Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej,*
- *„Rolnictwo w województwie małopolskim" – publikacja dostępna co roku w wersji książkowej oraz elektronicznej,*

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

PRZEMYSŁ

W 2013 r. w województwie małopolskim zaobserwowano spadek wartości produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w porównaniu z rokiem poprzednim. Spadek ten był skutkiem obserwowanego w poprzednim roku stopniowego zwalniania dynamiki produkcji w kolejnych kwartałach roku. W porównaniu z rokiem 2012 zanotowano wzrost wydajności pracy, przy spadku przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2013 r. w województwie osiągnęła wartość 75237,6 mln zł (w cenach bieżących) i była o 1,8% (w cenach stałych) niższa w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim. W skali kraju w tym czasie sprzedaż produkcji zwiększyła się o 2,2%. Począwszy od pierwszego kwartału 2013 roku, w którym spadek produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku wynosił 1,5%, w kolejnych dwóch okresach narastających zaobserwowano dalszy spadek (w I półroczu – o 1,8%, a w okresie trzech pierwszych kwartałów 2013 r. – o 2,0%).

*Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych", oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją" i obejmują:*

- *wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

Tabl. 17. **Przemysł**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1138861,2	1148985,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	84,1	84,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2470,5	2446,1
MAŁOPOLSKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	58266,7	75209,1	75237,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	86,5	83,8	85,8
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	170,7	180,1	174,2

Tabl. 17. **Przemysł** (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	KRAKÓW		
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	21091,5	28414,0	27648,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	77,7	69,3	71,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	53,1	57,8	55,6

Wyk. 45. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu** (ceny stałe)

2010 = 100

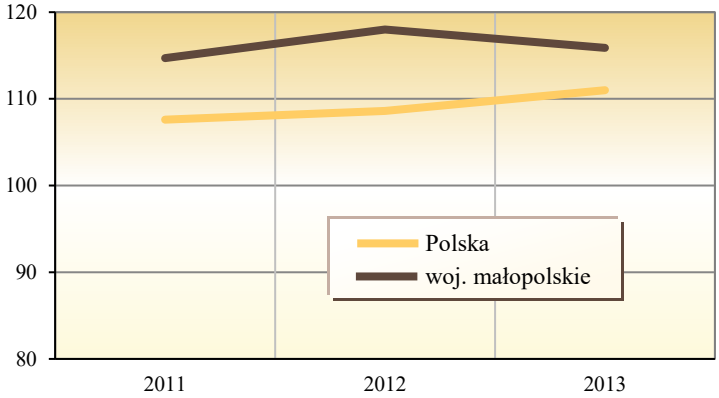

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2013 r. w województwie małopolskim największy wpływ miała wartość produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego (64578,8 mln zł), która stanowiła 85,8% ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu.

Wyk. 46. **Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2013 r.** (ceny bieżące)

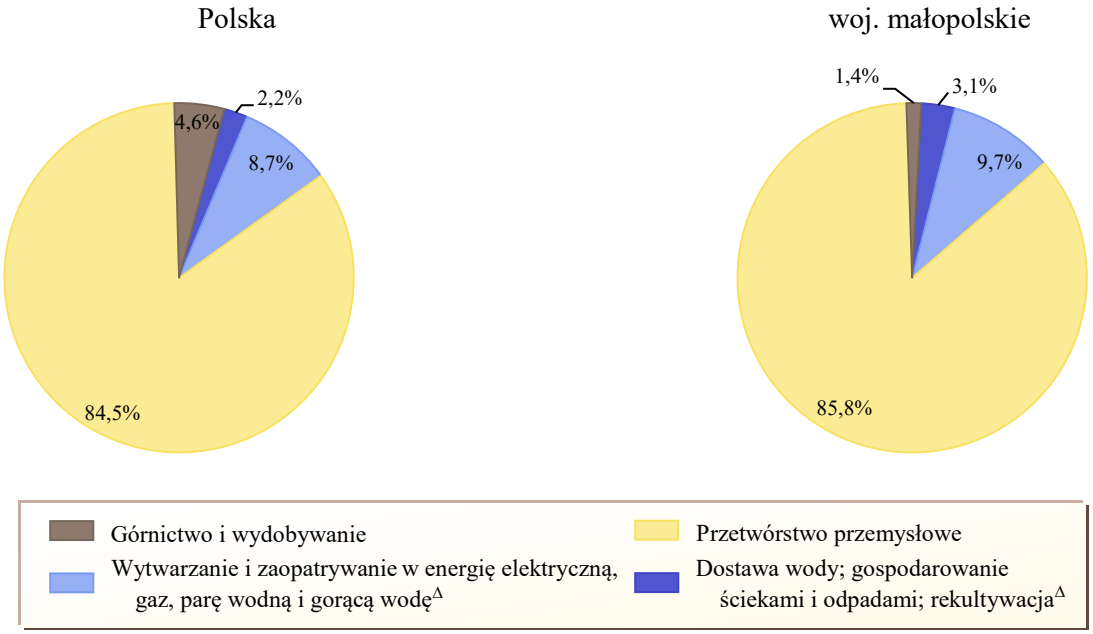

Spadek produkcji uzyskany w ciągu ostatniego roku był wynikiem zmniejszenia produkcji sprzedanej (w cenach stałych) w sekcjach górnictwo i wydobywanie oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Wzrost wartości produkcji sprzedanej (w cenach stałych) obserwowano natomiast w sekcjach dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, a także w przetwórstwie przemysłowym.

Wśród działów przetwórstwa przemysłowego niższa niż przed rokiem była (w cenach stałych) produkcja: papieru i wyrobów z papieru (o 12,2%), wyrobów z metali (o 8,7%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 7,5%), odzieży oraz mebli (po 5,0%). W analizowanym okresie wzrost produkcji dotyczył głównie pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 15,5%), wyrobów tekstylnych (o 9,9%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 4,3%).

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie małopolskim** (ceny stałe)

Sekcje i działy	2012				2013			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	**105,5**	**104,5**	**102,3**	**102,9**	**98,5**	**98,2**	**98,0**	**98,2**
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe	**104,0**	**102,9**	**102,2**	**102,2**	**96,9**	**97,9**	**98,7**	**100,8**
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	117,5	117,1	114,7	111,3	102,8	101,3	100,9	102,2
Produkcja wyrobów tekstylnych	88,5	101,3	113,0	113,3	111,0	114,9	109,6	109,9
Produkcja odzieży	109,3	100,4	118,6	130,3	99,2	107,1	105,1	95,0
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny[Δ]	95,6	95,0	96,3	96,1	91,3	96,8	98,3	99,0
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	105,8	102,9	103,2	105,0	86,3	85,0	86,5	87,8
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	110,7	125,1	127,5	120,5	112,3	102,3	98,1	98,5
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	109,5	106,6	106,8	104,4	104,6	101,9	100,5	98,9
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	131,8	86,3	89,4	90,0	81,2	88,0	91,3	92,5
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	94,5	87,7	85,5	100,0	92,9	95,8	100,8	104,3
Produkcja wyrobów z metali[Δ]	102,4	103,5	102,6	107,1	96,8	91,8	95,9	91,3

Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie małopolskim** (dok.)

Sekcje i działy	2012				2013			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)								
Produkcja maszyn i urządzeń$^{\Delta}$	131,8	119,4	106,1	110,3	81,2	95,4	95,0	96,9
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep$^{\Delta}$	101,4	100,0	97,1	97,9	102,9	110,3	111,8	115,5
Produkcja mebli	102,8	100,9	90,5	86,8	81,2	82,9	88,2	95,0
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja$^{\Delta}$	**100,9**	**100,8**	**100,3**	**98,6**	**104,1**	**101,9**	**104,5**	**107,1**
w tym:								
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	99,1	98,7	100,5	99,5	100,8	99,5	99,9	100,5
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	110,6	120,3	117,5	116,3	78,8	75,3	74,6	75,2
Gospodarka odpadami, odzysk surowców$^{\Delta}$	99,8	97,5	95,3	95,3	110,7	108,3	113,3	118,1

Spadkowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie małopolskim towarzyszyło zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w skali roku o 3,2%. W kraju zanotowano również spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w odniesieniu do roku poprzedniego o 1,0%.

Wyk. 47. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**

2010=100

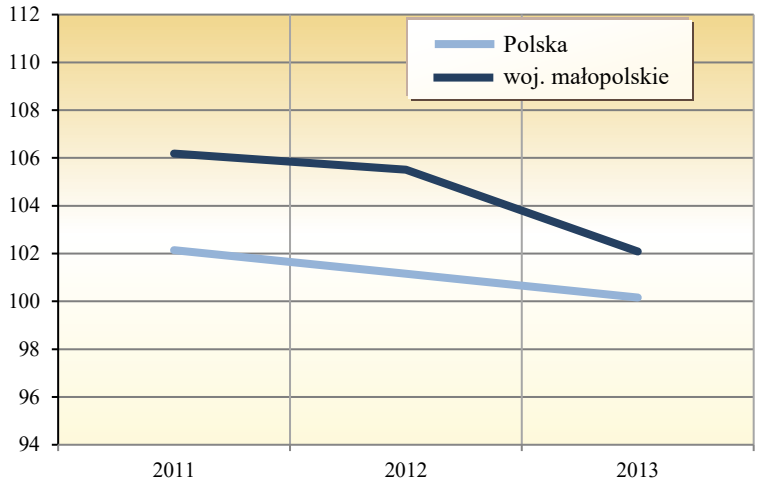

W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 174,2 tys. osób i w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyło się we wszystkich sekcjach należących do przemysłu, z wyjątkiem sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja.

Wyk. 48. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2013 r.**

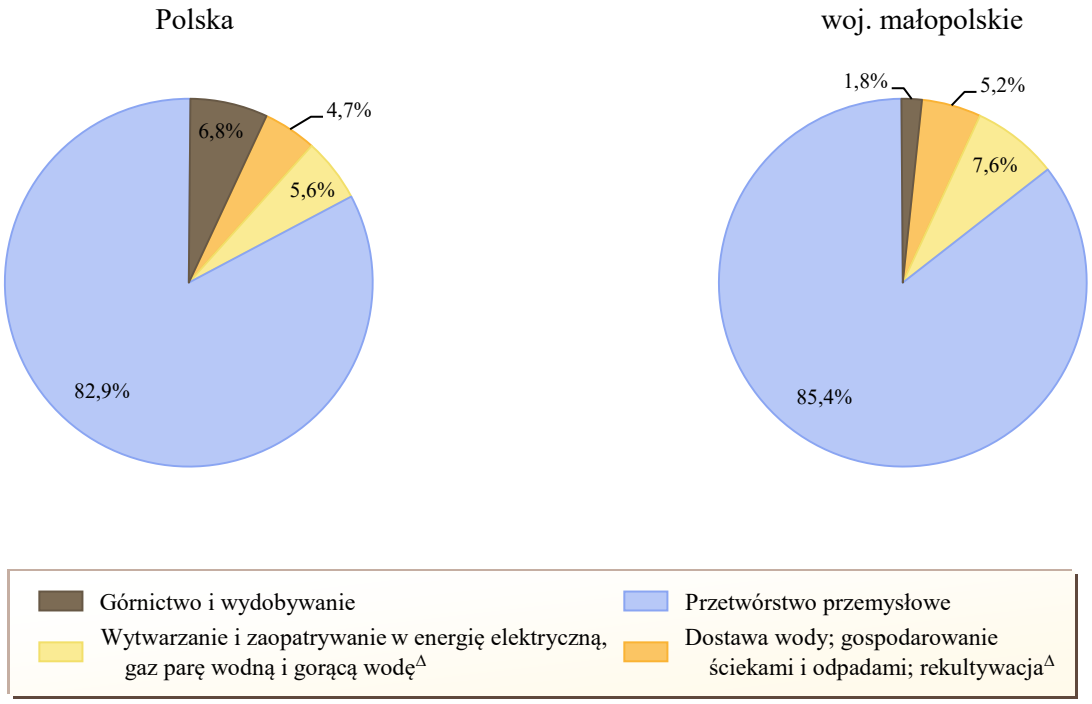

Wydajność pracy w przemyśle w 2013 r. mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego w województwie małopolskim była o 1,5% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie wzrosła o 3,2%.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie małopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej,*
- *„Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej,*

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

BUDOWNICTWO

W 2013 r. w województwie małopolskim notowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego, a tempo wzrostu (w skali roku) w kolejnych okresach narastających ulegało wahaniom. Niższa niż w roku poprzednim była wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. Zmalało również przeciętne zatrudnienie w budownictwie wzrosła natomiast wartość produkcji sprzedanej budownictwa na 1 zatrudnionego.

W 2013 r. w województwie małopolskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 14383,7 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 7,5 % (w skali kraju odnotowano spadek o 11,3%).

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo". Dane te obejmują:

- *wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecania lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

Tabl. 19. **Budownictwo**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
POLSKA				
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,9	188127,5	189076,7	167771,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	51,6	50,8	49,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	476,5	486,3	444,2
WOJ. MAŁOPOLSKIE				
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	14115,5	16727,5	15554,9	14383,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	50,0	55,1	58,4	55,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	41,6	45,7	45,6	41,1
KRAKÓW				
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	7717,0	8654,6	8267,3	7688,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	42,1	45,0	51,2	47,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	18,9	20,0	19,5	17,1

Wyk. 49. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa** (ceny bieżące) 2010 = 100

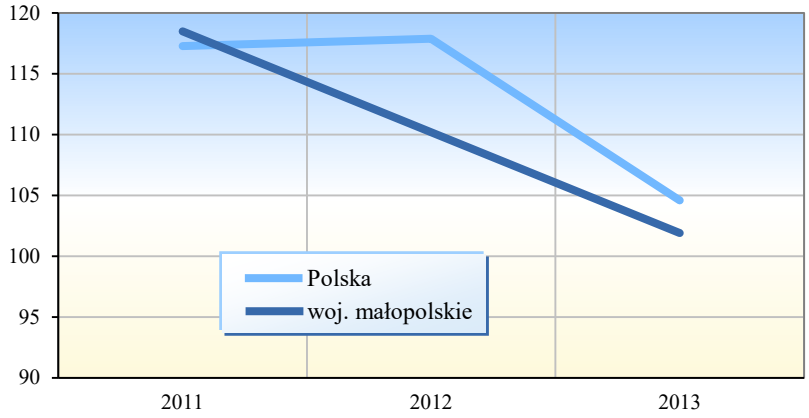

Wyk. 50. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej** (ceny bieżące) 2010 = 100

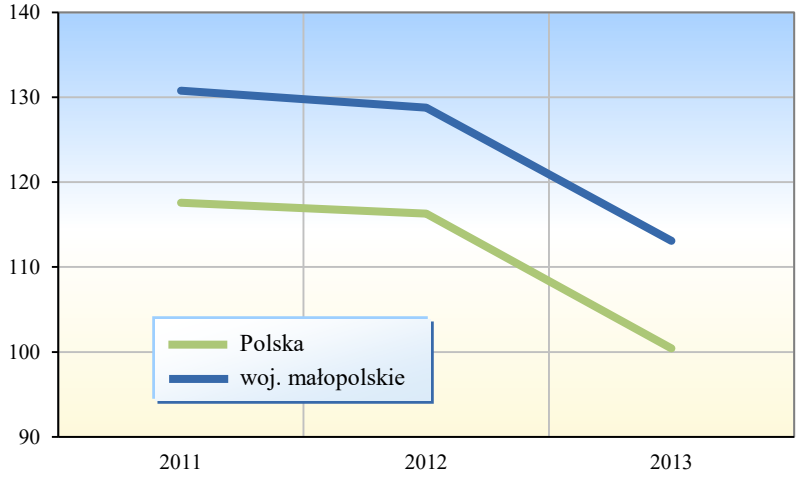

W województwie produkcja budowlano – montażowa w analizowanym okresie wyniosła 7974,6 mln zł (55,4% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 12,2 %. W kraju spadek produkcji budowlano-montażowej wyniósł 13,6 %.

Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa, jak i produkcji budowlano-montażowej w województwie małopolskim po wzroście w 2011 r, w kolejnych dwóch latach wykazuje tendencję spadkową (za rok bazowy przyjęto rok 2010). W 2013 r. w porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek dynamiki produkcji sprzedanej budownictwa o 8,3 p. proc., a dynamiki produkcji budowlano - montażowej o 15,7 p. proc.

Tabl. 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie małopolskim** (ceny bieżące)

Działy	2012				2013			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	**128,7**	**108,0**	**101,4**	**98,5**	**75,5**	**74,6**	**86,7**	**87,8**
Budowa budynków$^{\Delta}$	136,4	111,2	105,2	98,8	84,1	91,0	91,4	97,0
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej$^{\Delta}$	121,6	101,9	96,1	99,8	65,0	58,7	81,7	79,3
Roboty budowlane specjalistyczne	127,1	115,4	106,6	95,3	75,1	79,6	89,2	92,3

Wśród przedsiębiorstw budowlanych w województwie znaczący udział miały podmioty specjalizujące się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (41,7% sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w 2013 r.), których produkcja była o 15,2% wyższa niż rok wcześniej. W przedsiębiorstwach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków (udział 35,1%) produkcja zmniejszyła się o 33,2%, a w wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (udział 23,2%) – spadła o 7,7%.

Wyk. 51. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD** (ceny bieżące)

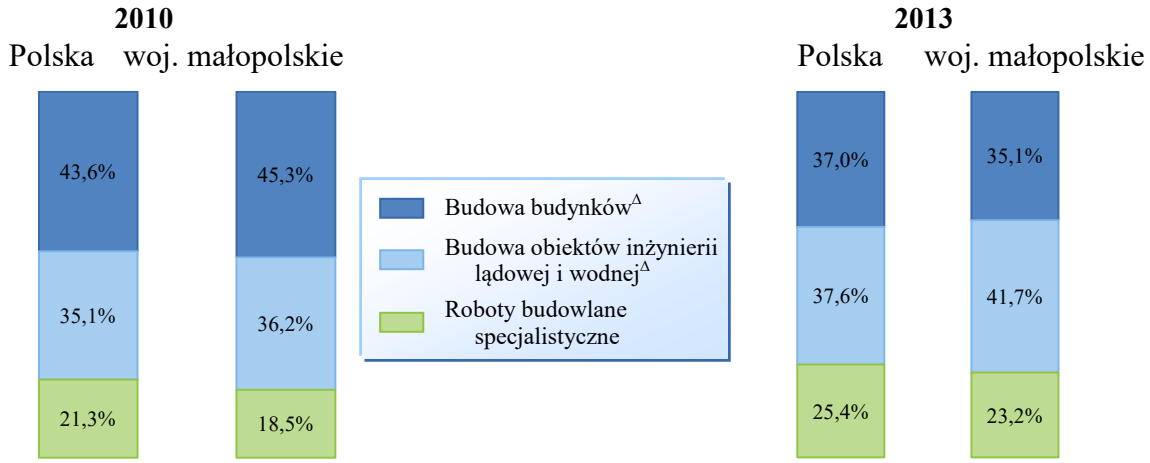

W 2013 r. malejącej produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszyło zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia sektorze przedsiębiorstw w budownictwie o 9,8%, w kraju spadek o 8,7 %.

Wyk. 52. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**
analogiczny okres 2010=100

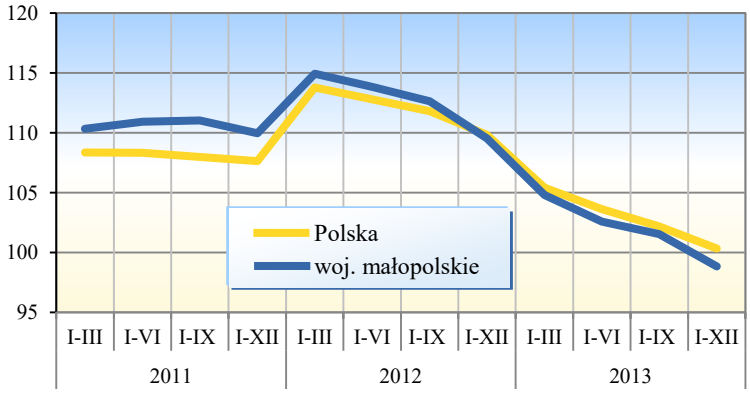

Wartość produkcji sprzedanej budownictwie w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w budownictwie w 2013 r. w województwie małopolskim ukształtowała się na poziomie 349,9 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza wzrost o 2,5 % w stosunku do roku poprzedniego.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie małopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej,*
- *„Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej,*

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Rok 2013 dla województwa małopolskiego, w inaczej niż jak dla kraju, był korzystnym rokiem pod względem liczby mieszkań oddanych do użytkowania - odnotowano ich wzrost o 1,2%. Inna tendencja natomiast wystąpiła w przypadku liczby wydanych pozwoleń na budowę mieszkań – województwie małopolskim i w Polsce nastąpił ich spadek odpowiednio o 15,6% i 16,0%

W 2013 r. w województwie małopolskim oddano do użytkowania 15479 mieszkań, tj. o 1,2% więcej niż przed rokiem (i 22,4% więcej niż w 2011 r.). W tym samym czasie w Polsce również odnotowano spadek o 4,9% liczby lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania w odniesieniu do roku poprzedniego (wzrost o 10,9% w porównaniu z 2011 r.).

*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,5	4,0	3,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m^2	106,1	102,4	104,5
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	4,5	4,3	3,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	3,7	3,3
MAŁOPOLSKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,7	4,6	4,6
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m^2	114,9	104,5	106,7
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	7,0	5,5	4,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	5,6	5,4	4,9
KRAKÓW			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	6,2	9,0	9,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m^2	71,4	63,1	
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	16,1	11,2	9,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	12,1	11,9	11,4

Wyk. 53. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**

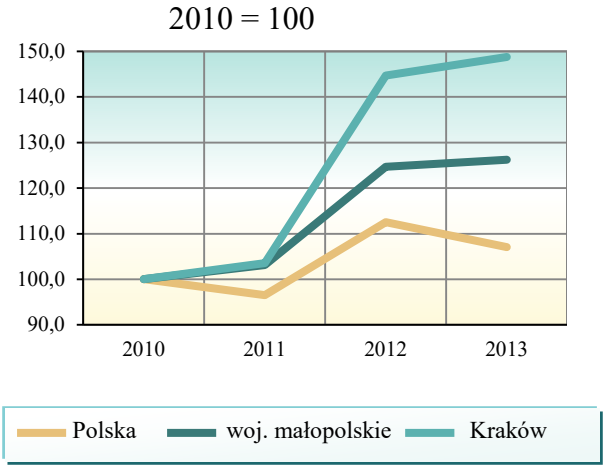

Wyk. 54. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**

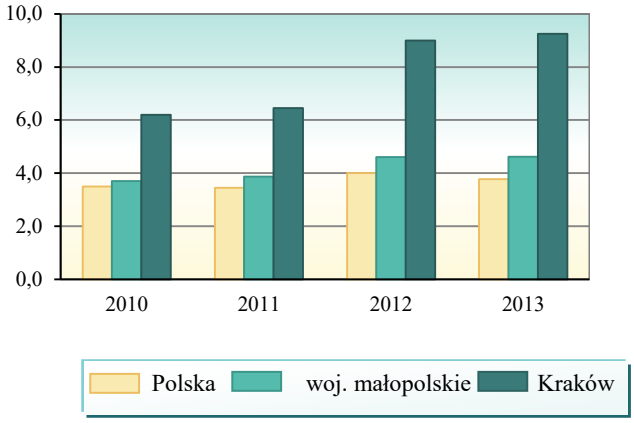

Rok 2013 w stosunku do roku 2012 w województwie małopolskim cechował się spadkiem (0,7%) liczby oddanych mieszkań przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, w tym samym okresie w skali kraju również odnotowano spadek liczby mieszkań w tej formie budownictwa o 11,0%. W budownictwie indywidualnym, zarówno w Polsce jak i w województwie małopolskim, zarejestrowano wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania odpowiednio o 0,3% i 0,5% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Wyk. 55. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

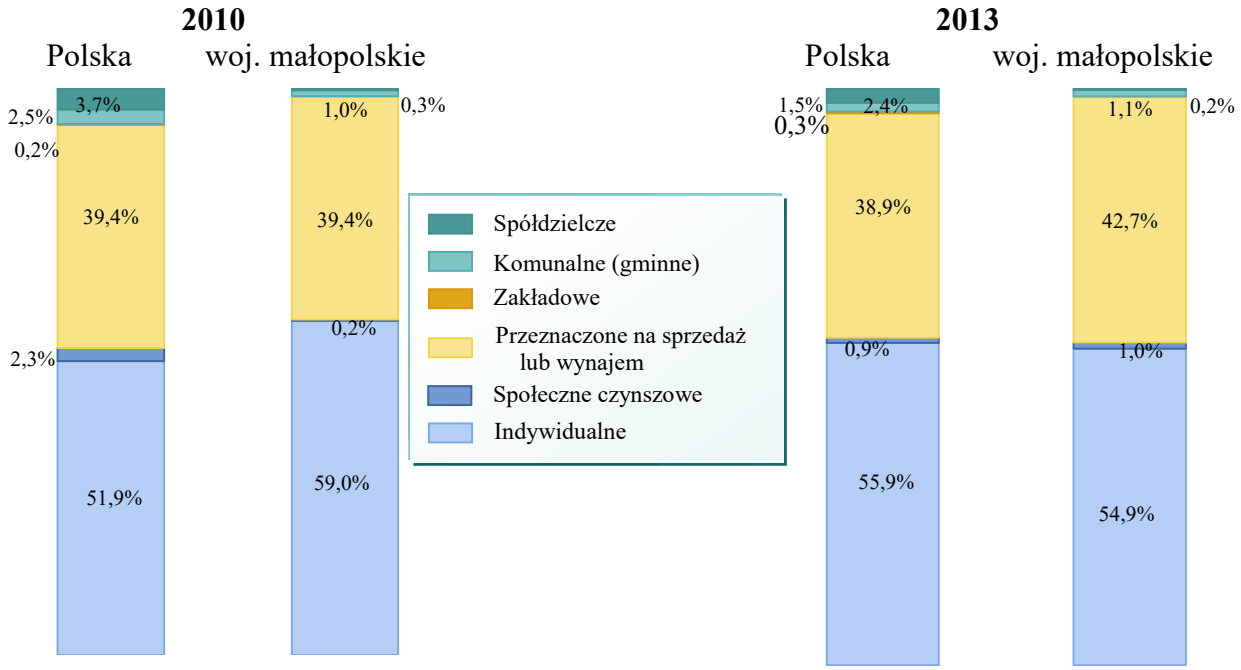

Wyk. 56. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie małopolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**

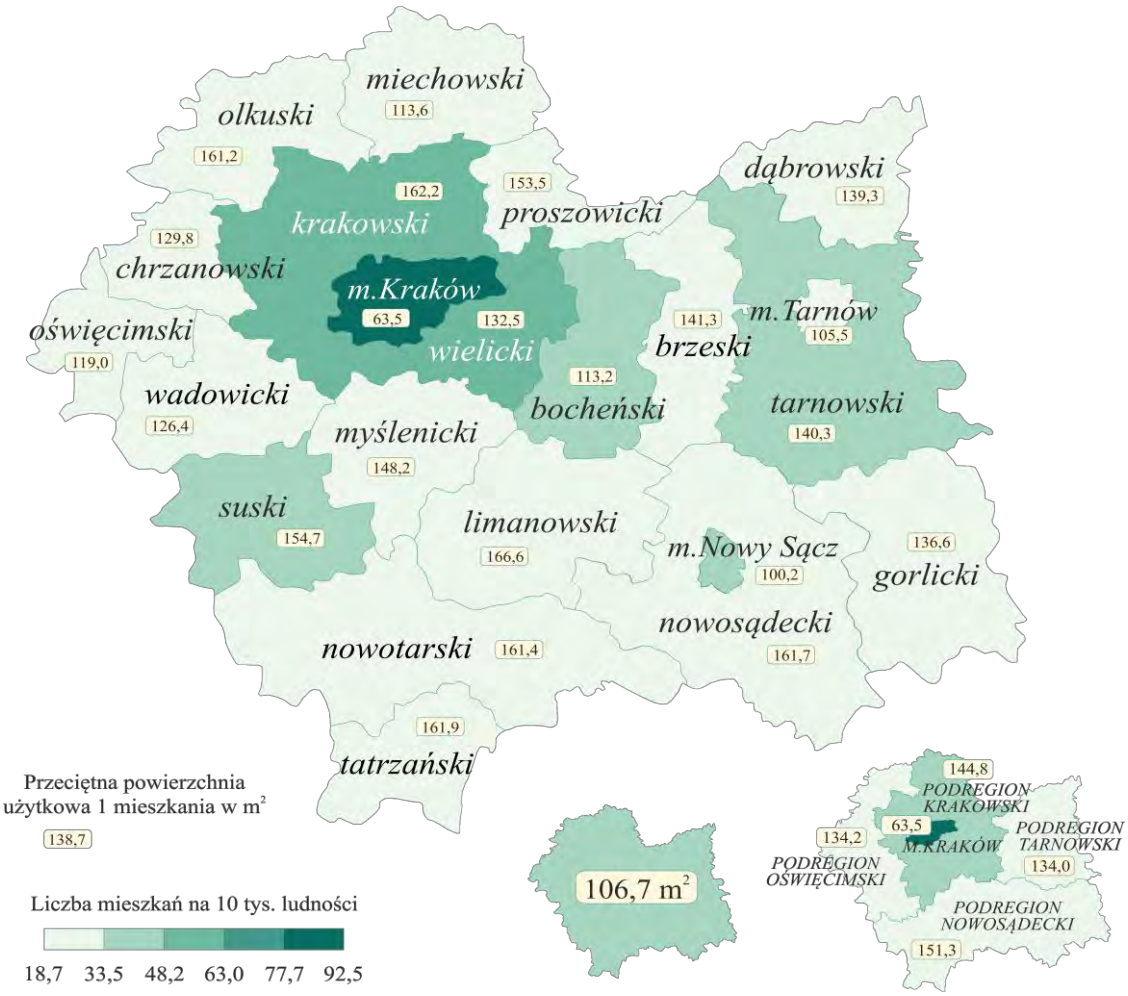

Tabl. 22. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie małopolskim**

Formy budownictwa	2012				2013			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²
O g ó ł e m	15294	100	120,9	104,5	15479	101,2	101,2	106,7
Spółdzielcze	-				31	0,2		147,9
Komunalne (gminne)	120	0,8	10 razy	38,9	169	1,1	140,8	40,8
Zakładowe	3	0,0	3 razy	47,0	1	0,0	33 razy	153 razy
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	6663	43,6	134,0	58,7	6616	43,3	99,3	57,0
Społeczne czynszowe	48	0,3	24,7	49,6	157	1,0	327,1	54,0
Indywidualne	8460	55,3	113,2	141,9	8505	55,6	100,5	147,9

Powierzchnia użytkowa mieszkania *jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.*

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie małopolskim w 2013 r. wyniosła 106,7 m^2 (w kraju – 102,4 m^2) i była większa o 2,2 m^2 w stosunku do roku poprzedniego (dla kraju przeciętna powierzchnia mieszkania była większa o 2,1 m^2). W porównaniu z 2011 r. zarówno w województwie małopolskim jak i w Polsce zmniejszyła się odpowiednio o 5,4 m^2 i o 2,6 m^2.

Wyk. 57. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

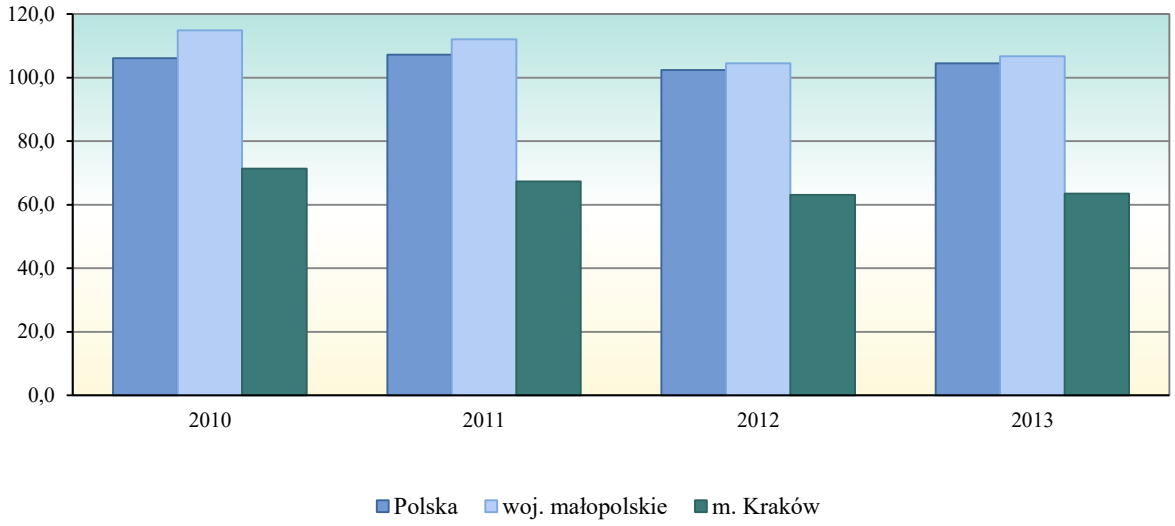

Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w budownictwie indywidualnym wyniosła 147,9 m^2, natomiast najmniejszą przeciętną powierzchnią charakteryzowały się mieszkania komunalne (40,8 m^2). W województwie małopolskim w 2013 r. największe mieszkania budowano w powiecie limanowskim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 166,6 m^2) i krakowskim (162,2 m^2), a najmniejsze – m.in. w bocheńskim (113,2 m^2) i miechowskim (113,6 m^2). W przypadku miast na prawach powiatów w województwie największą powierzchnię użytkową miały mieszkania w Nowym Sączu 105,5 m^2, a najmniejszą w Krakowie – 63,5 m^2. W Tarnowie budowano mieszkania o średniej powierzchni użytkowej wynoszącej 100,2 m^2. We wszystkich trzech miastach na prawach powiatów przeciętna powierzchnia użytkowa była większa niż przed rokiem

W okresie styczeń – grudzień 2013 r. w regionie wydano pozwolenia na budowę 15506 mieszkań, tj. o 15,6% mniej niż rok wcześniej, i o 33,0 % mniej niż w 2010 r., w skali kraju odpowiednio spadek o 16,0% w stosunku do roku poprzedniego i wzrost 2,1 % w porównaniu z 2010 r.

Wyk. 58. **Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań**
2010 = 100

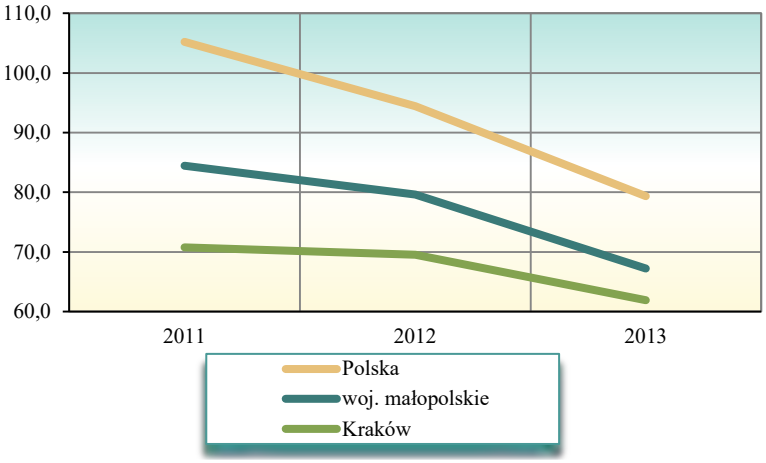

W województwie małopolskim dominowały pozwolenia wydane na budowę mieszkań przez inwestorów indywidualnych (53,1%) oraz przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (46,6%). Liczba pozwoleń na budowę uzyskanych przez tych inwestorów zmniejszyła się w skali roku odpowiednio o 15,0% i 17,0%. W województwie małopolskim w 2013 r. w porównaniu do 2012 r. liczba pozwoleń na budowę wzrosła tylko w komunalnej formie budownictwa (o 32,4%).

Tabl. 23. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie małopolskim**

Formy budownictwa	2012			2013		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = = 100
O g ó ł e m	**18433**	**100,0**	**94,2**	**15506**	**100**	**84,1**
Spółdzielcze	2	0,0	7,4	0	0,0	0,0
Komunalne (gminne)	37	0,2	30,1	49	0,3	132,4
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	8706	47,2	91,4	7222	46,6	83,0
Społeczne czynszowe	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Indywidualne	9688	52,6	98,3	8235	53,1	85,0

Wyk. 59. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2010 = 100

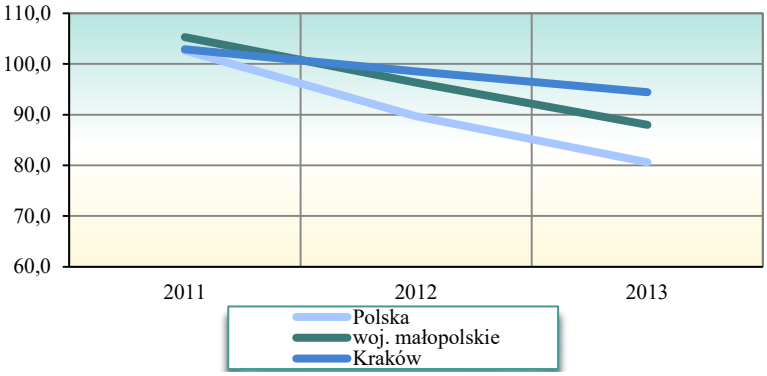

W województwie małopolskim w 2013 r. 48,5 % pozwoleń na budowę mieszkań wydano w Krakowie, czyli o 2,6 p. proc więcej niż w r 2012 r. Na drugiej i trzeciej pozycji w regionie, ze znacznie niższym udziałem, uplasowały się: powiat krakowski oraz nowosądecki, odpowiednio 8,5% i 4,6%. Na uwagę zasługuje fakt, że podobnie jak przed rokiem, w przypadku liczby pozwoleń na budowę mieszkań indywidualnych na pierwszym miejscu nie znajdowała się stolica województwa (6,2% - 5 pozycja) lecz powiat krakowski (15,5%), a za nim powiat nowosądecki (8,7%).

W porównaniu z rokiem 2013 w siedemnastu powiatach nastąpił spadek liczby wydanych pozwoleń na budowę mieszkań(tyle samo co ub.r.), i wahał się on od 5,4% dla powiatu proszowickiego do 64,9% dla miasta Tarnowa. W przypadku pięciu powiatów odnotowano wzrost liczby pozwoleń, największy w powiecie chrzanowskim (21,3%).

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie małopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,*
- *„Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,*

RYNEK WEWNĘTRZNY

W województwie małopolskim w 2013 r. (w porównaniu do roku 2012) odnotowano wzrost wartości sprzedaży detalicznej. Spadła sprzedaż hurtowa towarów.

Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2013 r. zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 1,1% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 2,3% wyższym niż w roku poprzednim).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej**[a] (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
	rok poprzedni = 100			
POLSKA				
O g ó ł e m	**105,5**	**111,6**	**105,6**	**102,3**
w tym:				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	101,9	103,3	110,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	120,1	109,1	93,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	102,8	104,4	102,6
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	113,6	130,3	113,2	109,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	117,8	106,9	109,7
Włókno, odzież, obuwie	113,1	112,5	104,4	107,9
Meble, RTV, AGD	123,0	106,7	117,5	105,6
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	83,6	107,0	87,6	100,7
Pozostałe	95,9	116,7	101,3	96,8
MAŁOPOLSKIE				
O g ó ł e m	**108,5**	**109,3**	**109,1**	**101,1**
w tym:				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	106,0	103,8	128,1	117,6
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	103,0	112,1	111,2	96,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	112,4	109,9	106,1	98,8
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	107,8	109,7	104,3	104,8

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej**[a] (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
	rok poprzedni = 100			
MAŁOPOLSKIE (dok.)				
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	107,2	106,0	126,8	120,4
Włókno, odzież, obuwie	103,9	112,3	85,6	118,9
Meble, RTV, AGD	117,5	111,3	86,0	71,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	105,5	103,7	139,6	104,1
Pozostałe	103,9	107,7	109,0	98,5

a Patrz notka *a* na str. 79.

Wyk. 60. **Dynamika sprzedaży detalicznej** (ceny bieżące)
2010 = 100

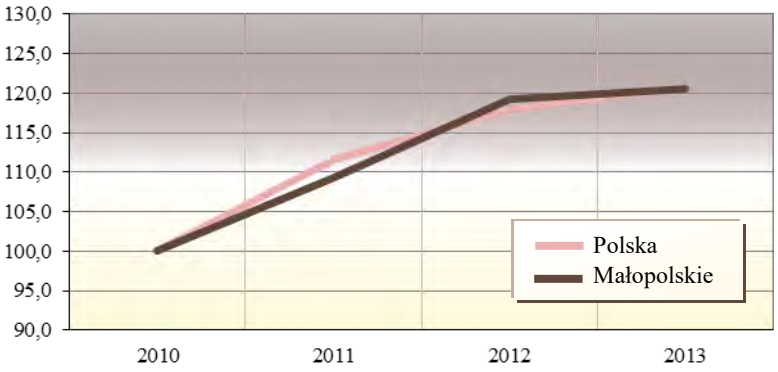

W województwie małopolskim w trakcie dwóch pierwszych kwartałów 2013 r. notowano niższą dynamikę sprzedaży detalicznej towarów (w porównaniu do analogicznych okresów roku poprzedniego). W kolejnych kwartalnych okresach narastających notowano systematyczne przyspieszanie dynamiki sprzedaży detalicznej towarów (w porównaniu do analogicznych okresów roku poprzedniego).

Największy wzrost sprzedaży detalicznej zaobserwowano w przedsiębiorstwach zajmujących się handlem farmaceutykami, kosmetykami, sprzętem ortopedycznym (o 20,4%) oraz handlem włóknem, odzieżą, obuwiem (o 18,9%). W czterech grupach odnotowano znacząco niższą dynamikę sprzedaży niż miało to miejsce w 2012 r.

W strukturze sprzedaży detalicznej w okresie styczeń – grudzień 2013 r. największy udział miały przedsiębiorstwa zgrupowane w kategorii: „sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych” (38,4%), przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż paliw stałych, ciekłych i gazowych (17,2%) oraz zajmujące się sprzedażą pojazdów samochodowych, motocykli oraz części (13,5%).

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej** [a] **w województwie małopolskim** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	**115,4**	**114,0**	**111,5**	**109,1**	**98,5**	**99,0**	**100,0**	**101,1**
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	151,5	145,1	137,5	128,1	92,0	100,8	105,5	117,6
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	112,2	110,0	108,6	106,1	100,8	98,2	97,2	96,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	112,2	110,0	108,6	106,1	97,4	96,7	98,2	98,8
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	112,1	108,0	107,3	104,3	99,1	101,6	104,1	104,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	105,1	118,9	114,4	126,8	146,0	132,7	131,5	120,4
Włókno, odzież, obuwie	88,8	87,1	86,8	85,6	109,2	115,2	117,2	118,9
Meble, RTV, AGD	97,6	97,1	89,0	86,0	92,1	94,2	95,6	71,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	152,3	158,9	151,1	139,6	87,7	93,8	96,3	104,1
Pozostałe	104,2	106,6	107,3	109,0	97,8	96,3	93,7	98,5

a Patrz notka *a* do tabl. 24 na str. 79.

W 2013 r. w województwie małopolskim sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych była o 2,7% niższa niż w roku poprzednim. Natomiast sprzedaż hurtowa w jednostkach hurtowych w 2013 r. osiągnęła spadek – o 3,7%. W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w minionym roku była wyższa o 3,5% niż w 2012 r. W regionie w skali roku najbardziej zwiększyła się wartość sprzedaży hurtowa wyrobów włókienniczych, odzieży i obuwia (o 59,9%) oraz hurtowa sprzedaż kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (o 20,9%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie małopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,*
- *„Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.*

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2013 r. w województwie małopolskim, podobnie jak w kraju, badane przedsiębiorstwa osiągnęły korzystniejsze wyniki finansowe w porównaniu z rokiem poprzednim. Odnotowano poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych: wskaźnika poziomu kosztów, wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wskaźników rentowności obrotu brutto i netto. Poprawie uległ wynik na działalności gospodarczej.

Wyniki finansowe uzyskane w 2013 r. przez badane przedsiębiorstwa w województwie małopolskim były korzystniejsze niż w roku poprzednim; zaobserwowano poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. W województwie, podobnie jak w kraju, poprawie uległy wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto. Odnotowano również poprawę wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (w skali kraju wskaźnik pozostał na tym samym poziomie).

*Dane dotyczące **wyników finansowych przedsiębiorstw** prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330).*

Wyk. 61. **Udział (w %) liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

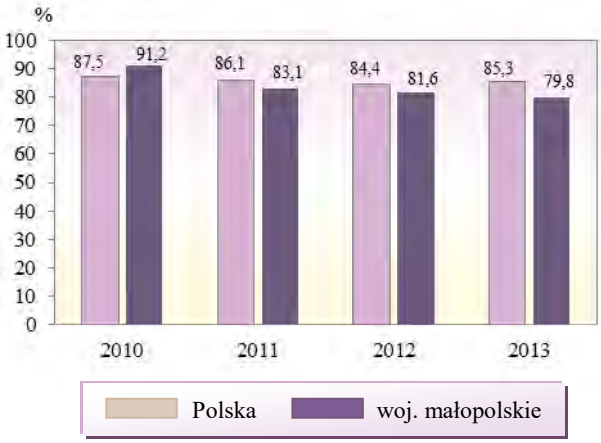

Wyk. 62. **Udział (w %) przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

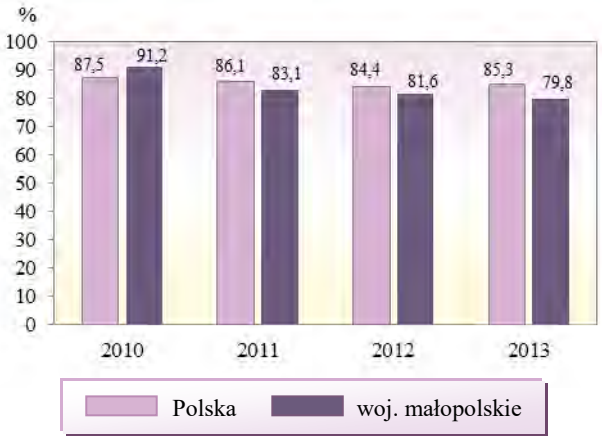

***Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności** obejmują:*

- *koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;*
- *pozostałe koszty operacyjne;*
- *koszty finansowe.*

W 2013 r. w województwie małopolskim zwiększył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedmiotów z 77,2% w 2012 r. do 80,1% w roku 2013, a ich udział w przychodach ogółem spadł z 81,6% zanotowanych w 2012 r. do 79,8%.

Przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 167164,8 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były niższe o 1,9%, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 159006,3 mln zł i spadły o 2,3%, co przełożyło się na poprawę wskaźnika poziomu kosztów – w skali roku zmniejszył się o 0,4 p. proc. do wysokości 95,1% (w kraju w 2013 r. wskaźnik poziomu kosztów był niższy o 0,3 p. proc. niż przed rokiem i osiągnął poziom 95,5%).

Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a w 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2013 r. w województwie małopolskim osiągnęły wartość 161940,2 mln zł (spadek o 1,8% w stosunku do roku poprzedniego), a koszty ich uzyskania wyniosły 154615,2 mln zł (spadek o 2,1%). Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (na poziomie 7325,1 mln zł) był o 3,9% wyższy niż przed rokiem, podobnie wynik finansowy na działalności gospodarczej– o 6,5% wyższy od zanotowanego w roku poprzednim (wyniósł 8158,4 mln zł). Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 8159,8 mln zł, tj. o 6,3% wyższą niż w 2012 r. Po odliczeniu obciążeń (głównie podatku dochodowego), wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 7022,1 mln zł i wzrósł o 7,1% w stosunku do uzyskanego w 2012 r.

W omawianym okresie w województwie małopolskim pogorszeniu uległ wynik finansowy na pozostałej działalności operacyjnej (był niższy 18,3% w porównaniu z 2012 r.), w skali kraju był wyższy blisko pięciokrotnie niż przed rokiem. Badane przedsiębiorstwa w województwie zmniejszyły stratę na operacjach finansowych (z minus 861,7 mln zł w 2012 r. do minus 366,8 mln zł w 2013 r.). Wynik na operacjach finansowych polepszył się również w skali kraju (z minus 1914,9 mln zł do minus 1882,9 mln zł).

Wyk. 63. **Wskaźnik poziomu kosztów**

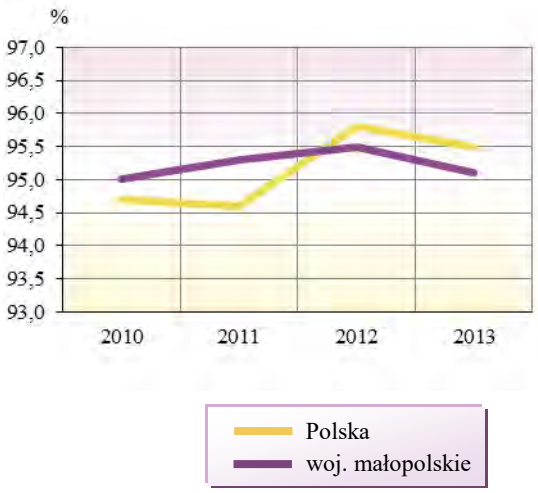

Wyk. 64. **Wskaźnik rentowności obrotu netto**

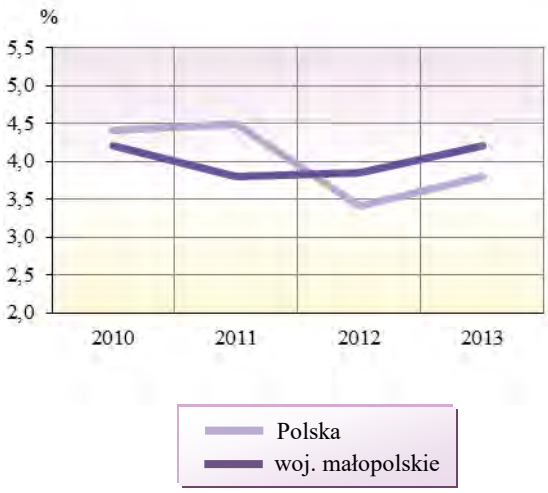

Wskaźniki:

- *wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;*
- *wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik płynności I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;*
- *wskaźnik płynności II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.*

Poprawiły się wskaźniki rentowności – wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,3% w roku poprzednim do 4,5% w 2013 r.) oraz obrotu brutto (z 4,5% do 4,9%) i netto (z 3,8% do 4,2%). W skali roku poprawił się wskaźnik płynności finansowej I stopnia (z 30,9% do 32,6%), natomiast pogorszeniu uległ wskaźnik płynności II stopnia (z 101,6% do 97,1%). W kraju także odnotowano pogorszenie wskaźnika płynności II stopnia, wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów pozostał na niezmienionym poziomie, a pozostałe podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe badanych przedsiębiorstw uległy poprawie.

Tabl. 26. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,8	95,5
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,2	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,4	3,8
Wskaźnik płynności I stopnia	39,7	34,1	35,0
Wskaźnik płynności II stopnia	105,5	97,4	96,8
MAŁOPOLSKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	95,0	95,5	95,1
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	4,8	4,3	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,0	4,5	4,9
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,2	3,8	4,2
Wskaźnik płynności I stopnia	33,6	30,9	32,6
Wskaźnik płynności II stopnia	100,4	101,6	97,1

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie małopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej,*
- *„Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej,*

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

NAKŁADY INWESTYCYJNE

W 2013 r., w porównaniu z rokiem 2012, zaobserwowano niższą aktywność inwestycyjną badanych przedsiębiorstw, mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego. W skali kraju nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) były wyższe od poniesionych przed rokiem. W ujęciu rocznym w województwie małopolskim zmniejszyła się liczba inwestycji rozpoczętych, przy jednoczesnym wzroście ich wartości kosztorysowej.

Wyk. 65. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem** (ceny bieżące)
Rok poprzedni = 100

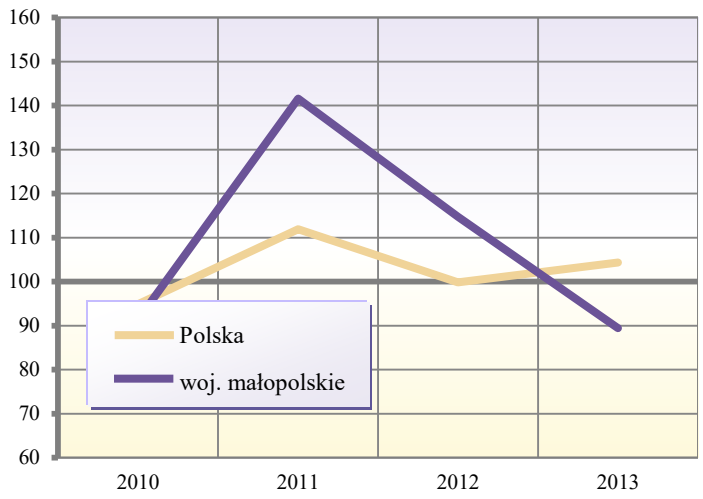

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2013 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa małopolskiego, wyniosły 6709,0 mln zł i były niższe o 10,5% od zanotowanych rok wcześniej. W kraju w 2013 r. wartość nakładów inwestycyjnych wzrosła o 4,4% w odniesieniu do roku 2012.

*Prezentowany podział **nakładów inwestycyjnych,** obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995". Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.*

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	POLSKA		
O g ó ł e m w mln zł	**89236,8**	**99719,0**	**104061,4**
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	40,6	41,3
Zakupy	56,8	58,5	57,9
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	47,4	46,6
środków transportu	11,3	11,1	11,3

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne** (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
MAŁOPOLSKIE			
O g ó ł e m w mln zł	**4616,6**	**7498,5**	**6709,0**
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	44,4	43,7	46,6
Zakupy	55,2	55,9	53,0
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	46,6	48,1	43,6
środków transportu	8,7	7,7	9,5

W omawianym roku w województwie małopolskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 3127,9 mln zł (o 4,6% mniej niż w 2012 r.), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 2921,8 mln zł (mniej o 19,1%), a na środki transportu – 580,5 mln zł (więcej o 9,5%). Nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu wyniosły 3557,2 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyły się o 15,1%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem w skali roku zmniejszył się o 2,9 p. proc.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:
- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Najwięcej nakładów inwestycyjnych w 2013 r. poniosły przedsiębiorstwa działające w sekcji przetwórstwo przemysłowe – stanowiły one 35,7% poniesionych nakładów inwestycyjnych w województwie (udział tej sekcji w skali roku zwiększył się o 1,6 p. proc.). Nakłady inwestycyjne na działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę stanowiły 31,5% nakładów (wzrost udziału o 3,1 p. proc. w ujęciu rocznym), natomiast udział nakładów inwestycyjnych ponoszonych przez przedsiębiorstwa sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych wynosił 11,2% ogółu nakładów (spadek udziału o 6,1 p. proc.).

Spośród sekcji, które miały największy udział w ogóle nakładów inwestycyjnych, spadek nakładów w ujęciu rocznym notowano m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 6,4%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,8%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 41,9%). W 2013 r. wzrost nakładów inwestycyjnych w porównaniu z 2012 r. odnotowano m.in. w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,6%).

Wyk. 66. **Struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwałe** (ceny bieżące)

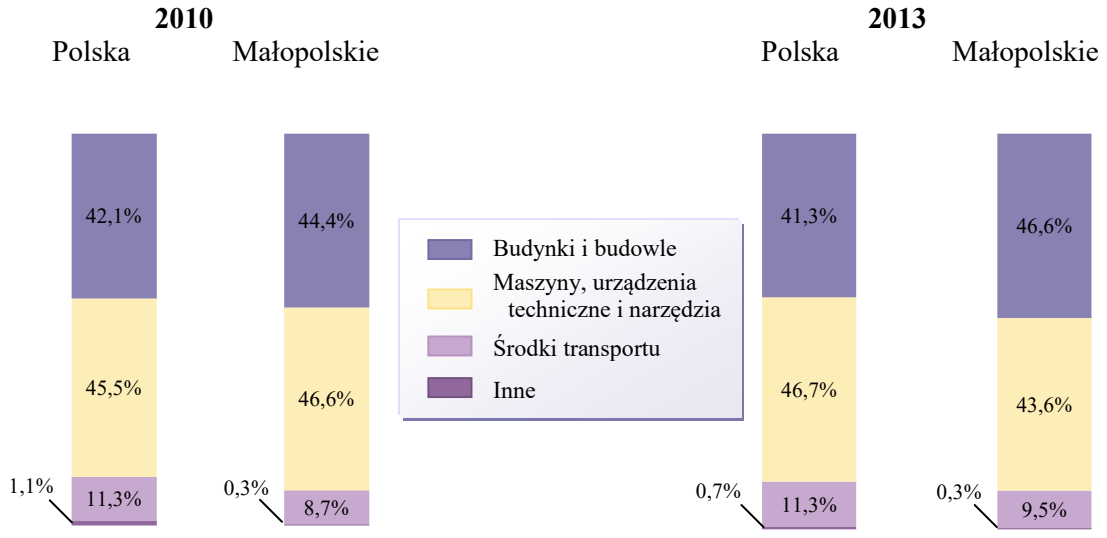

W województwie małopolskim w 2013 r. najwięcej nakładów inwestycyjnych na środki trwałe przeznaczono na budynki i budowle (46,6%), o 2,9 p. proc. więcej niż w roku poprzednim. Nakłady na drugą co do wielkości grupę środków trwałych, maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia, zmniejszyły swój udział w strukturze o 4,6 p. proc. (z 48,2% w 2012 r. do 43,6% w 2013 r.).

W 2013 r. w województwie małopolskim inwestorzy rozpoczęli realizację 38,8 tys. nowych inwestycji (o 9,9% mniej niż w roku poprzednim) o łącznej wartości kosztorysowej 3044,0 mln zł (wzrost o 3,2% w skali roku). Inwestycje polegające na ulepszeniu (tj. przebudowie, rozbudowie, rekonstrukcji lub modernizacji) stanowiły 39,5% liczby wszystkich nowo rozpoczętych inwestycji w województwie małopolskim, z kolei wartość kosztorysowa tych inwestycji stanowiła 47,0% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych w województwie.

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie małopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej,*
- *„Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektroniczne,*

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM
SELECTED DATA ON MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	*Specification*
Ludność [a] (w tys.)	3266,2	3271,2	3279,0	3287,1	3298,3	3336,7 [b]	3346,8 [b]	3354,1 [b]	3360,9 [b]	*Population [a] (in thous.)*
Na 1000 ludności:										*Per 1000 population (in the period Jan–Sep):*
małżeństwa zawarte	5,56	6,01	6,57	6,75	6,65	6,11 [b]	5,52 [b]	5,43 [b]	4,94 [b]	*marriages contracted*
urodzenia żywe	10,00	10,04	10,45	11,28	11,37	11,10 [b]	10,61 [b]	10,52 [b]	10,21 [b]	*live births*
zgony	8,92	8,82	9,03	9,10	9,10	8,88 [b]	8,88 [b]	9,12 [b]	9,01 [b]	*deaths*
przyrost naturalny	1,08	1,22	1,42	2,18	2,27	2,22 [b]	1,73 [b]	1,35 [b]	1,20 [b]	*natural increase*
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	0,98	0,40	0,83	0,69	1,34	1,32 [b]	1,28 [b]	1,07 [b]	0,84 [b]	*internal and international net migration for permanent residence*
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw [c] (w tys.)	354,0	367,7	383,9	402,1	407,3	412,1	438,4	440,6	431,9	*Average paid employment in the enterprise sector [c] (in thous.)*
rok poprzedni = 100	.	103,9	104,4	104,8	101,3	101,2	106,4	100,5	98,0	*previous year = 100*
udział sektora prywatnego (w %)	85,4	86,6	87,3	88,0	88,6	89,2	91,4	92,3	92,4	*private sector participation (in %)*
Bezrobotni zarejestrowani [a] (w tys.)	178,1	145,3	112,6	97,8	130,0	142,2	145,1	161,2	164,4	*Registered unemployed persons [a] (in thous.)*
Stopa bezrobocia rejestrowanego [a] (w %)	13,8	11,3	8,7	7,5	9,7	10,4	10,5	11,5	11,6	*Registered unemployment rate [a] (in %)*
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych [a] (w %)	88,5	88,3	86,6	82,7	82,3	83,8	84,2	84,2	87,3	*Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons [a] (in %)*
Bezrobotni na 1 ofertę pracy [a]	83	38	27	52	46	72	71	85	80	*Unemployed persons per job offer [a]*
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL [d] (w %)	55,9	55,0	53,4	53,6	54,3	54,7	55,3	55,3	55,8	*Activity rate by LFS [d] (in %)*
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL [d] (w %)	47,4	48,1	48,9	50,4	50,0	49,8	50,2	49,6	49,7	*Employment rate by LFS [d] (in %)*
Stopa bezrobocia według BAEL [d] (w %)	15,2	12,5	8,5	6,2	8,0	9,1	9,4	10,4	10,8	*Unemployment rate by LFS [d] (in %)*

a Stan w końcu roku. *b* Dane opracowano na podstawie wyników NSP'2011. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *d* Przeciętna w roku. Dla lat 2010-2012 dane nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z poprzednich lat, z powodu zmian metodologii i nowej podstawy uogólnienia danych.

a As of the end of the year. b Data were compiled on the basis of the results of NCP 2011. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Annual average. For 2010-2012 data are not fully comparable with the results of the surveys for previous years due to methodological changes and a new base for generalization of the results.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	*Specification*
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw [a] (w zł)	2236,00	2374,79	2631,24	2904,30	3000,00	3113,61	3313,51	3393,36	3507,24	*Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector [a] (in zl)*
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	.	757,4	757,5	758,7	761,6	756,1	744,5	733,7	726,9	*Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)*
rok poprzedni = 100	.	.	100,0	100,2	100,4	99,3	98,5	98,5	99,1	*previous year = 100*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	.	1176,56	1213,07	1326,26	1448,50	1543,10	1622,90	1715,35	1812,30	*Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zl)*
rok poprzedni = 100	.	.	103,1	109,3	109,2	106,5	105,2	105,7	105,7	*previous year = 100*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	.	777,26	786,82	831,39	882,89	924,05	955,17	1021,60	1084,34	*Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zl)*
rok poprzedni = 100	.	.	101,2	105,7	106,2	104,7	103,4	107,0	106,1	*previous year = 100*
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):										*Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)*
ogółem	102,2	101,1	102,4	104,3	103,5	102,6	104,3	103,6	100,8	*total*
żywność i napoje bezalkoholowe	101,7	100,4	104,5	106,2	104,1	102,9	106,0	103,8	102,5	*food and non-alcoholic beverages*
odzież i obuwie	94,9	91,8	92,1	91,4	90,7	95,4	99,2	97,8	96,4	*clothing and footwear*
mieszkanie	103,8	104,6	103,8	108,3	107,7	103,4	105,1	105,2	100,7	*dwelling*
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	31,8	24,5	31,3	32,3	30,5	29,5	32,7	33,8	31,1	*Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt*
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych:										*Farm animals stock per 100 ha agricultural land:*
bydło [b]	38,4	39,5	37,2	31,7	28,4	30,4 [c]	26,7	32,7	30,4	*cattle [b]*
trzoda chlewna [d]	69,7	69,6	61,7	55,5	53,1	54,2 [c]	39,9	40,2	33,8	*pigs [d]*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Stan w czerwcu. *c* Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. *d* Stan w końcu lipca.
a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b As of June. c Data of Agricultural Census as of 30 Jun. d As of the end of Jul.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	*Specification*
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):										*Price indices of procurement (previous year = 100):*
ziarna zbóż (bez siewnego)	68,0	128,2	148,6	96,2	70,9	122,3	128,0	103,5	99,8	*cereal grain (excluding sowing seed)*
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt)	120,6	101,8	95,8	105,7	108,4	111,6	117,0*	116,7	101,5	*cattle for slaughter (excluding calves)*
żywca rzeźnego wieprzowego	90,4	92,6	100,9	112,7	114,8	85,8	120,2*	110,1	98,4	*pigs for slaughter*
Relacje cen skupu [a] 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:										*Procurement price [a] per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:*
1 kg żyta	9,18	7,69	5,02	5,54	8,73	6,67	5,38*	5,93	5,93	*per kg of rye*
1 kg jęczmienia	8,70	7,46	4,96	5,30	8,47	6,38	5,14*	5,89	5,68	*per kg of barley*
Produkcja sprzedana przemysłu [b] (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	.	114,7	111,3	103,0	90,8	120,4	115,0	102,9	98,2	*Sold production of industry [b] (previous year = 100; constant 3roces)*
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle [b] (w tys.)	168,5	170,7	176,6	179,4	170,2	170,7	181,2	180,1	174,2	*Average paid employment in industry [b] (3r thous.)*
rok poprzedni = 100	.	101,3	103,4	101,6	94,9	100,3	106,2	99,4	98,0	*previous year = 100*
Produkcja sprzedana budownictwa [b] (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	123,1	121,5	128,6	100,4	126,5	118,5	93,0	92,5	*Sold production of construction [b] (previous year = 100; current 3roces)*
Produkcja budowlano-montażowa [b] (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	121,5	115,7	124,6	107,8	107,2	130,8	98,5	87,8	*Construction and assembly production [b] (previous year = 100; current prices)*
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie [b] (w tys.)	29,8	30,6	33,0	36,0	38,9	41,6	45,7	45,6	41,1	*Average paid employment in construction [b] (in thous.)*
rok poprzedni = 100	.	102,5	108,0	109,0	108,0	107,0	110,0	99,6	90,2	*previous year = 100*

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *Dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych.

*a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *Data revised in comparison to earlier published.*

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM (dok.)

SELECTED DATA ON MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	*Specification*
Mieszkania oddane do użytkowania	10704	12405	12390	16012	18777	12264	12634*	15294	15525	*Dwellings completed*
rok poprzedni = 100	98,9	115,9	99,9	129,3	117,3	65,3	103,0*	121,1	101,5	*previous year = 100*
na 1000 ludności	3,3	3,8	3,8	4,9	5,7	3,7	3,8	4,6	4,6	*per 1000 population*
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m^2)	106,8	94,8	112,1	103,4	93,3	114,9	112,1	104,8	106,7	*average usable floor space per dwelling (in m^2)*
Sprzedaż detaliczna towarów [a] (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	.	107,4	108,7	102,0	108,5	109,3	109,1	101,1	*Retail sale of goods [a] (previous year = 100; current prices)*
Podmioty gospodarki narodowej [b]	289712	289368	293845	301573	314017	331363	331595	343375	351074	*Entities of the national economy [b]*
rok poprzedni = 100	100,3	99,9	101,5	102,6	104,1	105,5	100,1	103,6	102,2	*previous year = 100*
w tym spółki handlowe	16146	17300	18588	19541	20848	22530	24282	26714	29436	*of which commercial companies*
rok poprzedni = 100	106,0	107,1	107,4	105,1	106,7	108,1	107,8	110,0	110,2	*previous year = 100*
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	2701	2992	3244	3398	3569	3740	3924	4186	4463	*of which with foreign capital participation*
rok poprzedni = 100	106,7	110,8	108,4	104,7	105,0	104,8	104,9	106,7	106,6	*previous year = 100*
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych [c] (w %)	.	.	94,5	95,7	95,4	95,0	95,3	95,5	95,1	*Cost level indicator in enterprises [c] (in %)*
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych [c] (w %):										*Turnover profitability rate in enterprises [c] (in %):*
brutto	.	.	5,5	4,3	4,6	5,0	4,7	4,5	4,9	*gross*
netto	.	.	4,5	3,5	3,9	4,2	3,8	3,8	4,2	*net*
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach [c] (w mln zł; ceny bieżące)	3620,8	4889,7	5994,3	6565,3	5050,6	4616,5	6536,3	7498,5	6709,0	*Investment outlays in enterprises [c] (in mln zl; current 4roces)*
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	.	135,0	122,6	109,5	76,9	91,4	141,6	114,7	89,5	*previous year = 100 (current prices)*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. *Dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych..

*a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. *Data revised in comparison to earlier published.*

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* A – 2012 B – 2013		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ludność [a] (w tys.)	A	.	.	3348,0	.	.	3350,4	.	.	3353,8	.	.	3354,1
Population [a] (in thous.)	B	.	.	3355,0	.	.	3356,8	.	.	3359,7	.	.	3360,9
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsię-	A	441,6	440,8	440,6	440,8	440,7	440,5	439,4	438,7	437,2	437,1	436,9	435,2
biorstw [b] (w tys.)	B	438,4	437,7	437,5	436,2	436,7	437,3	434,3	434,3	433,7	433,4	432,0	430,9
Average paid employment in the enterprise sector [b] (in thous.)													
poprzedni miesiąc = 100	A	101,5	99,8	100,0	100,0	100,0	100,0	99,8	99,8	99,7	100,0	99,9	99,6
previous month = 100	B	100,7	99,8	99,9	99,7	100,1	100,1	99,3	100,0	99,9	99,9	99,7	99,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	102,4	102,0	102,1	101,9	101,9	101,4	101,2	101,4	99,9	100,0	99,8	100,0
corresponding month of previous year = 100	B	99,3	99,3	99,3	99,0	99,1	99,3	98,8	99,0	99,2	99,2	98,9	99,0
Bezrobotni zarejestrowani [a] (w tys.)	A	155,7	159,3	158,2	153,5	148,3	145,2	145,5	146,4	147,8	149,2	154,8	161,2
Registered unemployed persons [a] (in thous.)	B	173,7	178,0	176,7	172,4	165,9	160,9	159,6	158,5	158,8	158,6	161,5	164,4
Stopa bezrobocia rejestrowanego [a] (w %)	A	11,1	11,3	11,3	11,0	10,7	10,5	10,5	10,5	10,6	10,7	11,1	11,4*
Registered unemployment rate [a] (in %)	B	12,2	12,5	12,4	21,1	11,7	11,4	11,3	11,2	11,3	11,2	11,4	11,6
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	3711	4113	6740	5976	6821	4639	4901	6071	6532	4893	3609	2398
Job offers declared during a month	B	4057	5990	6459	5812	5118	4705	5191	5484	4632	4541	3991	2519
Bezrobotni na 1 ofertę pracy [a]	A	53	51	46	38	28	36	38	34	38	50	60	85
Registered unemployed persons per job offer [a]	B	71	58	59	55	52	47	42	42	45	50	64	80
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	A	3351,00	3253,82	3544,67	3373,64	3314,69	3371,93	3350,99	3356,77	3345,83	3365,30	3400,65	3546,38
w sektorze przedsiębiorstw [b] (w zł)	B	3346,08	3374,44	3654,52	3515,85	3402,67	3522,28	3534,62	3468,45	3495,10	3525,50	3501,67	3677,40
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector [b] (in zl)													
poprzedni miesiąc = 100	A	96,4	97,1	108,9	95,2	98,3	101,7	99,4	100,2	99,7	100,6	101,1	104,3
previous month = 100	B	94,4	100,8	108,3	96,2	96,8	103,5	100,4	98,1	100,8	100,9	99,3	105,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	108,1	105,3	105,1	103,5	103,2	100,4	103,3	102,6	100,5	101,4	101,5	102,0
corresponding month of previous year = 100	B	99,9	103,7	103,1	104,2	102,7	104,5	105,5	103,3	104,5	104,8	103,0	103,7

a Stan w końcu okresu. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. * Dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych.

*a As of the end of the period. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. * Data revised in comparison to earlier published.*

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* A – 2012 B – 2013		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wskaźnik cen: *Price indices of:*													
towarów i usług konsumpcyjnych [a] *consumer goods and services* [a]													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	103,9 [a]	.	.	103,9[b]	.	.	103,8 [c]	.	.	102,7 [d]
corresponding period of previous year = 100	B	.	.	101,2 [a]	.	.	100,4[b]	.	.	101,0 [c]	.	.	100,7 [d]
skupu ziarna zbóż: *procurement of cereal grain:*													
poprzedni miesiąc = 100	A	86,9	113,2	101,3	111,1	104,4	94,7	100,3	102,8	99,6	104,2	102,8	104,6
previous month = 100	B	94,6	109,2	86,3	106,0	97,8	94,2	92,8	85,5	100,1	98,8	107,4	101,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	92,7	94,0	88,1	92,0	94,2	90,9	112,7	130,0	130,6	133,2	132,7	126,1
corresponding month of previous year = 100	B	137,1	132,4	112,8	107,6	100,8	100,3	92,8	77,2	77,6	73,6	76,8	74,2
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): *procurement of cattle for slaugter (excluding calves):*													
poprzedni miesiąc = 100	A	106,5	102,2	96,7	103,3	95,8	98,1	104,7	100,3	100,9	100,1	96,8	101,2
previous month = 100	B	102,4	98,6	97,4	101,8	96,4	98,8	100,9	99,7	98,6	96,1	106,1	96,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	134,6	141,8	126,3	124,8	121,7	122,8	137,4	120,4	115,9	121,9	115,2	106,2
corresponding month of previous year = 100	B	102,1	98,5	99,2	97,8	98,4	99,1	95,5	95,0	92,8	89,0	97,6	93,3
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: *procurement of pigs for slaughter:*													
poprzedni miesiąc = 100	A	93,2	101,3	97,5	101,0	102,0	104,5	98,5	104,8	105,2	98,9	96,1	95,7
previous month = 100	B	94,2	99,4	101,4	99,9	98,0	109,1	104,7	101,7	101,4	97,5	92,9	98,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	137,8	130,0	118,4	111,1	118,3	114,7	111,7	113,0	112,9	112,4	103,1	97,9
corresponding month of previous year = 100	B	99,0	97,1	100,9	99,8	95,9	100,0	106,4	103,2	99,5	98,1	94,9	97,7

a–d Dane dotyczą okresów (miesięcy): *a* I-III, *b* IV-VI, *c* VII-IX, *d* X-XII.

a–d Data concern periods (months): a I-III, *b* IV-VI, *c* VII-IX, *d* X-XII.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* A – 2012 B – 2013		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Relacja ceny skupu [a] 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta	A	6,0	6,0	5,7	5,8	5,6	6,2	6,5	6,7	6,6	6,5	6,3	6,0
Procurement price [a] per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye	B	5,6	5,6	5,7	5,4	5,9	6,1	6,1	7,0	6,9	6,8	6,4	6,3
Produkcja sprzedana przemysłu [b] (ceny stałe): *Sold production of industry [b] (constant prices):*													
poprzedni miesiąc = 100	A	94,9	98,9	113,3	94,7	103,5	96,6	101,2	98,0	102,5	108,1	94,9	85,1
previous month = 100	B	105,4	100,1	109,9	97,0	99,3	102,7	99,8	95,8	106,7	106,7	92,6	91,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	109,5	104,4	103,9	106,7	108,8	103,2	107,5	102,4	97,2	108,5	105,4	89,3
corresponding month of previous year = 100	B	99,2	100,4	97,3	99,8	95,7	101,8	100,5	98,3	102,3	101,1	98,6	105,8
Produkcja budowlano-montażowa [b] (ceny bieżące): *Construction and assembly production [b] (current prices):*													
poprzedni miesiąc = 100	A	30,8	115,0	130,6	101,0	126,5	99,2	92,5	118,7	101,6	104,8	108,6	114,7
previous month = 100	B	27,1	130,5	105,9	109,7	114,2	139,5	119,5	83,1	111,2	98,0	105,4	128,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	134,9	147,4	113,0	102,0	113,1	82,6	89,0	103,6	87,3	88,7	107,0	85,4
corresponding month of previous year = 100	B	75,2	85,4	69,2	75,1	67,8	95,3	123,0	86,2	94,3	88,1	85,5	95,8
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	1419	2563	3911	5172	6039	6924	7972	9349	10464	11525	13290	15294
Dwellings completed (since the beginning of the year)	B	1985	3305	4541	5969	7105	8026	9128	10281	11127	12284	13609	15482
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	94,7	108,4	119,2	116,8	118,5	115,8	116,7	118,0	119,3	112,9	115,9	121,1
corresponding period of previous year = 100	B	139,9	129,0	116,1	115,4	117,7	115,9	114,5	110,0	106,3	106,6	102,4	101,2

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* A – 2012 B – 2013		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Sprzedaż detaliczna towarów [a] (ceny bieżące): *Retail sale of goods [a] (current prices):*													
poprzedni miesiąc = 100	A	73,5	104,6	114,1	94,6	101,0	107,5	92,5	101,3	102,6	96,7	100,2	120,8
previous month = 100	B	75,4	100,6	115,2	92,8	105,4	107,1	97,3	98,5	103,6	99,3	96,5	123,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	113,4	117,3	113,1	110,3	112,4	111,9	109,0	109,9	104,0	105,0	107,1	98,8
corresponding month of previous year = 100	B	101,3	97,5	98,4	96,6	100,8	100,5	105,7	102,8	103,7	106,5	105,3	107,2
Podmioty gospodarki narodowej [b]	A	331294	331937	332889	333989	335172	336258	337032	338177	339274	340695	342038	343375
Entities of the national economy [b]	B	342645	343429	344076	345106	346267	347438	348506	349696	350436	350455	350846	351074
w tym spółki handlowe	A	24466	24625	24817	25012	25212	25410	25599	25783	25962	26175	26424	26714
of which commercial companies	B	26882	27106	27364	27580	27869	28082	28313	28520	28687	28908	29179	29436
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	3931	3949	3974	3989	4015	4037	4062	4085	4107	4132	4165	4186
of which with foreign capital participation	B	4212	4236	4251	4270	4289	4320	4347	4371	4400	4421	4434	4463
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych [c]: *Profitability rate of turnover in non-financial enterprises [c]:*													
brutto (w %)	A	.	.	5,0	.	.	5,3	.	.	4,7	.	.	4,5
gross (in %)	B	.	.	4,3	.	.	5,6	.	.	4,8	.	.	4,9
netto (w %)	A	.	.	4,3	.	.	4,6	.	.	4,0	.	.	3,8
net (in %)	B	.	.	3,5	.	.	4,9	.	.	4,2	.	.	4,2
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach niefinansowych [c] (w mln zł; ceny bieżące) *Investment outlays in non-financial enterprises [c] (in mln zl; current prises)*	A	.	.	1492,8	.	.	3005,5	.	.	4834,9	.	.	7498,5
	B	.	.	1106,2	.	.	2614,2	.	.	4149,3	.	.	6709,0
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące) *corresponding period of previous year = 100 (current prices)*	A	.	.	176,4	.	.	133,9	.	.	119,7	.	.	114,7
	B	.	.	74,1	.	.	87,0	.	.	85,8	.	.	89,5

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

poleca uwadze Czytelników następujące publikacje:

ROCZNIKI STATYSTYCZNE

- Rocznik Statystyczny Województwa Małopolskiego 2014
- Województwo Małopolskie 2014 - podregiony, powiaty, gminy

ANALIZY STATYSTYCZNE

- Warunki życia ludności w województwie małopolskim w latach 2009-2013
- Nowe podregiony w województwie małopolskim. Podregion nowotarski w latach 2008-2012
- Nowe podregiony w województwie małopolskim. Podregion nowosądecki w latach 2008-2012

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

- Biuletyn Statystyczny Województwa Małopolskiego
- Biuletyn Statystyczny Miasta Krakowa
- Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego w 2013 r.
- Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie małopolskim, 2013 r.
- Rolnictwo w województwie małopolskim w 2013 r.
- Turystyka w województwie małopolskim w 2013 r.
- Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie małopolskim w 2013 r.
- Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie małopolskim w 2013 r.
- Rynek pracy w województwie małopolskim w 2013 r.

NARODOWY SPIS POWSZECHNY

- **Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011**
  - √ Zamieszkane budynki w województwie małopolskim
  - √ Ludność w województwie małopolskim. Stan i struktura demograficzno-społeczna
  - √ Aktywność ekonomiczna ludności w województwie małopolskim
  - √ Mieszkania w województwie małopolskim
  - √ Migracje zagraniczne i wewnętrzne ludności województwa małopolskiego
  - √ Gospodarstwa domowe i rodziny w województwie małopolskim. Charakterystyka demograficzna
  - √ Ludność i gospodarstwa domowe w województwie małopolskim. Stan i struktura społeczno-ekonomiczna

POZA SERIAMI ORAZ FOLDERY I MATERIAŁY OKOLICZNOŚCIOWE

- Informator statystyczny miasto Nowy Sącz 2014
- Informator statystyczny miasto Tarnów 2014
- Plan wydawniczy Urzędu Statystycznego w Krakowie 2014
- Województwo małopolskie w liczbach 2014

* * * * *

Publikacje można zamówić

W URZĘDZIE STATYSTYCZNYM W KRAKOWIE
UL. KAZIMIERZA WYKI 3, TEL. 12 415 60 11, FAX: 12 361 01 91
e-mail: sekretariatUSKRK@stat.gov.pl
Nasz adres w internecie http://www.stat.gov.pl/krak